

311330 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 16 } డిన్న పట్టణము 1927-వ నం॥ నెప్టంబరు నెల 23-వ తేది శుక్ర వారము } No. 146
 సంపుటము ౧౫ } శ్రీ ప్రభవనామనంతర భాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి. } సంచిక ౧౪౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారితే శలవశలు
 యోగ్యతానాశ్రమలు పొందియున్నది
 తలనొప్పులమామ్రును, వాయు పోట్ల
 కాపును, పార్శ్వపునొప్పుల కారదోలును,
 పోట్లపోగొట్టును, జెనుకుల భేదించును,
 కాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
 మరదను తొలగించును.
 ఈ మందును రుద్దగానే చెమట నట్టుట
 కఠిన శరీరమండలి దుష్పదార్థములను తొ
 లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
 లలో గూడ వాడుచున్నాడు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
 నొప్పులకు నంజనివంటిది.
 పంచభావ చీటీ చూచి కొనిన
 జానము గలుగదు.
 చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-2 0-10-0
 డబ్బా 1-2 రు 6-4-0 లు.
 ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసి.
 అమృతాంజనం డిపో
 6, 7 తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు
 249, ఫ్రీరివోడ్డు, భోధు, బాంబాయి.

న ర న ము

దృ థ మై న ది న మ్మ క మై న ది

ఇప్పటిమో ప్రభుత్వకారము వాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప
 పెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడినవారినిద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగా
 యున్నవి.
 బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్
 సంఘములు మొదలగువాటికి పరభరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న టే శ మొ ద లి యార్,
 ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
 (ప్రాప్రెటర్), 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
 నల్లరాజన్ ఎంబిసింగు వద్దను.
 ఐర్న్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్లు
 అంబల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగు
 నవి రిపేరుచేయుటయందుసమర్థులగువారు. రైలులునుకావలసిన
 సిలండర్లు, పోస్ట్‌బాక్సు నట్టులు పరసముగా యివ్వబడును. ముచ్చరాయపిల్లపేటి, పెద్దనాయకపేట మద్రాసు. మెషి
 నులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు అర్హతయిచ్చినతయారుచేసియివ్వబడును. ఈ క్షరములు వ్రాసిన బహులు
 వ్రాయబడును.

దే శా భి మా ను లె వరు?

స్వదేశీయ పరిశ్రమములను విదేశపోటీలనుండి కాపాడునట్టివారే

1964 ది. మ ద్రాసు వెన్‌సిత్ ఫ్యాకొరి

3 పోస్టు బాక్సు నెం. 86, మ ద రా సు.

కేసరి-రత్న త్రయము.

రో ధ్ర

గర్భశయ రోగనివారిణి.

స్త్రీలకు గలుగు, ఋతుశూల, బహిష్టి కామం
 డుట, అకాలబహిష్టి, మెల జాస్తిగాను, తక్కువగాను
 పోవుట, వ్యక్తులరోగము, సంభావనానక రక్తహీనత,
 నలబనకము, మాతృకా తాతము, కీళ్లనొప్పుల ఆరికాళ్లు
 అరచెతులు మంట మొదలగు స్త్రీ మృత్యువ్యాధులను
 మధుర్వును.
 పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0 చిన్నది రు 1-10-0.

అ మృత

రక్తశుద్ధి ద్రవకము.

ఇది రక్తహీనత మరలనకము, అశిష్టము
 కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మోహానామము, ముగ్ధ
 సంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొదలగు
 వ్యాధులను నివారించి కిరీరమునకు కాంతిని ముఖమునకు
 తేజస్సును యివ్వను.
 పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0 చిన్నది రు 1-10-0.

అర్క

జ్వర నివారిణి. బుడ్డి 1-2 రు 1-8-0
 కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
 ఎగుమరు, ముదరాను.

శ్రీమత్ కన్యకాపురాణము.

అర్జున శ్రీకృష్ణుల దేవతలయగు శ్రీనాసవక్త్రా పరమేశ్వరి పరిత్రమును అనేక ప్రాచీనతాళపత్ర గ్రంథముల నామాలా గ్రంథముగ పరిశీలించి ఆంధ్రతాత్పర్యసహితముగ సేతద్వంశీ యము ముఖ్యముగ వంశీయాచారాభివృద్ధి లభ్యపతన మొనర్చు ని పథమున గోత్రాద్యనేక సంగతులను చేర్చించి చరిత్రాను సరణమున ముద్రితముగ హాస్టాల్ చిత్రపటములను చేర్చి డబుల్ రాయల్ 40 పేజ్ల గ్లేజ్ కాగితములందు 82 అక్షరములు గల 32 పుటల గ్రంథముగ ప్రకటింపబడి యిదిగర కనేక ప్రతు లి హిందూదేశమున వ్యాప్తిపొందియున్నవి.

క్యాల్కరైండు 4-0-0; అట్టరైండు 3-8-0

హాస్టాల్ ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

వలయునా రీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు.

వాటంబాటి - వెంకటాచార్యసింహులు సెట్టి

అందు సన్ను, బజారువీధి, చిత్రూరు.

క్షయదగు తత్సంబంధమైన వ్యాధు లకు ఆమోఘమైన ఔషధము

కడవిన 1 సం 6 నెలలనుండి నా భార్య పలువిధ ములగు వ్యాధులచే బాధపడుచుండెను. తీవ్రమైన క్షయజ్వరము, నవనము, అద్ది త్రివిధనములు మొదలగునవి ఆమెను బాధించు చుండెను. ఆంగ్ల ఆయుర్వేదవైద్యులు చికిత్సజేసియు నిష్ఫలమై బసమైనందున తిరునల్వేలిజిల్లా కస్తూరవారినియను, ప్రస్తుత ము చెన్నపురము, మైలాపూరు, కేసోధోము, లిస్ పేరారియా వీధిలో అర్జున లాడ్జియందున్న పండితస్వామి ఎస్. శ్రీని వాస ఆయుర్వేదవైద్యుని చికిత్స ప్రారంభింపబడెను. పండి తులవారు యిచ్చిన మొదటి మోతాదుతోనే జ్వరము పూర్తి గా నిలిచినది. తరువాత నీ రోజులు ఔషధము యిచ్చినతరు వాత విరేచనములు పునఃపలుకుట పూర్తిగా పటాభంబరై పోయినవి. ఇప్పుడు అక్షిరమునునదియే లేదు. పండితులవారు ఔషధమును మిక్కిలి నమ్మకముతో నిత్తురు. ఇది ముఖ్యముగా గమనించదగిన విషయము. వారియొక్క ఔషధములు మిక్కిలి విలంబగల ఓషధులచే తయారుచేయబడును. అందుచేతనే వారు ఎక్కువవెచ్చు పుచ్చుకొనెదరు. వారు బాగుచేయుటకు పూచి యిక్కడపోయినను తప్పక వారు వ్యాధులను జయప్రథముగా బాగుచేయుదురు. వారు కలగజేయు అద్భుతగుణము విలంబ వారి కన్ను దెబ్బకంటె వెయ్యిరెట్లు అధిక మని నా ఆభిప్రాయము. పండితులవారికి సదా జయము కలగవలెనని నా ప్రార్థన.

2 2117

కె. ఎస్. దండపాణి ఆయుర్వేద, ఇదివరలో డబ్బు అందుకోలో ఉండిరి. బార్నిటవుక్, మద్రాసు

శ్రీకృష్ణావతార తత్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతవారి పుణ్యములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి వరుసగా నులభి కైలిని వచనరూపమున వ్రాయబడును. సంకీర్తనములు తొలగు నట్లు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. స్తోత్రములకై ముద్రింపబడును. 850 పుటలకు దక్కువగానుండ జక్కుని ధైర్యుడేయించి 8 నెలల కొకతూరి 1-8-0 లకు చందాదారు లకు వీటిగా బంపబడును. 12-0-0 లు పంపినవారు పోషక లుగాఁ బ్రకటింపబడుదురు. 1 నుండి 6 వఱకు సంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి.

2208-1228

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

త్రదావ పండితులు, మునిసిపల్ హామ్యులు, కడక.

ఇప్పుడే నాల్గవతూర్పు తయారైనది! త్వరపడుడు!! అనేకవిశేషములైన క్రొత్తక్రొత్త చిత్రములు ఈ తూర్పులో చేర్చబడియున్నవి. త్వరపడుడు!

శరీర మర్మ శాస్త్రము

చక్కగా 32 వివిధచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము. రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 1 అచ్చులు. 2289 1237 ఎం. ఎస్. నరసన్న ఆంధ్రు కంపెనీ, నెం. 11 ఆరుముగం శిధి, సాహకారు పేట హాస్టాల్ ముద్రావ.

జీవదయా ప్రచారము-తెనాలి

జీవదయా ప్రచారముగ వాత్సయొనర్చబడుచున్న మూగ పశులను రక్షించుటకై ప్రజలలో సాత్విక దేవీపూజా ప్రబోధము చేయుటకును మాపురమందున్న జైవశ్వేతాంబరీ సంఘమువారి కోరికపైని హైద్రాబాదునుండి "శివశక్తి" భాగ్యరెడ్డివర్మగారును బెంగళూరునుండి శ్రీ స్వామికుద్దానంద భారతివారును, మద్రాసు జీవరక్షణప్రచారక సభనుండి ముగ్గురు పదాధిపతులును హైద్రాబాదునుండి భజనమండలివారును యీ నెల 17వ తేదీని మా తెనాలిపురము దయచేసియున్నారు. దేవీపూజ ఆమావాస్య సంతరము జరుపబడునని తెలియుచున్నది. అంతవరకు వీరు మా గ్రామమున హింసానివారణప్రచారము పలుపుటకు సంసిద్ధులై ప్రబోధము గావించుచున్నారు. 17-9-1927 తేదీ సాయంత్రము నాలుగున్నరగంటలకు గాంధీచౌక్ నందు మ.రా.శ్రీ.పి. ఆంజనేయులు యం. యల్. సి. గారి ఆధిపత్యముక్రింద సాత్విక దేవీపూజాప్రబోధముగూర్చి యొక బహిరంగసభ జరుపబడెను. దాదాపు రెండువేలకు పైగా ప్రజలు సభకు దయచేసిరి. హైద్రాబాదునుండివచ్చిన తాడేపల్లితాతయ్యగారిచే జగన్మాత ప్రార్థన జరిగినపిమ్మట సభ ప్రారంభింపబడెను. తదనంతరము అధ్యక్షులయొక్క ప్రారంభోపన్యాసము జరిగెను. వీరు అనేక మైన తార్కాణములను వాక్యములచే తమ యుపన్యాసమును ప్రజలకు వినిపించిరి. పలుగ్రామములనుండి యే తెంచిన ఆహింసాప్రచారకులను సభాసదులకు తెలియబరచియున్నారు.

అధ్యక్షుం యుపన్యాసానంతరము హైద్రాబాదు నుండి దయచేసిన శ్రీభాగ్యరెడ్డివర్మగారు మూగపశువులయొక్క మొరను, సభలో తమ గంభీరమైన యుపన్యాసములను మన విచేసి, సభాసదు లందరికండ్రనుండి ఆశ్రువులు రాలునట్లుచేసిరి. వీరియొక్క కరుణారసోపన్యాసము చాలామంది ప్రజలకు మూగపశువులయందు జాలిగొల్పియున్నది.

ఆనంతరము శ్రీ స్వామికుద్దానందభారతివారి యుపన్యాసము యింగ్లీషున ప్రారంభింపబడెను. కొంతసేపటికి వర్ధారంభమైనందున సభ నాటిదినమునకు ఆపివేయబడి, మరు నాడు జరుగునట్లు అధ్యక్షులచే వినిపింపబడెను.

మరునాడు 18-వ తేదీని సాయంత్రము నాలుగున్నర గంటలకు, మరల సభ సమావేశమయ్యెను. గతసభకు వచ్చినవారి కన్న ఎక్కువప్రజలు దయచేసిరి. అధ్యక్షులు కొంత ముచ్చటించిన పిమ్మట శ్రీస్వామివారి యుపన్యాసము యింగ్లీషున ప్రారంభింపబడెను. శ్రీవారి యుపన్యాసము తెలుగున తర్జు మాచేసి అధ్యక్షులవారు ప్రజలకు వినిపించియున్నారు. స్వామిలవారు వేదగ్రంథముల నుండియు ఉపనిషత్తులనుండియు అనేకమైన నీతివాక్యములతో మూగపశువులను అమ్మవారికి బలి నిచ్చుటవలన మహాఘోరమైన పాపముసంభవించునని యెలుగై యుపన్యసించియున్నారు. దాదాపు ఒకటిన్నరగంటల కాల ము స్వామిలవారు యుపన్యాసముచేసిరి. శ్రమయని యెంచక బహుశ్రద్ధతో అధ్యక్షులవారు వారియుపన్యాసమునతర్జుమాచేసి ప్రజలకు వినిపించినందులకు మే మెంతయు వందనము లర్పించ గలియున్నది.

తదుపరి శ్రీ భాగ్యరెడ్డి వర్మగారు ఉపన్యాసము ప్రారంభించిరి. నోరు లేని జీవులను అమ్మవారికి బలినిచ్చుటచే కలుగుపాపమును, ఫలపుష్ప వైవేద్యములతో తల్లిని కొల్చుటచే గలుగు లాభమును, అనేకమైన భావిప్రపంచ రోదాహరణములతో సభికులయొక్క గుండె నీరై కరుణ రస ముద్భవించునట్లు గంభీరోపన్యాసము చేసియున్నారు. వీరియుపన్యాసము వినిన ప్రతిమనుజుడును వెంటనే తన మనసు ను మార్చుకొని సాత్విక దేవీపూజ చేయగలడు. కటికగుండె యైనను కరగి నీరమువలె ప్రవహించును. నాటి సభలో కంట నీరు కుడువనివారు లేరని నేను వేరే వ్రాయవక్కరలేదు. ఆహాహా! యిట్టి ప్రచారకు లున్నగదా మన భారతభూమి మరల పరిత్రవంతమై ప్రకాశింపగలదు. భారతదేవి యిట్టిసుపుత్రులు తన గర్భమున జనించినని నిజముగ గర్వించుచున్నదని నేను వేరే వ్రాయ నవసరముండదు. సభ జయజయధ్వనులతో రాత్రి 8 1/2 గంటలకు ముగించబడెను.

పురవిధులందు ప్రచారము

హైద్రాబాదునుండి యే తెంచిన ఎస్. పి. సి. ఎ. భజన మండలివారును, శ్రీ స్వామిలవారును, భాగ్యరెడ్డి వర్మగారును, యొక తదితర ఆహింసాసంఘాభిమానులతోను పురవిధు రెడ్డి ధ ల ప్రచారము పలుపుచున్నారు. చక్కని ఆహింసా సంగీత

ములతోను వివిధరకములైన నీతిబోధకమైన వాక్యములుగల జెండాలుతోను పురవిధులెల్ల పుర ప్రచారము చేయుచున్నారు. భజనమండలివారి నాయకులగు శ్రీ మాటూరి బలరామగారు హైద్రాబాదు హోమ్స్ నియమమీద కరుణారస మొలకించు పాటలను గానము చేసియున్నారు. వీరు దాదాపు తొమ్మిది సంవత్సరముల నుండి ఆహింసాధర్మబోధకులగు శ్రీమాన్ "శివశక్తి" భాగ్యరెడ్డివర్మగారికి చేదోడై సోహాయ్య మొనర్చుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వీరితో కేకీభవించిన, ఫిడేలు, క్లార్ నెట్, తిల్లా, గన్ నెట్టు మొదలగు వాద్యపరులు జీవరక్షణప్రచారమునకు తోడ్పడి నేన యొనర్చుచున్నారు.

శ్రీపరమేశ్వరుడు మూగజంతు హింసా నివారకసంఘ నేపకులగు వీరికి పూర్ణాయువు నిచ్చి, ఘనమైన వీరియుద్యమము నిర్విఘ్నముగ జరుగునట్లు ఆశీర్వదించుగాక.

తెనాలిలోనున్న సాంఘిక సేవకులును, మున్సిపల్ హైకొంగరు మ. రా. రా. శ్రీ త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరిగారును, మ. రా. రా. శ్రీ. పి. ఆంజనేయులు ఎమ్. ఎల్. సి. గారును, తెనాలి జైవ శ్వేతాంబరీసంఘమువారును, ఇతర ప్రాంతములనుండి వచ్చిన ఆహింసాధర్మబోధకులకు తగినంత సహాయమొనరించి, మూగజీవుల యుద్యమమున కెంతయు సహకారలై నందుకు వందన శీతలు లర్పించ మా తెనాలి గ్రామము వెనుదీయదు.

యా ప్రచారము యొకను ర్, రి, దినములవరకు జరుగు నని తెలియుచున్నది.

ఆహింసాధర్మతత్వమును బోధించి మూగజీవులను జీవి ముందు బలల నర్పింపకుండ ప్రజలలో మిక్కిలి అలజడిగొల్పిన హైద్రాబాదు ప్రచారకులకును మరియు, నష్టకర్తముల కొర్రు, ప్రచారకులను సంపించి తోడ్పడిన నేటుగణేశముల్లు సింఘిది గారికిని మా తెనాలి గ్రామవాసు లెంతయు వందనము లొనర్చుచున్నా గా. అనేకమైన వివిధరకములగు కరపత్రములను గోడలపై నంటించే పెద్దపెద్దబొమ్మలుగలకాగితములను, ముగ్గురు ప్రచారకు లను పంపియున్న మద్రాసు జీవరక్షణజ్ఞానప్రచారక సభవారెంతయు వందనీయులు. దీనిస్థాపకులగు శ్రీ ముని శ్రీగంభీర విజయజీగారెంతయు నమస్కరింప దగియున్నారు.

మొదటినుంచి యాయుద్యమమున కయ్యోజితులను భరించుచు వేనవేలు కరపత్రములను వివిధరకములుగ ముద్రింపించి పెట్టుచున్న తెనాలి జైవ శ్వేతాంబరసంఘమువారికి తెనాలి వాస్తవ్యులు కృతజ్ఞులై యున్నారు.

(తెనాలిపురవాసి)

కామధేను
చ్యవన ప్రాస
ఊపిరి తిత్తులకు ఘనమైన టూనిక్
ఉబ్బసమునకు, తుయరోగమునకు, ధృగ్గులకు
బలహీనమునకు ప్రత్యేకముగా

కామధేను ఆయుర్వేదిక్ వర్క్సు
వారిచే తయారు కావడినది.
నెల 1 పా 2-8-0. 3997 1/2 పా 0-12-0.
వలయువారు:—
362, టంకశాలవీధి మద్రాసు అన్ని వ్రాయవలెను.
ఏజెంట్లు కావలెను నుంచి కమిషన్ యివ్వబడును.

రూపాయల పంట
మేము (1) దేబి బయస్కోపురు 200 (2) నూవర్మదేవిరు 250 (3) యూరికా 100 (4) అన్నిరకముల పెయ్యియ స్కోపులు, కంపెనీ ధరలను విక్రయించెదము. పనులన్ని ఉచితముగా నేర్పెదము. వివరములు కోరువారికి పంపెదము.

THE CINEMA TRADERS.
Vizianagaram C
WANTED. 4013
Candidates for Telegraph and Station Master's Class. Full particulars on 2 anna stamp. Apply to:—Central Telegraph School, Nai Sarak, Delhi.

గంజాంమండల ఆయుర్వేద ప్రథమ వైద్యసమేళనము

ఆయుర్వేదమునకు 17-18 శతాబ్దములు జరిగినది. ఆయుర్వేదమునకు బ్రతి శ్రీ ఆయుర్వేదమునకు నోరి రామశాస్త్రి వ. శే. పి. సి. వారు, ఉపాధ్యక్షులుగా బ్రతి శ్రీ ద్వితీయము వెంకటేశ్వరులు, ప్రధానాధ్యక్షులుగా శ్రీమత్ వైద్యవిద్యార్థి లి. ప. రామానుజస్వామివారు 16 తేదీ మొదలుగా దూకెన్ పనువద్దకు వచ్చేసరికి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు మ. రా. శ్రీ మొఖాసాదారు యంగులిక వెంకటేశ్వరరామదాసు పంతులు, ఉ. అ. జీలకర్ర సత్యనారాయణమూర్తి పంతులు ప్ర. కా. వైద్యశాస్త్రి గొర్తి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతిగారు వారిని సం దర్శించి తోడుకొని శ్రీకాకుళం(ఆముదాలవలస) నైవేద్యము వచ్చు సమయమున సంఘములందు బాంధు వాద్యములు మొ. ఉత్సవములతో సిద్ధముగానుండిరి. స్వాగత్యోత్సవముతో ఈ రోజు శ్రీమహామూర్తిరైవేద్యములో వారికి విడిది నిచ్చిరి. 16 తేదీ రాత్రికి చాలామంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి.

17 తేదీ ఉదయం వైద్యప్రతినిధులతో కూర్చుండి యుండెను. ఎచ్చటజూచినను వైద్యులు వైద్యప్రసంగము లుజేయుచు కాన్పించుచుండెను. 8 గంటలకు స్వస్తిమంగళవా చ క మల తో సభ ప్రారంభమైనది. మూలికావస్తు ప్రదర్శనము తెరువబడినది. దుండెలము కలిగొట్టి దశమాలములు పులి దుంపమొదలగు అపూర్వమైన విశేషముగు ఓషధులు యంత్రములు శారీరక చిత్రపథములు ఖనిజములు మొదలగువానిచే ప్రదర్శనకాల ఇంపుగా కాన్పించుచుండెను. ప్రధానకార్యదర్శి బ్రతి శ్రీ వైద్యశాస్త్రి గొర్తి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతి గారు వై. శా. దార్లపూడి లక్ష్మీనారాయణ శర్మగారు కడుశ్రద్ధతో మూలికావస్తుప్రదర్శనము జరిపినటులు కాన్పించుచున్నది. ఘూమరు 20 మందివైద్యులు ఓషధులను 10 గు ఔషధములను 2 గు శారీరకచిత్రపథములను దెచ్చి ప్రదర్శించిరి. నాపత్రికాధిపత్యమున 8 సం. నుండి దర్శించిన ప్రదర్శనములలోకెల్ల యీప్రదర్శనముందు అనేక చిత్రచిత్ర మూలికాదులు వచ్చి జయప్రదముగా జరిగినట్లు నాయభిప్రాయము ఘూమరు ౧2 కు సభ ముగిసెను. మధ్యాహ్నము ౧2 కు సభాసదుల సందర్శనతో సభ ప్రారంభమయెను. మ. శ్రీ. యిం. వెం. శివరామదాసు పంతులుగారు ఆహ్వానసంఘము తరపున స్వాగత్యోపన్యాస మొసగిన పైని మహాసభా ప్రారంభ సందర్భమున వైద్యప్రతినిధులందఱేకగ్రీవముగా బ్రతి శ్రీ ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి వ. శే. పి. సి. వారిని అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనిరి, అధ్యక్షక ప్రారంభోపన్యాసానంతరము, సమేళనము విషయనిర్ధారణసభగా మారెను. తదుపరి అనేక ఉపపాదనలులపట్టి నాటిసంఘము నిర్ణయించబడెను. వ్యాసములయొక్కయు ఔషధములయొక్కయు పరిక్షకసంఘములు నియమింపబడిన పైని ఆనాటిసభ ముగిసెను.

18 తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు తిరిగి సభ సమావేశమైనది. ప్రతినిధులసంఖ్య పూర్వదిన ముకంటే అభివృద్ధిగా కాన్పించినది. అనేకవిషయములు తీర్మానింపబడినవి. సభ ౧౦ 12 లకు ముగిసెను.

మధ్యాహ్నము ౧౩ కు పండిత్యోపన్యాసములతో సభ ప్రారంభమైనది. ఉత్తమవ్యాసరచయితలకుబహుమానములనిచ్చటకు ప్రకటించబడెను. శంఖదానక పరిక్షయ, జరుగబడెను. అధ్యక్షుక, ఉపాధ్యక్షుక, ప్రధాన కార్యదర్శుల ఉపసహోపన్యాసములతో కృతజ్ఞతా పూర్వకవందనములతోను ఈశ్వర ప్రార్థనలతోను సభ ముగింపబడెను. మొత్తముపైని ఘూమరు 80 మంది ప్రతినిధులు ప్రారంభము లగాయతు అంత్యమువరకు సభ నలకరించి యుండిరి. మొత్తముపైని సభ జయప్రదముగా జరిగినది.

(ఒక విలేఖరి)

మహాసభ తీర్మానములు

(ఆముదాలవలస-గంజాం)

1. ఆదిదేవుడును, అమృతసహితోద్భవుడునగు శ్రీమత్ భగవంతుని పరమమహాభూతాత్మకమైన ప్రాణికోటికి స్వదా ఆశోగ్యమునే మహాభాగ్యమునయిచ్చి రక్షించు గాకయని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

2. అన్ని మండలములకంటే యీ గంజాంమండలముందు ఆయుర్వేదప్రచారము చాలాతక్కువగా నున్నందున మండలిలో నున్న వైద్యపండితులు ప్రతి తాలూకాలోను పర్యటన మొనర్చుచు ఆయుర్వేదమును అభివృద్ధి పఱచగలందులకు యీసభ వారిచే మిక్కిలి కోరబడుచున్నది.

3. మన జిల్లాయందలి వైద్యసోదరుల చిరునామాలందు తెలియజేయుట మిక్కిలి అవసరము గాన యీసభయందలి వైద్యసోదరులు తమ విలాసములను తామెరిగిన యితరవైద్యుల విలాసములను మన గంజాంమండలి సంఘమునకు తెలియజేయుట కీసభవారు కోరుచున్నారు.

4. ఈజిల్లాయందు చిరకాలమునుండి ప్రసిద్ధిచెంది అచ్చటచ్చట గోప్యముగానుండిన దక్షిణామూర్తి నిఘంటు అను నా ముముగల గ్రంథమును ఆంధ్ర ఆయుర్వేద మండలివారు తగు శ్రద్ధవహించి అచిరకాలములో అచ్చటించగలందులకు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

5. ప్రతి వైద్యసోదరులను వైద్యాభిమానులను ఆంధ్రా యుర్వేద మండలియందు సభ్యులుగజేరి మండలిని అభివృద్ధి జేయవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

6. శ్రీమద్భగవంతుని జయంతి ఆశ్విజ బంధులు శాస్త్రయుక్తముగను ఆచారపురస్కరముగనున్నది గనుక ఆదినమే ఆచరింపవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ. పా. వైద్యశాస్త్రి గొర్తి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతిగారు. ఆమోదము, మహేంద్రాదా వెంకటస్వామిహోచారిగారు.

పార్కుండి సర్వేశ్వరశాస్త్రిగారు

7. ప్రతి తాలూకాయందును ఆయుర్వేద చికిత్సలయ ములను స్థాపించటకును తమప్రాంతములలో ఆయుర్వేదము నభ్యసించెడు విద్యార్థులకు సాధ్యమైనన్ని వేతనములనిచ్చి మధ్య రాసునందు ప్రభుత్వమువారు స్థాపించిన ఇండియన్ మెడికల్ స్కూలుకుగాని లేక ఆంధ్రదేశములోనున్న యితర ఆయుర్వేద కళాశాలలకుగాని పంపి వైద్యవిద్య నభివృద్ధి చేయుటకు గాను సహాయ మొనర్చగలందులకు యీజిల్లాయందు ప్రతి స్థానికసంఘములవారిని యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ. పా. బొంత అప్పారావుపంతులుగారు బి. పి. ఆ. బుర్రా దేవేంద్రనాథశాస్త్రిగారు-వకీలు.

8. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారు ఆయుర్వేదవిద్యను శాస్త్రీయవిద్యగా అంగీకరించి వైద్యపండితుల సహాయముతో విద్యావిధానము నేర్పరచి పరిక్షించి బిరుదులనిప్పించు నేర్పాటు త్వరలో చేయవలెనని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము వారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

ఉ. పా. బొంత అప్పారావుపంతులుగారు బి. పి. ఆ. ఇంగులిక వెంకట శివరామదాసు పంతులుగారు.

9. ప్రభుత్వమువారు ప్రజా సహాయముకొరకు తీర్మానించిన గ్రామ వైద్యశాలలను త్వరలో అన్ని ప్రాంతముల నేర్పాటుచేయుటకు ఆవైద్యశాలలలో దేశీయవైద్యుల నియమించి దేశీయ ఔషధములనేవాడునట్లు నిర్ణయింపవలయుననియు యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ. పా. ఆయుర్వేదరత్న బి. శ్యామసుందరరావు పట్నాయక్ గారు.

ఆ. గొర్తి సత్యనారాయణమూర్తిగారు.

జీలకర్ర సత్యనారాయణమూర్తి పంతులుగారు బి. పి.

10. ఈ ప్రభుత్వమువారు దేశీయ వైద్యవిద్యపరిపాలకసంఘము నొకటి స్థాపించవలెను. పరిపాలక సంఘమువారు దేశీయవైద్యాభివృద్ధి విషయమై గవర్నమెంటుకు సలహాలిచ్చుచుండవలెను. (వైద్యపరిక్షలకు విద్యాబోధన ప్రణాళికలను తయారుచేయుట బోధనకు అర్హులైన పండితులను పరిక్షలకు నియమించుట, వారు దేశీయవైద్యపరిక్షలను నిర్వహించుట, ఉత్తీర్ణపట్టములను బిరుదుములను యిచ్చుట, గవర్నమెంటు మంజూరుచేసిన ద్రవ్యసహాయములోనుండి గ్రాంటులను పంచిపెట్టుట యీ పనులను సదరు సంఘమువారు చేసెదరు.)

ఎ. పరిపాలకసంఘ నియామక విషయములో నిఖిల భారతదేశీయ వైద్యమండలివారితో సంప్రతించవలెను.

11. ఇప్పుడు కొందరు స్వతంత్రముగ నిర్వహించుచున్న ఆయుర్వేద యానాని వైద్యకళాశాలలను ప్రభుత్వము వారు ఆమోదించి తగుద్రవ్యసహాయము చేయవలెనని యీసభ వారు ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు.

ఉ. వైద్యశాస్త్రి గొర్తి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతిగారు. ఆ. ఆయుర్వేదభూషణ వెంకటరమణమిశ్ర

12. మ. రా. శ్రీ దాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. పి. ఎమ్. బి. సి. ఎమ్. గారు యీసభకు రు 50 లు విరాళము నొసంగినందు లకు వారికిన్ని యీ సభాకార్యములకు వసతులు వగైరాలు ఏర్పరచిన మ. రా. శ్రీ వబ్బడిశెట్టి నరసింగరావుగారికిన్ని, భూరి విరాళ మొసంగిన ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు మహారాజశ్రీ ఇల్లెల్ల శివరామదాసు పంతులు మొఖాసాదారు వారికిన్ని, యింకా యితరవిధముల ప్రోత్సహించి సహాయముచేసిన ఆయుర్వేదాభిమానులగు మహానీయులకున్నూ యీ సభవారు కృతజ్ఞత తో అనేకవందనము లర్పించుచు, వారి ఆయుర్భాగ్యములను చిరకాలము రక్షించుగాక! యని శ్రీ మద్భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

13. గంజాంమండలములో ఆ సంవత్సరాంతము పనిచేయుట కొకసంఘము నేర్పాటు చేయుచున్నాము. ఈ దిక్షః పేర్కొనబడిన వారు స్థాయిసంఘ సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

గంజాం మండలసంఘము

అధ్యక్షులు:—నోరి రామశాస్త్రిగారు
ఉపాధ్యక్షులు:—యంగులిక వెంకట శివరామదాసుపంతులు గారు. మొఖాసాదారు నర్సింగరావుపేట
డా. మహేంద్రా వెంకటనరసింహాచారిగారు కలింగపట్నం
సభ్యులు:—వైద్యభూషణ వెంకటరమణమిశ్ర-పెక్కలి
పంతుల సూర్యనారాయణగారు-శ్రీకాకుళం
చిట్టి రామచంద్రరావుపంతులుగారు-శ్రీకాకుళం
వైద్యశాస్త్రి దార్లపూడి లక్ష్మీనారాయణ శర్మగారు-పోలంకి
భరతు నారాయణపంతులుగారు-బాగువ
మత్స్య నర్సింగరావునాయుడుగారు-అలమాజిపేట
పెనుమత్స్య బాపిరాజవర్మ-ఉర్లాం
వైద్యశాస్త్రి గొర్తి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతిగారు - లుకులాం-
ప్రధాన కార్యదర్శి.
జోన్యల కృష్ణమూర్తిగారు కార్యదర్శి, నరసన్న పేట తాలూకా
ఆయుర్వేదరత్న, బి. శ్యామసుందరరావు పట్నాయక్ గారు
కార్యదర్శి బరపురం, ఛత్రపురం తాలూకాలు
ఎ. కాంతయ్య స్వామిగారు కార్యదర్శి, సాంపేటతాలూకా
చాగంటి మల్లికార్జున రావుగారు, పర్లాకిమిడి తాలూకా
వైద్యశాస్త్రి దార్లపూడి లక్ష్మీనారాయణ శర్మ కార్యదర్శి,
పోలంకి

ఇచ్చిన బహుమతుల వివరం

1 బహుమూత్రం-య. శ. సత్యనారాయణ విద్యార్థి—
మద్రాస్ దేశీయవైద్యకళాశాల చేన్నపట్నంవారికి బంగారు
పతకము బహుమతి నిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. సదరుపతకము
ఆయుర్వేదరత్న బి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్స్, బరంపురము
వారివలన యివ్వబడును.

1 ఎ. బహుమూత్రం:—గుమ్మడిపల మాధవరావుగా
రు- కాకినాడ-వారికి రెండవతరగతి బహుమతి యోగ్యతా
పత్రిక.

2 రాజయత్తు:— వైద్యవిద్యాక పాలవెల్లి వెంకట
నరసింహంగారు, జలమూరు 1 క్లాసు బహుమతి రజితపతకము.
మ. రా. జీలకర్ర సత్యనారాయణమూర్తిపంతులు బి. పి. గా
రిచ్చెదరు.

2 ఎ. యన్. ఆనంతయ్యస్వామిగారు రెండవక్లాసు
బహుమతి యోగ్యతాపత్రిక.

3 శంఖదానకము:— దంకు హనుమంతపురం ప్రచూ
ష్ట మార్గం కలింగపట్నం, గంజాముజిల్లా వీరికి ఆహ్వానసం
ఘాధ్యక్షులగు మ. రా. శ్రీ యంగులిక వెంకటశివరామదాసు
పంతులుగారు మొఖాసాదారు నర్సింగరావుపేట వారి రజిత
పతకము.

వస్తుప్రదర్శనము

4 మూలికలు— మామిడి దాలయ్య మూలసవరపురం
గ్రామం శ్రీకాకుళం తాలూకా-వీరికి వబ్బడిశెట్టి నరసింగరావు
గారు రజితపతకము బహుమతినిచ్చిరి.

బహుమతులన్నూ యోగ్యతాపత్రికలున్నూ నెలసెనము
లలో వారివారి విలాసములకు పంపబడును.

వైద్యశాస్త్రి గొర్తి కృష్ణమూర్తి సిద్ధాంతి,
ప్రధాన కార్యదర్శి.

ప్రభవ సంవత్సర బాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి (౨౩-౯-౧౯౨౭) శుక్రవారము

శివాజి స్మృతి

[మున్నంగి లక్ష్మీనృసింహశర్మగారు]
 మ. గురుడుడు, దల్లి, భవాని వత్సలత నీ
 కుఁ సంతతాశీఃపరం
 పర సఁధింప నవార్యశౌర్యమున గో
 వాకొంకణప్రాంతరా
 ప్రరమం వైవసముం బానర్చితి మహా
 రాష్ట్రైకసమ్మోదనా
 గర ముష్కొంగఁగ; నాఁడు నీ మలకమూ
 కల్ దాఁగె నేమూలనో!
 నీ. కళ్యాణిదుర్గంబుకడఁ బగతుర బొన్న
 చేలఁ బిట్టలవోలఁ దోలునపుడు,
 కపటదాత్యమునకుఁ గడఁగిన యజ్ఞలుం
 విడిబాకునకు బలి వెట్టినపుడు,
 అల యలంఘిఁచెబ్బ కడలి వచ్చిన యది
 బ్బా కభయంబు నొసంగినపుడు;
 తురకసుందరి చెఱఁ దొలఁచి తన్ముఖమున
 నిజమాతృభావము నెఱపినపుడు,
 గీ. ప్రక్కబల్లెం బటంచు నొరంగజేలు,
 ముఖ్యులైరులు మూలలఁ బొక్కునపుడు
 మందహాసామృతముఁ జిల్లు మాతృభూమి
 నిన్నుఁ దలపోసి యిపుడు కన్నీరు నిండు.
 నీ. పరసాధనంబులౌ దగవదాలయములఁ
 గూలఁడన్నెడు మహాకూరవృత్తి,
 అనపాయకరుల బ్రాహ్మణుల సాధులఁ బట్టి
 కటకటం జెట్టు నక్రమపథంబు,
 వాయెఱుంగని పశువ్రాతంబు సఱకి గా
 తికిఁ గొట్టుకొన్న ఘోరతీవ్రచర్య
 పరసతీమణుల నిర్బంధించి యాత్మహ
 త్యలకుఁ బాల్పెఱుచు నధర్మపరత
 గీ. కలఁగి తొలఁగెను నీ పరాక్రమము కలన
 తరుణభాస్కరునకు సంధతమనమట్లు,
 ధర్మదేవత నాల్గుపాదముల నడచె
 సీమహిమ కల్పి, శ్రీ శివాజీ మహాత్మ!
 నీ. అఱలే దొక మదార్యశౌర్యజ్వాల:
 రగులుచున్నది చరిత్రలమఱుఁగున;
 దోరలే దొక మద్భారతభుజశక్తి:
 మెలఁగుచున్నది కవికలము నీడ;
 మాయలే దొక మన్మహితసాభాగ్యముల్:
 కునుకుచున్నది పాడుకొటలందు;
 మ్రగలే దాత్మధర్మప్రభావం బింక:
 దాఁగియున్నది తందానకతల;
 గీ. పాయలే దొక స్వాతంత్ర్యవైభవంబు
 కలదు కాలగర్భముబుదిఱునలోన;
 అన్నియుఁ దేశభక్తియం దడఁగి సతము
 కర్మయోగులహృదయముల్ గలఁచు నకట!

కలికాలకవిత

[కాశీభట్ట బ్రహ్మమ్యూశాస్త్రిగారు]
 గీ. యతికి భంగము గలిగించి యడరవలయు
 గురులయెడలను లఘుతను గూర్పవలయు
 శాస్త్రనియమంబు లెల్లను సమయవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 1
 శాస్త్రవోదితసూత్రముల్ చనఁగ వలయు
 విబుధు లెంచెడు ఛందస్సు విడువవలయు
 పూర్వ లిడు నలంకారముల్ పోవవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 2
 ఆర్యు లెంచెడి పదరాజి యడఁగవలయు
 గ్రామ్యు లెంచెడు పదములు గ్రాలవలయు
 విదితసంస్కారసంగతి విడవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 3
 వర్ణనియమంబు లన్నిటి వదలవలయుఁ
 బాకపరిశుద్ధితై యత్న పడఁగ వలదు
 సదమలాన్వయవిధు లెల్ల నడల వలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 4
 మైచ్చపద్ధతులే గొని మెలఁగవలయు
 ఆర్యపద్ధతు లన్నిటి నాఁడవలయుఁ
 బూర్వసంప్రదాయంబులు పొసఁగవలదు
 కవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 5
 పరులమార్గంబులను ద్రొక్కి వజల వలయుఁ
 దనదు పెద్దల మార్గంబు దప్పవలయు
 నవపథంబుల మూలలఁ దవులవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 6
 వినుతవృత్తంబు విడనాడి వెలయవలయు
 నవ్యమార్గంబులను ద్రొక్కి నడువ వలయు
 జల్లిపాటలఁ బాడంగ సాగవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 7
 చెత్త లని ప్రాతవానిఁ ద్యజింపవలయు
 ఇంపు లని క్రొత్తవాని గ్రహింపవలయు
 మంచిచెడ్డల నీరీతి నెంచవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 8
 ఆర్యధర్మంబులను గొనియాడ వలదు
 యవనమతమును గొంత గొండాడవచ్చు
 హాణపద్ధతి పూర్తిగా నూనవచ్చుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 9
 పరపదార్థచార్యము దోషపరము కాదు
 దోష మనఁ బూర్వమార్గంబు త్రొక్కుటెయగు
 నపరిమితరసాభాసమే యాధ్య మగును
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 10
 పూతధీయుతాచార్యుల బోధ వినక
 గురుత లేని నవాహర్యు నరసి వాని

ప్రణయదాస్యము

[పి. రామచంద్రరావుగారు, బి. యే.]
 “దాసుడ నాట నీకు నత
 తం బుపచారము లీవు గోరునా
 యాసమయంబులందు తగు
 నట్లు లొనర్చుట గాక వేఱుగాఁ
 జేసెడి దేమి ? నా కితర
 నేవలు కాలము గడ్డుకొంటుకుఁ
 వీనము నుండునే యిత
 వృత్తులు నీ వటు గోరకున్నచో?
 దోసము లెన్నఁబోను మది
 దూఱును నిన్నెపు డించుకేనియుఁ
 ఆనను నీవురాఁగ గడి
 యారముఁ జూచుచు; నాహృదీశ్వరీ!
 దాసుని నీవు విడుకొన,
 తావక దృశ్యము గాంచ లేని యా
 యా సమయంబులందు విర
 హం బతిదున్నహ మంచు నెంచనూ!
 ఈసున నేడ నుంటి వని
 యెచ్చటికిఁ గేగితి వంచుఁ బ్రశ్నలక
 వినము సాహసంబునను
 వేయక మిన్నక నమ్రభావముఁ
 దాసునివోలె తాల్చి మదిఁ
 దల్ప నొకించుక వేఱురీతులక.
 నీ సహవాస భాగ్యమున
 నిస్తుల మోదము నొందువారినిక
 ఆ సుమనోజ్ఞభూములను
 నాత్మఁ దలంచుచు నుండు నీశ్వరీ!
 రోసము నూనఁ బోదు మది
 లోనఁ దలంప దొకించు కేనియుఁ
 మోస మటంచు నెంచ దతి
 మూర్ఖువు మోహము తథ్య మెన్నడుక
 లేశము దూఱఁబోదు పొన
 రించును గాక నయంబు నేవలక
 భాసెలు గాదె యీకరణి
 పార మెఱుంగని మత్తచిత్తమున్.
 [షేక్స్పియరు కవిత కనువాదము]

హీనబోధల శిరసావహింపవలయుఁ
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 1
 రసము లూరునట్లుగఁ బైకిఁ గ్రాలు చుండి
 పట్టి చూచిన పట్టి విభ్రాంతిద మగు
 మరుమరీచికల జలముమాడ్కిగాను
 గవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 12
 చెలఁగు శృంగారము విధవ చేష్టలంద
 మించు వీరంబు జన్నిదాల్ త్రెంచుటంద
 శాంతరస మొప్పు విటపాచర్యలంద
 కవిత చెప్పిన నీకలికాలమందు. 13

మహాత్ముని సంచారము

కందుకూర్తములో 2768 రూపాయలు లభించుట కదియపత్తి కరమంగళము గ్రామములకు వెళ్లి గాంధీ మహాత్ముడు జులై 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నమునకు కందుకూర్తను చేరును. స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖు డగు వజ్రులు పెట్టిగారి బంగారాలో బసయేర్పరచిరి. పాఠశాల భవనము స్వాగతము సగరి. పాఠశాల 2251 రూపాయలు, కార్మికులు 117 ను, పరిసర గ్రామములవారు 400 రూపాయలును సమర్పించిరి. ఆసభలో మహాత్ముడు పర్యవేక్షించెను. మధ్యతరగతులవాడిని కార్మికులను ఆస్యోన్య మేర్పడిన సేగాని దేశ మైశ్వర్యభరితము కావాలను ఖద్దరు ఖాణముల సేర్పరచవలెను. పారిశుధ్యమును గమనింప వలెను. నిన్న రాత్రి 7 గంటలకు మహాత్ముని బసలో నచటి స్త్రీలు సందర్శించిరి. (ప్రీ (పెన్)

వధురలో యేర్పాటులు

మహాత్ముడు మధురలో బార్ని జో సెప్టెంబరు 22 వ తేదీ యను. విద్యార్థులు మహాత్ముడును సమర్పించుటకు శ్రద్ధగా ధనమును సమకూర్చుచున్నారు. (ప్రీ (పెన్)

మరియొక వార్త

నిన్న 22-వ తేదీ పునయమున 6 గంటలకు మోటారులో బయలుదేరి మహాత్ముడు దారిలో ఆరు గ్రామములలో సన్మాన పత్రములను ధనమును స్వీకరించి ఉదయమున 9 1/2 గంటలకు కందుకూర్తను చేరెను.

కులిపరాయిలో మైదానమున పెక్కు వేలమంది వేచి యుండిరి. అచట సభాశాల సేర్పరచి బాగుగా నలంకరించిరి. అచట 500 రూపాయలను సమర్పించిరి.

కదియపత్తిలో మహాత్ముడు పాఠశాలను వైద్యశాలను చూచెను.

పుదుక్కోటనుండి కందుకూర్తను వచ్చెడిదారిలో ప్ర కృతిశోభ చాల మనోహరముగా నుండెను. వర్షము లేకపోవుట చే మరింత అనుకూలముగా నుండెను. దారి పొడుగునను జానప దులు గుంపులుగుంపులుగా చేరియుండిరి. చాలచోట్ల సాష్టాంగ నమస్కారము లొనరించి ఖండకర్పర పుష్పములు మున్నగు వానిని సమర్పించిరి.

"జలబాల"

నూతన పద్ధతులపై నిర్బంధబడిన నౌక

గాంధీమహాత్ముని సింహాశ్రమమునకు గొంపోవును

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 28:—భారతకా నిర్మాత లు, సిండియా నావికావన కంపెనీ ఉద్యోగులు, డైరెక్టరులు, యితర అభిమానులు పలువురు నిన్న సాయంకాలము "జల బాల" యను నూతన నౌకపై సమావేశమయ్యిరి. ఈనౌక ప్రత్యే కముగ యీ కంపెనీవారి కొరకై నిర్మింపబడినది. ఈమధ్యనే గా॥ వి. జె. పటేలుగారు ప్రారంభోత్సవము జరిపిరి.

నరోత్తమరాష్ట్ర, లల్లుభాయి శ్యామలానుగార్లు అతిథులందరిని నౌకయందన్ని ప్రాంతములకు గొంపోయి జూ పిరి. పిమ్మట అల్పహారములు పంచిపెట్టబడెను. ఆసమయము న పాధికంపెనీవారు తీసిన యీ నౌకయొక్క ప్రారంభోత్సవ ము ఫిల్మ్ బయస్కోపును చూపబడెను. అతిథులందరను సంతరించి వందేమాతరముని హర్షద్రవ్యము గావించిరి.

"జలబాల" యొక్క ప్రత్యేక సునతయేమన యెక్కువ గాలినమ్మటము, లస్సెర్లకు యెక్కువవిశాలమున స్థలము, సా మానులు భద్రపరచుటకు మంచినీరుగల్గి కొత్త పద్ధతు లపై నిర్మింపబడినది. ఇప్పుడు రంగూపహాయి తిరిగివచ్చి కొ లంబోమ మహాత్ముగాంధీగారిని వారి పరివారమును గొంపోయెడి భాగ్యము యీ "జలబాల" పొందును (ప్రీ (పెన్)

స్టేట్సుమన్ పత్రికపై దావా

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—హిందూ పూర్వసువాసిలపై దోషపూరితములగు ఆరోపణలనర్హమ వ్యాసమును ప్రకటిం చినందులకు స్టేట్సుమన్ పత్రికా సంపాదకు డగు వాట్సుగారి పై చేబడిన మానవత్వపుదావా ఈదినమున ఆలీపూరు పోలీసు మేజిస్ట్రేటు కోర్టునందు విచారణకువచ్చెను. ఇట్టిదావా నిల చునా నిలవదా యనువిషయమై చాలవాదన జరిగెను. ఇరు పక్షములవారును అనుకూలముగను ప్రతిపూలముగను చాల ఆధారముల నిరూపించిరి. తీర్పుచెప్పుటకు వాయిదా వేయబడెను. (ఆ. (పెన్)

చెంగల్పట్టుజిల్లా పెరియపాలెమునందు జంతుజులుల నాపుటకుగాను ఇటీవల జీవరక్షక ప్రచారక సభవారు భజనలతో వెడలి ప్రచారము గావించిరి.

బరిస్సా వరదలు

మదరాసు సహాయము

సిన్నా, సెప్టెంబరు 22:—పండిత నీలకంఠదాసుగారు ఆసోసి యేటెడు ప్రెసువారికి యిట్లు చెబుచున్నారు.

మదరాసు కలకత్తా సహాయనిధినుండి శ్రీనివాసయ్యగారి శిష్యులపై బరిస్సా వరదల సహాయమునకుగాను రూ 2000 బసంగబడెను. శ్రీ శ్రీనివా స య్య గారు రూ 1000 బసంగిరి. ప్ర జల కు యెంత నష్టము వాని కలిగినదియు తెలియజేయుచు బరిస్సానుండి యెట్టివార్తలు బయటకురాకుం డ సానికాధికారులు ఆటంకపరచుచున్నారు. సభ్యులంతయు నూడ తెలియనివ్వడములేదు. కటకంలో పెద్దబహిరంగసభ జరి గెను. తమకు సహాయముజేసిన భారతీయులకు కృతజ్ఞత చెప్పుచు తీర్మానించబడెను. ఎల్లరు తోడ్పడవలెనని విన్నపము ప్రకటించ బడెను. (ఆ. (పెన్)

బెర్లిను విద్యార్థులు

ప్రపంచయూత్ర తేయుచు బొంబాయి చేరుట

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 22:—బెర్లిను విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు తొమ్మిదవరకు ప్రపంచయూత్రతేయుచు బొంబాయిచేరిరి. బెర్లినులో మేమాసమునందు బయలుదేరి వియన్నా బుకార్లకు కాన్స్టాంటినోపిలు, సోవియటు రషియా, పెర్షియా మీదుగా వచ్చిరి. రషియాలోని వింతలగుర్ని ప్రక్షింపతీర్థప థుల నాయకుడు యిట్లుజెప్పెను. నాగరికత ప్రత్యేకవ్యక్తుల స్వాతంత్ర్యము కృషివలె భౌతికస్థితి విరోధాయందలియితరదేశీ శములకు తీసిపోలేదు. రషియను కార్మికులకు జర్మనీలోకన్న యెక్కువ మట్టుమన్నది. వారు యిచ్చుట కొన్నివారములుంకి ఆగ్రా డిల్లీ, కాశీ, కలకత్తా మీదుగా బోయెదరు (ప్రీ (పెన్)

భూపాలు శాసనసభ

నవాబుగారి సందేశము

భూపాలు సెప్టెంబరు 22:—భూపాలు శాసనసభా ప్రభు సమావేశమునందు నవాబుగారు యిట్లుజెప్పిరి. ఈనూతన యత్నముగూర్చి పలువురికి సందేహములు అనుమానములు గలుగు చున్నవి. ఇంతభేదముగ యీసంస్థను ప్రారంభించి సంధుకు యికముం దందరును దృఢసంకల్పముతో నిశ్చలాత్మతో పనిజేసి యాయనుమానములను పోగొట్టెదరని నమ్ముచున్నాను.

పిమ్మట సభవారు కార్యక్రమములోనికి దిగిరి. ఒకసభ్యు డు ఒక విషయముగూర్చి మాట్లాడుచు అనవసరప్రసంగముజే యగా అధ్యక్షుడు క్రమభంగమున చూచించెను. సభ్యుడొంగిరిం చి సభవిడిచి వెడలిపోయెను. తీర్మానములన్నియు అతని పేరనే యుండుటచే పిదప సభ మాయమనబడెను. (ఆ. (పెన్)

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—సెరంపూరునందొక న్యాయ వాదియగు జె ఎం. డి క్రజ్ అనునతని ఇంటిలో ప్రజేఁచి, మొత్తము లక్షరూప్యముల విలువగల రొక్కమును, నగలను పత్రములను అపహరించినందులకుగాను ముగ్గి సెషన్సుజడ్జిగారు అయిదుగురు దొంగలకు ఒక్కొక్కవత్సరము కఠినశిక్షను విధించిరి.

బొంబాయిలో బాలసేద్యము

బొంబాయి జావనైలుకోర్టు గత మే మాసములో స్థా పింపబడినది. మంచి యుపయుక్త మగుఫలితముల చేకూర్చినట్లుగ వి.ఎల్. తాకరుగారు కోర్టు అధ్యక్షుడు డెలిపెను. సేద్యములగు బాలరను విచారణజేయుటకు ప్రత్యేకము నొక రిమాండు గది లో నుంతురు. యావనమైదీల సహవాసదోషము తగులకుండ కా పాడి ఆ ప్రత్యేక స్థానమునందే విచారణజేసి విడచిపెట్టుట లేదా శిక్షార్హులయినచో సర్దిపెడు మూల్యము పంపి విన్నప రిక్రమ యొకటి నేర్చుదురు. కావున యిట్టిసంఖ్య యెక్కువగా వలెను. బాలికలకు ప్రత్యేకముక నొకటియుండవలెను.

బర్మాను విద్యార్థుల సమ్మె

బర్మాను, సెప్టెంబరు 22:—బర్మాను రాజాగారి కళాశాలకు చెందిన విద్యార్థి జనతిగృహమునందు భోజనదుపాయము సరిగ లేనందున ఆందలి నివాసులు నిరసనప్రత్యక్షమునూసిరి. వారియెడల సానుభూతిచెప్పుచు ఇంటరు వి. ఎ, తరగతుల విద్యార్థులు అందరు కాలేజీ విడచిపెట్టిరి.

కలకత్తా సరాసరి రైలు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:—వి. ఎ. ఆర్. రైల్వే లైను వరదలచే గండ్లుగడి యుండుటచే యినివరకొక నెలనుండి మదరాసునకు పూరికి సరాసరి రైలు పోవుటలేదు. నేటికి బా గయినది. నిన్ను మదరాసుమైలు పూరి ఎక్స్ప్రెసు సరాసరి బోయినది. (ఆ. (పెన్)

రంగూను పోర్టు పరిపాలన నిజేదికయందు 1926-27 సం॥ రాబడి రూ 7968002. ఖర్చు రూ 7899522. మిగిలినది రూ 268480 అని తెలియజేయబడెను. అంతయును వత్సరము లెక్కలకన్న యీవత్సరము రాబడి రూ 620930 తగ్గెను. ఖర్చు రూ 865746 పెచ్చెను.

కీ॥ శే॥ రొమేషు బెనర్జీగారి స్మారకసభ

కోవిల్లా, సెప్టెంబరు 22:—ముసల్మాను యంతగీదుల బారినండి స్త్రీలను బాలరను కాపాడి గౌరవమునిలబెట్టుటకు రొమేషు బెనర్జీగారు తనజీవితమును ధారపోసినస్థలమునందు కోవిల్లా ప్రజలొక సభజేసిరి. అతనిపేరున ఒక తాలింఖానా స్థాపించుటకు నిశ్చయించి చందాలువసూలుజేయ ఒకసంఘము ను నియమించిరి.

పుదుక్కోట ఎన్నికలు

ఎస్. విశ్వనాథయ్యగారు, వైద్యనాథయ్యగారు, ముప్పుస్వామి ఆయ్యగారు, కె.స్వామి నాథయ్యగారు పుదుక్కోటనగర ప్రతిని ధులుగ సంపాన శాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిరి.

లకుటీయా యూరేగింపు దావా

బారిసాలు, సెప్టెంబరు 22:—సరస్వతీపూజల సమయ మున, వాడ్యములతో నూరేగింపు సాగించినందులకు శిక్షింపబడిన సతీంద్రనాథసీన్ గారి అప్పీలునందు బారిసాలు సెషన్సుజడ్జి గారిదినున తీర్పుచెప్పిరి. క్రిందికోర్టులో మూర్ఖాయికి రు 5 వేల జరిమానా విధింపబడెను. సెషన్సుజడ్జి ఈ జరిమానాను రు 500 లకు తగ్గించి, ఒక వత్సరమువరకు సత్ప్రవర్తనకుబాహిను నొసగ వలసినదని యు త్తరుచేసిరి. (ప్రీ (పెన్)

19-9-27 తేదీని ప్రకటింపబడిన బహిరంగ లేఖకు సమాధానము.

అభ్యుదయ! మీరీవిషయమును 8-9-27 తేదీ రిజిస్టరు ద్వారా నాకందించితిరి. బదులు వ్రాయలేదని యీ రుకుండి పెద్దలడిగినపు డూరకుంటున్నాము గాదన్న యాచారము ననుసరించి 11-6-27 తేదీ బదులు వ్రాసితిని. మరల నిపు డేవత్రికా ముఖంబుననే వెడలించితిరి. దత్తొత్తరమును నీవిషయమునకు మరల వ్రాయటంబు యననసరక్షేమము. ఐన భక్తు లే మనుకొందు రో యని నాలుగు మాటలు వ్రాయుచున్నాడను. ప్రతివిషయమునకు బదులు వ్రాయఁ దలచుకొనక సమష్టిసమాధానమును వ్రాసెదను.

1. శ్రీకృష్ణాచారతత్త్వమునఁగా శ్రీకృష్ణుడు భూమి యం దవతరించు విషయమునఁ దత్త్వమేమి? అనునదము గ్రహింపఁదగు హరిహరులకు భేదము లేదను భిషయమును బట్టి గ్రంథనామము మార్చబడి యుండదు. హరిహరులయందుఁ దారతమ్యములు కల్పితములు. భక్తుఁ డేదేవత నుపాసించినను నిర్మలచిత్తము కుదిరినచో ఫలము సమాన మని నాభావము. నాభావమునఁగా నేనాధారములుగా గ్రహించిన పురాణముల భావముని గ్రహింపఁ దగదు. ఆయా యితావుల నాయాయి పురాణాదులనుండి ప్రమాణముల నుదాహరించితి.

2. త్రిమూర్తులు ప్రకృతిబద్ధు లనుట పారపాటు గాదు. రూపనామక్రియావంత మన ప్రతివ్యక్తియఁ బ్రకృతిబద్ధమే. ప్రకృతి యన నెట్టిదో పెక్కు తావులఁ బునరుక్తవాదోపదేశితి యైన లేక యుదాహరించితిని. ఈవిషయమున నా భావము సర్వజనాంగీకృతము.

కంభ్యావ్యక్తి ప్రసేవితాంఘ్రియగళాం.....
లంబాలకాం రక్షిణీమ్.

అని యొక మహాత్ములు చెప్పిరి.

కరాంగురి నఖోత్పన్న నారాయణ దళాకృతిః.

అని మరియొక మహానుభావులు చెప్పిరి.

ఇంచెరు చెప్పినది తప్పు? ఎవరు చెప్పినది యొప్పు? అని సిద్ధాంతము చేయఁబూనుట పిత్తిల గొట్టిగ నన్నసామెత వంటిది. ఏభక్తుఁ డేదేవత నాశ్రయించునో తద్రూపమును భరించిన భగవంతుఁడే యీదేవత యనుభావమున నుపాసించుట యొప్పు నను నాభావము సర్వమతసమ్మతసిద్ధాంతము. ప్రకృతి యనఁ బార్వతి యను భ్రాంతి వదలవలయుననియు, భగవదచ్చయే ప్రకృతి యనియుఁ బెక్కుచోట్ల వ్రాసితిని.

3. అవతారముల విషయమై గోలోకవాసి యగు పరమాత్మునకుఁ గృష్ణుడని పేరనియు లోనగు విషయములు పురాణములలోఁ దెల్పినవడినవియే గాని నాకల్పించినవి కావు. ఆయా పురాణములం జరిగిన సృష్ట్యులు లగు.

4. గోపికలు లక్ష్మీదేవ్యంశమునఁ గొండజును మఱియు ననేకమహర్షుల యంశములను జన్మించి రనుట పురాణములే సిద్ధాంతము చేసినవి. ఇట్టి విషయముల సిద్ధాంతము చేయ నే నెంతవాడను?

5. శ్రీకృష్ణశ్యామలాదేవీ శ్రీరామా లలితాంబికాయను సర్వభోక్తము కాక్రగ్రంథములఁ జూడఁ గనఁబడు. వ్యక్తులన్నియుఁ బ్రకృతి మయములనుట కిది యాధారము.

6. ఉపనిషత్తులు నిర్ణయింపఁ జాలని తత్త్వమును నేను సిద్ధాంతముఁ జేయఁ బూనలేదు. అట్టికే కి నాకుఁ గలదనియు నేను భావింపలేదు. ఉపనిషత్తులకూడ నాపరమాత్మున దెలుపఁజాలవంటిది. అదియే సృష్ట్యముగాఁ దెలిపి యున్న నీతిమతములు పుట్టియుండవు. మతత్రయము తత్తదాచార్యకల్పితముగానిచో నుపనిషత్తులే ప్రతిపాదించినవియా? అట్లయిన పీఠలయవతరింపవలెను? సార మేమనఁగా నాయాచార్యముల కనుకూలముగా నాయామహాత్ములు తగినశ్రేష్ఠులై యప్పటివారు తరించుటకుఁగా నియమించుట ప్రాచీనాచారము. ఒక్కవేదమును నాల్గుభాగములుగాఁ జేయుట యననేమి? ఈ మూపురేగాక యింతి నెండటో మతస్థాపకులు గలరు. వాని ననుసరించు ప్రజలను గలరు. కావున నీవిషయమున నాపైఁ గినుక పూన న్యాయము కాదు. వైకుంఠములు చెందు గలవనియు నందొకటియే ముక్తిస్థాన వనట యనఁగలప్రసంగము. అట్లే తలంచుచో నా వాదము సర్వసమ్మతమగు. ఆయా యితావుల భక్తరక్షణార్థము పరాత్పరఁడు తదనుగుణమున రూపమును గ్రహించుననియేదా నాభావము. ముక్తిస్థానమున వైకుంఠమునఁ గూడ సమాప్రసంగములంబు కలదా? అది నశ్వరమగుచో నింకా టి త్తక్షణభంగమా? త్తక్షణభంగమగు నీవైకుంఠమున నన్న

రేఫణకారములు మైత్రి బొరయునా?

[వి. యస్. శాస్త్రిగారు]

పై శీర్షిక క్రింద క్రిందటి(ఆంధ్రపత్రిక)యందుగాదింపఁచికలో మ.రా.రా.శ్రీ విద్యాన్ తాళ్లూరి.రాఘవయ్యచాదరిగా రొక వ్యాసమును వ్రాసియున్నారు. అందుఁ గొన్ని విమర్శనీయాంశములుండటచే నీవ్యాసము వ్రాయవలసివచ్చినది.

మొదట పీరు లక్షణకర్తలకు రేఫణకారమై తివిషయమై కల మతములను వివరించుచు, నహోబలపండితుఁ డిచ్చిన (1) పురపతుల విలోకనములు...నరవరు లోయమ్మ నూతనప్రియులుగఁ దెల్పగల్గునఁజని వ్రాలుదునో...దేవరీపు మేడపయస్-అను పాతన నూరనల పద్యముల సర్వజాచార్యుఁ డుదాహరించినట్లు వ్రాసియున్నారు. ఈరెండుపద్యములు నహోబలపతి యుదాహరించినవేకాని యధర్వజాచార్యుఁ డుదాహరించినవిగావని యహోబలపండితీయములోని యీక్రింది పంక్తులను జదివినవారికి విశేషము గాఁగలదు.

వికృతి విశేషకేకకళ్ళదద్ది సాంగత్యం యతావేనా నయోస్తథా, అవదచ్చాత్ర సాంగత్యం ప్రానేష్యపిచ కళ్ళన-ఇత్యుక్త్యా కయోచ్చితస్త్రై కల్పకయో ర్మతముభయత్ర కళ్ళిచ్చుట్టిప్రయోగేణ అత్యంతపండితమృతాధ్యనిద్యారా పరాకృత్యద్వితీయాచార్యే అనయోస్సంగతీయస్తు కరోతి కవి తాకృతౌ అస్య అత్యంతదోష త్యాదుష్కవిస్సహి కథ్యతే

విష్ణువు నట్టివాఁడేయగునా? ఈకల్పన యిందుకయైనను రుచింపకున్నది. నాకివిషయము తెలియక, రుచింపకున్న నుండవచ్చును. కాని యిట్టి యపూర్వకల్పనలచే మతదార్థ్యము వదలునని నానమ్మకము.

7. ప్రకృతియన భగవదచ్చయ, మఱియొకవ్యక్తియాయ ను విషయమున నే వ్రాసినదంతయు సమంజసమేయన్న విశ్వాసము నాకుఁ గలదు. దాని నెవ రాక్షేపింప నవకాశము లేదు. వలయునని యాక్షేపించినచో వాటికి వందనము లర్పించుటయే సమాధానము. భగవంతునియచ్చ ప్రకృతి యనునది చలింపని సిద్ధాంతము. రూప నామ క్రియాహీనము పరబ్రహ్మము. ఒకక్షణకాలమున సకలబ్రహ్మాండములు నిర్మింప నాపరాత్మరుఁ డు తలంచెను. అనుచుండ నట్టితలంపే ప్రకృతి యనునావ్రాతపై నాక్షేపింప నవకాశ మెట్టిదో నే నెఱుంగఁజాలకయున్నాఁడ.

8. దేవతాభేదములు కల్పితములు. కర్మములు బహువిధములు. ఎవరెవ రెట్టికర్మముల నాచరించియుందురో వారల కాయా దేవతలయందు విశ్వాసము కుదురును. ఫలమును గోరిని కర్మము జ్ఞానప్రదము. దృఢభక్తిచే భగవత్కరుణలభించును పరదేవతల దూషించుటపాడిగాదు. తనయభిప్రాయ దేవతయే సర్వదేవతాస్వరూపుఁడగు భగవంతుఁడని నమ్ముటసాధుమార్గము. అట్టివిశ్వాసముగలవా రితరదేవతల నాక్షేపింపరు. అక్షేపించు నధికారమును లేదు. గోలోకము సరోత్పల్లవ్యలోకమని పురాణము ఘోషించెడిది. అదియే ముక్తిస్థానమన్న బాధయేమి? అదియే వైకుంఠమని భావించిన నపరాధము లేదు.

‘భావనామాత్రసంతుష్టహృదయః పరమేశ్వరః’

అను నూక్తి యున్నదియేకదా. కావున భక్తులందరు తమతమ కేక్తికొలంది భగవంతు నిష్ఠాసారము నిర్మలమనస్సుతో నుపాసించుట మేలుకాని లేనిపోనిశోకలకుఁ దావిచ్చి కలత నొందుట పాడిగాదు.

9. విధిలేక యీనాలుగుమాటలు వ్రాసితి. నాభావమే సిద్ధాంతము కావలెనన్న యహంభావమునాకులేదు. నేను బురాణముల నన్ని శ్రీకృష్ణపరమాత్మచరితము నిర్దోషమని వ్రాయుచు, నిదిసర్వలక్ష్యమనిభావించుచున్నాఁడను. నాయపరాధములున్న మన్నింపవచ్చు. ఏదైన నిందు మంచియున్న గ్రహింపవచ్చు. ఇట్టిలేఖకుఁ దెక్కుసారులు బదులువ్రాయఁజాలననియు మన విచేయుచున్నాఁడను. నాయల్పగ్రంథమును జక్కఁగాఁ జదివి విషయములఁ దెలిపినందులకై మ||రా||శ్రీ దరిశి శేషశయనశర్మగారికి నాకృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాఁడను. తన యభిప్రాయము సరోత్పల్లవ్యమహిమఁ డను భావ మునుమోసవచ్చునగాని యితరదేవతలను నెవ్వరే నట్లు కలంచి భజియించునపు డది తస్యని మాత్రము చెప్పరా దను నాభావము నింకొకపర్యాయము నా మిత్రులకుఁ దెలుపుచున్నవాడను. ఇంతకంటె వ్రాయఁదగిన విశేషములు లేవు.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ.

ఇతిస్వయంతం ప్రకాశితమ్. ఏవం సి తే, పురపతుల, గ్రంథసంఖ్యతో ఇత్యాదిపద్యము పోతన్న నూరన్న ప్రముక్తః పై శీర్షికయొక్కైత్రి (ప్రొక్తా. సా.2 నాకరత్యావ్రహ్మణీకతి సుధీపురోగై రహంభేయమ్. అహోబలపండితీయము 141 వ పేజీ).

ఇట్లహోబలపతి యుదాహరించినట్లు సృష్ట్యనుగుణుండ నేరధర్వజాచార్యు లుదాహరించిన వ్రాయుట ంబట్టి పీరి కహోబల పండితీయములోని యానాక్యములు సరిగానర్థముగా నట్లునా హింపవలసియున్నది.

మఱియు పీరుకూచిమంచి తిమ్మకవి “అరయగురురేఫః పాల్గుతోఁ దెరసినపుడు, ప్రాసముల విశ్రమముల రేఫంబుతోఁడన్ గలసియుండును నుకవిపుంగవులకృతులు, జగదవన నూత్ర గిరితనూజాకళిత్ర” అనుదానిచే యతిప్రాసముల రేఫణకారముచే మైత్రి సంగీకరించినట్లులు తెలియుచున్నదనియు, పైచర్చలన రేఫణకారమేశనవిషయమై మతద్వయ మున్నట్లు సృష్ట్యమును చూచినయు వ్రాసియున్నారు. కూచిమంచి తిమ్మకవి గురురేఫ (కేకలరేఫ) పాల్గుతోఁగలసినపుడుమాత్రమే (అనఁగా పదయుక్తమైనపుడు) యతిప్రాసముల రేఫణకారములు మైత్రియేదనని వ్రాసియున్నాడుగాని సర్వసాధారణముగా నెల్లయెడల మైత్రి చెల్లునని వ్రాసియుండలేదు. ఇట్లుండ పీరు వైకృష్ణన రీతిని కూచిమంచి తిమ్మకవి రేఫకలరేఫములకు మైత్రి సంగీకరించెనని వ్రాయుట వింతగానున్నది. కూచిమంచి తిమ్మకవియే రేఫణకారమైత్రి సంగీకరించినయెడల నాతని సర్వలక్షణ సారసంగ్రహములోని రేఫద్వయనిర్ణయము, కేకలరేఫ ప్రకరణము.....మున్నగువాని నా గ్రంథములో నుండి తొలగింపవలసివచ్చును. పీరుదాహరించినలాక్షణికములలో నొకరుగూడ రేఫణకారమైత్రి సంగీకరించినవారులేరు కావున పైచర్చలో మతద్వయమున్నదని వ్రాయుటగూడ సంభాష్యముగా లేదుకారదార్పదణములోని పదజర్మలమును, మొదలియూహ్యములు మూఁడుసరసవడినిల్పఁగా నేకజాతియైన బండితాకురేఫము వడికుండరాదె, ప్రాసవర్ణంబులకుఁ గూర్చురాదుగాని అనువద్యమునైన నుదాహరించి యుండినయెడల మనచాదరిగారు మతద్వయ మున్నదనుట శొంకెటకు యుక్తముగానే యుండెడిది. కాత దాదర్పణకారుఁడుగూడ నొక్కయతివిషయమునఁకాత్రమేరేఫణకారమైత్రి సంగీకరించివాఁడు. ఇట్లు పీరుదాహరించిన లాక్షణికములెల్లరు రేఫణకారమైత్రిని నిరాకరించినయెడల అరయగురురేఫ అను లక్షణమున నుదాహరణముగా కూచిమంచి తిమ్మకవి యిచ్చిన (1) నూఱుకు నొక్కచందము-చెప్ప నేటికిన్ (2) కాట్టిచ్చుగవిసి-కన్నులారంగంటే (3) చెలఁగివటుసింహ-నుదాత్తర భోనీజ్యులులై-అను మూఁడుపద్యములను రేఫణకారమైత్రినాహిత్యమున నుదాహరణములుగా నిచ్చుట యెంతయు ప్రయాజమున వలసియున్నది. ప్రాధవ్యాకరణములోని “అలఘురేఫము బహుచ్చ-మగుచో లఘురేఫంబు” అను నూత్రమునైన నం జూచి యుండినయెడల చాదరిగా రింతప్రమాదము పొందియుండెడి వారు గారు.

రేఫణకారమైత్రి దుష్టమని పలుకఁ గలఁగము గట్టుకొనిన యప్పకవ్యాదిలాక్షణికు లానియమమును పక్రమముగాఁ బాటించితేమో యొక్కసారి వారికృతులఁ బరిశీలింతుమని-1. అట్లుడి కాకునూరి పెదరంగయ- 2. భరతనగనలసలంబులు-3. శ్రేణుల్లట్టి నభోంతరాళమునఁ బాటెంబజులం-అనుమూఁడు పద్యములను పీరుదాహరణముగా నిచ్చియున్నారు. ఇందు మొదటియగు పద్య కవిపద్యమున బ్రహ్మశ్రీ గిడుగు రామమూర్తిపంతులుగారు పల్లెచూచినప్రతిలో అట్లుడి అనుచో అకారమునకు బదులు రేఫము మాత్రమే యున్నది. మూడవపద్యమున శ్రేణుల్లట్టి అనుపెదనా ర్యుని పద్యమును రేఫణకారమైత్రి సాధుత్వమునకు మొదటచే యిచ్చియుండిన బాగుగా నుండెడిది. పెదనకూడఁ నప్పకవ్యాదులతోపాటాకలాక్షణికుఁడనియా యిక్కడ పీరుదాహరించుటలోఁగల యుద్దేశము? అట్లయిన నాతని లక్షణగ్రంథము లెవ్వో

ఇక పీరుదాహరించిన రేఫకలరేఫముల చాలవఱకు ద్వితీయాపములు గలవియే. అట్టివానికి పీరు సమాధాన మేమియు జెప్పియుండలేదు. పైవానినన్నిటినిబట్టి చూడ పీరు సర్వలక్షణ సారసంగ్రహములోని యుదాహరణములకుఁ గొన్నిటికి సరిగా నర్థము చేసికొనఁజాలకపోయినని విశేషమగుచున్నది. ఈవ్యాపమునుబట్టి ప్రాచీనకవిపుంగవుల ప్రయోగములలో రేఫకలరేఫ మైత్రి లేదనికాని, రేఫకలరేఫమైత్రి సాధువు గాదనికాని నాయుద్దేశము కాదని పాకములు గ్రహింతురు గాక.

బంగారుగుడి - అమృతసరము

[శ్రీమతి బాడ్డతాటి సీతాబాయిగారు]

అమృతసర లాహోరునుండి ముప్పదియైదు మైళ్లు వున్నది. దైలమీదనూ, మోటామీదనూ, నడువగలమనుష్యులు వడిచియూ వెళ్లవచ్చును. రోడ్డు మిగుల వికాసముగానూ, శుభముగానూ వుండుటయేకాక ఇరు ప్రక్కల ఎత్తుగానూ, నిండుగానూ పెరిగిన చెవకట్టనూలు చల్లనినీడతో ప్రయాణీకుల క్రేమ నివారించుచూ, తిన్నగా అమృతసర పూరిబయలువరకు ఒకేతీరుగా నున్నది. ఈపూరు మిక్కిలి పురాతనమైనదని ఇక్కడివీధులున్నూ, ఇండ్లున్నూ, రోడ్డునందున్న రంగులు మామీ పెద్ద పెద్ద గేటులన్నూ చెప్పక చెప్పుచున్నవి. కొన్ని రోడ్డు విగుల ఇరుకుగా నున్నవి. ఇండ్లు పాపురముగూండ్లవలె అయిపా క్రమముగలిగి చిన్న చిన్న కిటికీలతో దగ్గరదగ్గరగానూ, పాతవిగానూ వున్నవి. ఎక్కడ చూచినను పెద్ద పెద్ద పాలబిందెల కొండలన్నూ, కాగెడిపాలన్నూ, త్రాగెడిజనమన్నూ, మూడేడి అసంఖ్యాకములైన ఈగలున్నూ కనుపించుచుండ బంగారుగుడిని చూచెద మన్న కతూహలముతో నానా దేశములనుండియు ఏతెంచెడి పరదేశీయులన్నూ, గురు ముఖముగా వ్రాసిబిడిచిన గ్రంథ సాహెబు ను దర్శించి గ్రంథసారమును గ్రోల భక్తిపరమకలై పరుగులిడు సిక్కులజనసమూహమున్ను గలిగి నడివద్ద చాలయిరుకుగా నుండును. బంగారు కేసులతో తాపడముచేసిన నుడియొక్క ప్రభాగము కొంత మారమునుండియే కనుపించుచుండును. ఈబంగారుగుడి సమీపించుటతోనే పెద్ద అరుగన్నూ, సింహద్వారమున్నూ, చిన్న తీర్థకుండన్నూ, దీనిద్రక్కన కొందరు మనుష్యులున్నూ, నుట్టులగుట్టులుగా పడిన పాదరక్షలున్నూ కనుపించును. మనలను చూడగానే జోడూ, మేజోడూ తీసివేయును నెదరు.

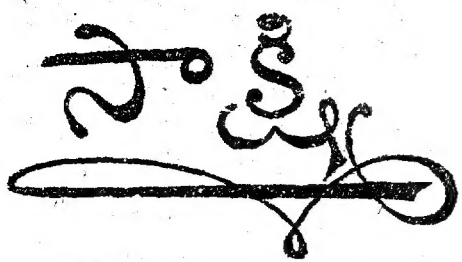
తరువాత కాళ్ళూ చేతులూ కడుగుకొని పైనవ్రాసిన సింహద్వారమునుండి లోపలికి వెళ్లవలెను. పెద్దతెటాక మన్నూ, చీటిచుద్దను బంగారుగుడియూ కనుపించును. ఈజోనేరుపేరు ఆమృతసరమున చుట్టూ దిగుటకు పాలరాతిమెట్లు కలవు. పరచాస్త్రీలు స్నానముచేయుటకై ఈనీరు లోపలికి తూముల ద్వారా ప్రవహించునట్లు పాలశిలలతో కట్టినగది యున్నది. ఇక్కడ ఇష్టమున్న వారందరూ స్నానముచేయవచ్చును, లేదా, కాళ్ళు తిప్పక కడుగుకొనవలెను. ఈ నీటియందు పుక్కిలించి వుమ్మివేయరాదు. బట్టలు పిండరాదు. ఒళ్లు రుద్దుకొనటకై ననూ చల్లకాదు. నీరు పరిశుభ్రముగానూ, వధురముగానూ ఉన్నది. ఈప్రాకారమునందు తిరిగిదీప్రతిమనిషియూ సిగరేటు మొదలగునవి కాలికూడదు సరిగదా, జేబునందైననూ వున్నచో తీసివారవేయవలెను. ఈనీరు అమృతమని వారి అభిప్రాయమునకు తగినట్లు పట్టకథలు కలవుగాని గ్రంథవిస్తర వ్రీతిచే వ్రాయలేదు. ఈజోనేరుచుట్టూ రాతిచపటా చేసిన రోడ్లున్నూ, గుడికి సంబంధించిన ఇండ్లున్నూ గలవు. కుడివైపు వున్న రోడ్డునుండి వెడితే, ఎడమవైపున జోనేరులో నడివరకు రోడ్డున్నూ, రెండువైపులు పడిపోకుండా వంతెన కన్నట్లు గోడయూ, ఈచిన్న రోడ్డుకు రెండుప్రక్కల మ్యునిసిపలు లాంతరులవంటి బంగారురేకుతో చేసిన లాంతర్లు ప్రభములతో నుడివరుకూ యున్నవి. గుడిమట్టు తిరుగుటకు తగినసలము నీటి మధ్యకలదు. గుడియొక్క గుమ్మములకూ, తలుపులకూ ద్రాక్ష అతలవలె నగిషీదీసిన వెండిరేకులతాపడము వున్నది. గుడి తెల్లరాతితోనూ, పాలసున్నముతోనూ కట్టి, ప్రభాగములయ్యూ సాదాబంగారురేకుల తాపడ మున్నది. మనగుడిభిర ములవంటిభిరములు గుడికి చివర గలవు. గుడికిచుట్టూ చేయెత్తు వైన బంగారురేకులపై సిక్కుల సురుశిష్టల చిత్రపులులన్నూ, ముఖ్యముయిన ఉపదేశవాక్యములు కొన్నియూ, గుడినిపరించి యూ, సరస్సునుగరించియూ పూర్వపుకథలున్నూ వున్నవి. వైశ్రవాసినరీతి గుమ్మములు నాలుగువైపులూ ఆగుడికి కలవు. జోడల చుట్టూ తిరుగుటకు అనుకూలముగా ఆకీలతో పెద్ద చోలు ఉన్నది. గుడిలోపలిగోడలున్నూ, ప్రంభములున్నూ, వైకష్ణము ద్రాక్షలతలుగల అడలు బంగారురేకులు తాపడముచేసిరి. మిగుల పవిత్రముగానూ చిత్రముగానూ లక్ష్మీవధముగానూ యున్నది. వై ఆకీలమగ్గముగా ప్రదక్షిణము చేసి ముందుకురావలెను. సరిగా మధ్యను చుమికినవీలినిండిన పట్టుచాందినీ నాలుగువైపులన్నూ బిగించి కట్టియున్నది. నేల ఆడతయ్యూ తివాసీలుపరిచి, సరిగా చాందినీక్రిందపరిచిన ముఖము తివాసీమీద (గ్రంథసాహెబు) సిక్కుల మతగ్రంథములు గజము ఎత్తున ఏబవాలంగా అమర్చి దానిమీదనుంచి పెద్దపెద్ద జరీకెట్లు ముఖములు దుప్పటి, నేలమీదకి రెండుగజ ములదూరమువరకూ వెడల్పుగా పరిచిరి. గ్రంథములమీద గులాబీ మొదలగు పువ్వులున్నూ, దండెలున్నూ, సుందరముగా ఆలంకరించెదరు. రాత్రియూ పగలున్నూ, ఆరకుండా నేతి దీపములు వెలుగుచునేయుండును. ఎడమవైపు అనేకరకముల వాద్యనికేషములు వాయించుచూ, శ్రావ్యముగా కొందరు పాటకులు పాడుచుండెదరు. కుడిప్రక్క నొక పూజారి కూర్చుని మతగ్రంథము పారాయణచేయుచుండ పురుషులున్నూ పరదా పాటింపక స్త్రీలున్నూ కూర్చుని వినియెదరు. గ్రంథములమీదనుండి నేలవరకూపరిచిన పట్టుచుత్తముపై గుడికి వచ్చేదీవారు వేసెడి ధర్మపు ధనరాశి కానీ మొదలు కానువరకూ యుండును. ఇదిగాక బంగారు హుండిబిందెలు రెండు ఆర్చకునిప్రక్క కలవు.

ఎదురనున్న ప్రస్తకముల దొంతరనే సిక్కులు గ్రంథసాహెబుని దైవముగానమ్మి, భయభక్తులతో పూజావైవేద్యములు చేయుచున్నారు. ఇవియే సురువులముఖముగా వీరికి లభించిన సిక్కుల మతవిషయక ఉపదేశగ్రంథములు. ఈదేవునికి నివేదించిన సత్యనారాయణప్రసాదమువంటి ప్రసాదమును ఎవరు వచ్చిననూ గ్రంథసాహెబునందు కూర్చుని సిక్కుమతము డొకడు చేతిలో వేయును. వైశ్రవాసామే చక్కెరదాస్సెలతో గొప్ప వారికి ఇచ్చును. ఈగుడికి వైనోక అంతస్తు గలదు. ఇదియు గోడలు బంగారురేకుల తాపడము చేసియున్నది. వైకష్ణ నవ రత్నములు బంగారురేకున పాడిగ నట్టుండును గాని, ఇది మాత్రము బంగారురేకులకాక సున్నముతో పలరంగుల అద్దపు మక్కలు బిగించి నగిషీతీర్చి బంగారుగిలుటరంగు వేసినట్లు నాకు తోచినది. ఇక్కడనూ కొన్ని మతగ్రంథములుగలవు. అందరూ భక్తితో నమస్కరించెదరు. ఈఅంతస్తుకి రెండుప్రక్కలూ పాలశిలమెట్లున్నూ, వెండితలుపులున్నూ వున్నవి. క్రిందనున్న గ్రంథముల వెనుక మూడువైపులూ గోడ కట్టి సుమారు పన్నెండు అడుగుల చతురము గల జోనేరు అమృతసరము నీటితో నిండి యున్నది. అమృత మిక్కడనే యున్నదని పురికెడు నీరు ప్రతి వారు తాగెదరు. జోనేరు కివలె గ్రంథసాహెబుకి ఎదురుగా సిక్కులకు ఉపసయ నాదికర్మము చేయుటకు పెద్దభవంతికలదు. ఈ భవంతికిన్నీ వైకష్ణ బంగారురేకులతాపడ మున్నది. ఇంకనూ ఈప్రాకారమునందు చిన్న చిన్న జోవెల లున్నవి. కాని ఏ చిన్న గుడిమాచిననూ గోడెగుడ్డంత బంగారును లేనివా డుండదని కొంచెమో గొప్పబంగారురేకులు తాపడము చేసియేయున్నవి.

ఏచిన్న గుడికి వెళ్లిననూ, కాళ్ళూచేతులూ కడుగుతునే పోవలెను. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు, అందరున్నూ, శిరస్సున వస్త్రము వేసుకొనియే లోపలికి పోవలెను. అడవారు జడలతోపువ్వులుంచుకుని లోనికి పోరాదు. వీరి ఆచారానుసారము నేకన్నూ, శిరమున చీరచెంగు మనుగువేసుకొనివెళ్లితినిగాని చూచివచ్చి తలపెనున్న చెంగుతీసివేయువరకూ, నాకెంతమాత్రము వూపిరిఆడలేదు. అటువంటిది ఈ ప్రాంతపుస్త్రీలు పరదా నెట్లు ధరించుచున్నారో! ఈపరదాఆడంగుల కట్టుకన్న పెనిమిటివైననూగర్భమునందున్నవించి, తమపాలత్రాచి, తమచేతులలోనే పెరిగి, పెద్దవారై ప్రాయముచిన్న ముదుకొమరు వైననూ, ముఖమందు వస్త్రము లేకయే చూడజాలరు. శరీరము కనుపించిననూ సరియేకాని ముఖముమాత్రముకనుపడరాదు. మగవారి నననేల, కొల్లగావచ్చిన తమతోటియందలైననూ దైర్ఘ్యముగాముఖముచూచి మట్లాడ సిగ్గుపడియెదరు. ఈ పరదా పదతి అనారోగ్యమైనట్టియూ, న్యేచ్ఛా రహితమైనట్టియూ విచారకరమైనట్టియూ పదతియని నాకు తోచుచున్నది. సిక్కు మగవారందరూ తలవెంట్రుకలు కత్తిరించక వైకి దువ్వి మాడ పట్టున గుండ్రముగా ముడివేసెదరు. చిన్నరువ్వైన ముడిలో గుచ్చుకొనెదరు. గడ్డమూ మీసమూ చక్కగా దువ్వెదరు. మంగోద్యారా వచ్చెడిరోగములు వీరి నంటజాలవు. పెద్దతలపాగా ముట్టుకొనెదరు. శిక్కులలో అనేకులు పాశ్చాత్యదేశములలో విద్య నభ్యసించుటకు వుండి వచ్చినవారైననూ, వారి పూర్వ చారముగ శిఖ మొదలగునవి వలలకయే యున్నారు. చిన్నచేతి కత్తి నోకదానిని కూరత్వ చిహ్నముగా వారిలో ఏల్లపుచూ వుంచుకొనెదరు. తెల్లటివ రాయిలున్నూ, కమ్మిజాలున్నూ, కోట్టున్నూ తోడిగెదరు. కాకి జోడులేనివా డుండదు. సిక్కులందరున్నూ ఒకచేతికి ఇనుపకడియము వేసుకొనియెదరు. ఆడంగులు వదులువ రాయిలున్నూ, కమ్మిజాలున్నూ తలమీద నుండి భుజములకు కప్పుటకు కండువావంటి పలవనిగడ్డయూ, కాలికిజోడున్నూ ధరించెదరు శతవృద్ధ యిననూ వాలుజడయే వే

కొనును. కొందరుస్త్రీలు ప రాయిలను మారుగా పరికిణీలను కట్టి కొనెదరు. ఈసిక్కులే కొన్ని నేలమంది మాడి అకాలీబాతాల బయలుదేరి దేశనివేయుచున్నారు. ఈగుడివద్ద ఎందరు వచ్చి నూ ధర్మముగా భోజనము పెట్టెదరు. ఈమధ్య సిక్కులలో ఆ తంకలనాములు బయలుదేరి బంగారుగుడి తగులచెట్టులకు సిద్ధపడిరి. కొందరిసహాయమువలన అన్ని కామూతిగానున్న గుడిని గ్రంథసాహెబుకు కాపాడగలిగిరి గాని ఇతర గ్రామములలో కొన్ని గ్రంథసాహెబులు భస్మమైనట్లు వార్తాపత్రికలో చూచితిని సిక్కుల బంగారుగుడిని చూడవలెన ఏజాతివాడైనను ఎంతగ పుష్కరాననూ సరే వీరి ఆచారానుసారము జోడు, మేజోడ తీసివేసి, కాలునేతులు కడుగుకొని, సిగరేటు మొదల గ విసర్జించి వచ్చు వారి నేలోపలికి రానిచ్చెదరు గాని చేలోకవయగు మనవారి నీకట్టుబాట్లచే బాధించియు, దొరలు పూరిగ దుస్తులతో వచ్చిననూ గర్భగుడి పర్యంతము పిలుచుకు వెళ్లి సన్మానించుటకు మనదేశీయులట్లు వీరు సమ్యుతింపరు. ఒక సారి పంజాబు గవర్నరుగారిసరి ఈగుడి చూచుటకు వెళ్ళెనట. ఆమెయూ మేజోడుమాడా తీసివేసి పుత్తకాల్తోనే నడచి వెళ్ళిచూచినదిట. ఎప్పుడో అన నేల, మామందరనే నలుగురు ఆమె రికాదేశీయులు పుత్తకాల్తో వెళ్ళుచుండుట నేను చూచితిని. ఈసందర్భమున నాకనుభవసిద్ధమగువిషయమిందుదాహరించెదను. సుమారు రెండువత్సరములక్రితము మేము పక్షీతీర్థము నెడితిమి. చెంగుల టువరకూ రైలున్నూ, అక్కడనుండి జట్కూలున్నూ, మోటారులున్నూ కలెను. వైవముకి పూగు ఇరువదిమైళ్లు. పూరిలో శింఖిర్థమని పెద్దచెరువున్నది. ఆచెరువులో పండ్రెండు సంవత్సరముల కొకసారి శింఖము పుట్టుచుండునట. హిందువుల మందరమున్నూ ఆతీగమున స్నానమాచరించి, భోజనముచేయకయే రమారమి పరునోకండు గంటలకు కొండవద్దకు పోవలెను. అక్కడ పాదరక్షలను తీసివేసి మరీ కొండనెక్కునునెదరు. కొండమెట్లు నల్లరాతితో కట్టియుండుటవల్ల ఎండ కారాళ్ళు నిష్ఫలవలెకాలి, కాళ్ళు అంటుకొనుచూవుండగా, తలమాడుచుండగా ఈరెండు బాధలూ ఓర్చుకొనుచు కొండ నెక్కి ఆకురెగిరిపోయిన పందిరికింద కూర్చుని సుమారు పన్నెండు గంటలకు వచ్చెడి పక్షీయువుల దర్శనముచేసుకొని, వేదగీతలను చూచి, కొండదిగువరకు ప్రాయము విసిగి డస్సిపోయినప్పటికిన్నీ మన అచ్చవ్యముల బుషిపుంగవు లిరువురునూ సులభముగా ప్రత్యక్షమై గండుకు సంతోషించెదము. మాకు పుత్తకాల్తోనడమట అలవాటు లేకపోవుటయే గాక కాలిన రాలపై ఎండలో నడచుటచేత పాదములపొక్కి కొన్ని దినములవరకూ పక్షీతీర్థ మూత్రము జ్ఞాపకముంచెను. ఈఅనఫలూ బాధలూ కట్టుబాటులూ మనకేగాని దొరల కెంతమాత్రమూ ఇక్కడ లేకలేవు. మేము ఆయాసముగా దిగుచుండగా కొందరు దొరలు అనాయాసముగానూ అనభ్యంతరముగానూ కాలికి బూట్టున్నూ, తలపై హేటున్నూ తీయకయే మెల్లమెల్లగ కొండనెక్కుచుండిరి. మాటికి వేచలైన కులమునకువేదలా యనునట్లు వారికై మనఆచార మర్యాదలన ఏల విడువవలెన? మనఆచారములు వారు వీడమనిరా? సమూచార మర్యాదలను అన్ని బాతులవారూ సమానముగా ఆచరించవలెననే నేకులను చూడుడు : వారియొక్క ఆచారమర్యాదలను అందరియెడలనూ ఎల్ల ఆచరించునట్లు నిర్వహింపబడుచున్నా చెప్పెదరో. ఈ పూరిలో కాల్యాకాలేతీయని ఖ్యాతిపొందిన సిక్కులకు ఉన్నతవిద్యనేర్పెడి మొదటితరగతికళాశాల కలదు. ఇక్కడనే బహుప్రసిద్ధి కెక్కిన జాలియసువాలాబానుకూడ కలదు. కాని రాజకీయవిషయము గనుక దానినిసరించి వ్రాయజాలను.

తివాళీలపరిశ్రమ (అమృతసర)
ఇక్కడ తివాళీలు నేసెడినేతకాలలు చాలగలవు. తివాళీయొక్కింటికి నూరురూప్యములు మొదలకొని నాలుగువేలు ఖరీదుచేసెడిదానివరకూ ఇక్కడ నేసెదరు. విలువగల తివాళీలు పట్టుతో నేనెదరు. ఒకపట్టుతివాళీని మేము చూచితిమి. అంగళమున్నర ఎత్తున్నూ సుమారు మూడుగజముల పొడుగున్నూ అందుకుతగినవెడల్పుగలిగి చంద్రకాంతరంగపట్టుతో నేయబడినది. చేతితో తాకుటకైననూ మనసొప్పనంతవృద్ధువుగాను, అతిసాగుగానూ, నాజాకుగానూ యున్నది. ఇది నేయుటకు రెండుసంవత్సరములు పట్టెనట. ఆరెండ్లబాలుడు మొదలు వయసుగల్గినవృద్ధులవరకూ మగములవద్ద కూర్చుని అతిదురుకుగా నేయుచున్నారు. దారములే చేసెడివారన్నూ, రంగులువేయువారున్నూ, తెచ్చినసరకును నాణెముకట్టువారున్నూ, తివాసులూ దిరి చిత్రపులువ్రాయవారున్నూ వ్రాసినమోసాలకు రంగులు నిర్ణయించెడివారన్నూ నిర్ణయించినరంగుల పూలుదారమును సమకూర్చువారున్నూ గలిగి మిక్కిలి పండడిగాను ఒక్కొక్కనేతకాల మైలు విస్తీర్ణముగా నున్నది. కాళ్ళిరు మొదలగుదేశములనుండి వచ్చిన వీదజనులు కిల్ల సహితముగా ఈ నేత సులభముగా నేర్చుకొని సుఖముగా జీవనముచేయుచున్నారు. చేతిలో పనియూ, చేరినన ఏగానియూ వృధాపోదు.

సాక్షి సంఘ పునరుద్ధరణము

జంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజములోని ప్రకటనమును గాంచి క్రిందటిసారి యమానాస్యాదినమున నుపన్యాసమునువినుట కెవరైన వత్తురేమో యని కొంతసేపు నిరీక్షించితిని. ఎవ్వరును రాలేదు. రాకపోవుటయే ముందరయ్యెను. ఈదినము విశాయకచతుర్థి. శివప్రీతికరమైన దినము. మంగళకరమైన దినము. సర్వముంగళామోదకరమైన దినము. సర్వవిఘ్నహాళికడైన శాంతిభీష్మపుత్రిని పూజాదినము. ఈ పవిత్రదినమున సాక్షిసంఘ పునరుద్ధరణ మాచరించి ప్రభుమోహనాస్వామియవలయునని తలచి విఘ్ననాయకుని మనఃపూర్వకముగ నారాధించి, కొండలు మిత్రులతో బాధ్యమలభించి సోదరులారా! మీకొకట వేచియుంటిని. మీరందఱు విచ్చేసితిరి. చాల సంతోషమైనది. క్రిందటిసారి సాక్షిసంఘము శివరాత్రి యందు స్థాపితమైనది. ఈసారి శివపుత్రిరాత్రియందు స్థాపితమైనది.

నాయనలారా! ధర్మాన్నశాలలు, ధర్మవైద్యశాలలు, వేదాలయములు, గ్రంథాలయములు, సారస్వతసంఘములు, భజనమందిరములు మొదలగుపవిత్రసంస్థలనేకములు మనకున్నవి. ఇట్టివాని నింక స్థాపితమైనవిన్నవచ్చును కాని, పునరుద్ధరణ మొనర్చునవిన్నవచ్చును కాని మన పెద్ద లేదనములు పవిత్రములుగా గణించినాలో యాదినములందే యా కార్యములు జరిగింపవలయును. మనకెన్నియో పవిత్రదినములున్నవి. యవతారపురుషులుజన్మించినదినములుమనకుబుద్ధిత్రదినములు, మనభారతమహావీరులుజన్మించినదినములు, మరణించినదినములుమనకుబుద్ధిత్రదినములు. మనలో మతకర్తలు వేదాంతము సంస్కర్తలుజన్మించినదినములు, మరణించినదినములు మనకుబుద్ధిత్రదినములు. ఇవికాక, వేదవేదాంతములన్నివిశాయకనవరాత్రులు లని. వసంతపూజాదినములని యనేకములైన పవిత్రదినములు మాకున్నవి. ధర్మనిర్వహణమునకై, జ్ఞానప్రదానమునకై యేర్పాటుకావలసిన సంస్థల స్థాపనము, పునరుద్ధరణము మొదలగు లోకోపకారక కార్యములన్ని పవిత్రదినములందే మన పెద్దలచే మనభారతదేశముచే, మన దేశతలచే బావనములని యొనర్చబడిన యిట్టి మహాదినములందే జరిగింపవలయును.

ఇరువదియవ శతాబ్దముందు జీవించియున్న మనకు నాండ్లయభిమాన్లు మేకొలదియో సంపాదించినమనకు-కాలమనగా Sequence of Events వలన. మనస్సులో గలిగిన impression కంటె మరియేదియు కాదని యాండ్లయగ్రంథములు చెప్పుచుండగా వినినమనకు నింకనుచర్చదుర్దినమని, ఏకాదశిమది నమనిగూడ మైన మాధ్యమండలేలయనిపైవా రధిక్షేపించురా? ఊ, అధిక్షేపించెను. ఎందులకయిన సరే, యెవనివైన సరే యధిక్షేపం మారకుండైన దెవడ? పవిత్రదినములేని జాతి ప్రపంచమందున్నదా? ఉండట కవకాశ మున్నదా? మనమహామృదీయసోదరులకు బక్రీత్, రమజాను, మొహరము మొదలగు పవిత్రదినములేవా? మనయాండ్లయసోదరులకు క్రిస్మసుపండుగలు, యేయత్సవములు మొదలగునవి లేవా? ఇదికాక వారికి బ్రత్యాధివారముగూడ బుద్ధిత్రదినమేకాదా? ఒకదినము మంచిది వేటొకటి జచ్చేకానియెడల Good Friday కర్మమున్నదా? దాని పవిత్రతయెట్టిదిగా దాని నట్లు పిలిచినారు. ఇదికాక వర్తవిభేదమువిధ్యయని వేదములకృతిమములని, జీవాత్మ లేండమావులని, భగవంతునిగూర్చి విచారించడగదని బోధించినబుద్ధుడు పైతము పెద్దలుగలిగించిన దినములను బుద్ధిత్రములుగా జూచుకొనుమని బోధింపలేదా? అందఱుగూడ నీవిషయ మంగీకరించినదే. అడిగినప్పుడుమాత్ర మొప్పుకొనుటకు గొంత జంతుచున్నారని కాని మనకాభయముకృతలేదు. పెద్దలు నడచినత్రోవను నడచుచున్నంతకాలము మన మెవ్వరికిని భయపడవలసినపని లేదు.

మన పవిత్రదినములందే మన ధర్మసంస్థల సంబంధములగు సత్సవములను జరిగించుకొనవలయును. అదినములు పావనము లగుటచే జనులమనస్సులం నొకమంచివార్పు కలుగక

తప్పదు. శివరాత్రిదినమున జేయవలసిన పవిత్రవిధులన్నియు యథావిధిగ జేయనివాడైనను జేయలేకుంటిమని రవంతవంత కైన బాల్పడక తీరదు. ప్రతిదినమును తుంకర్యమొనరించు కొనవాడైనను భిక్షుకాదాకనమున గడ్డము తడిపించుకొనుటకు గానంత తటపటాయించును. పవిత్రదినములం దెట్టిపాపశీలని మనస్సునందైన రవంత పశ్చాత్తాపము తాత్కాలికముగ నైనకలగక మానదు. అట్టిపవిత్రాంతరంగములతో జనులెల్లరు మనయుత్సవముల బాల్గొందురు. వారితో మన మాయత్సవములందు వివిధభిక్షుభిక్షాదులతో నసాధారణమైన విందారగింతుము. పెద్దలేర్పచిన యట్టిపవిత్రదినములందే యట్టిపశ్చాత్తాపముల దినవలయునగాని మనయిష్టానుసారముగ నేదో యొక్కటి కల్పించి, యాదినమున నసామాన్యములయిన పిండివంటలతో జితాన్నదభ్యోదనములతో, బరమాన్నములతో నుడరపూరణ మొనర్చుచుండు. చేత సామ్యమునకదా; అంగిడిలో ఘృతపిష్టాదిహస్తపు లన్నవికదా; పడమటింటి బానిస తనమునకడ బరిపూర్ణతలెత్తు వగు వదిలెయ్యనకదా; ఒడల దార్భ్యమునకదా; ఉడరమున తుత్తునకదా; యనినీకష్టమైనదినమున నకారణముగ పాకపుగారెలు; పలాపు తినవచ్చునా? తగదు. పెద్దలు డులయకొనచుపూర్వమహావీరుల సంస్మరించుకొనుచు, నవతారపురుషులలో వారి నారాధించుచు గాలమును గడవవలసిన పవిత్రదినములందే యిట్టియారగింపులాచరింపవలయును. అంతేకాని రుచి వైవిధ్యముకొనుట, కండల పుష్టికొనుట, నైహిక సుఖముకొనుట, రక్తపటివృత్తికొనుట, నరముల యుద్ధేక మన కై యిష్టానుసారముగ మనము బలాహారముల చేయియుం దినదగదు.

“యజ్ఞశిష్టాశిష్యసంస్థతో మన్యంతే సర్వకీర్తిమైః, తేత్యుంధుంజతేషాం యేవచంత్యాత్మకారణాత్”

అత్యుకారణముగ వండుకొనువారు భుజించునది ఆహుమకాని యన్నము కాదని శ్రీకృష్ణభగవానులు సెలవిచ్చినారు అట్టివారు తమకొకకై వండుకొనుటయే పాపము. భుజించుట వలకక్కఱలేదులేదు శరీరపుష్టికై, యైహిక సుఖమునకై భోజన ప్రయత్న మొనర్చువారు పాపులు సప్తపదేనదికదా.

విహిక సుఖదినములయిన వివాహదినములందు నిరంకుశముగ మన మన్నిపిండివంటలు తినటలేదా యని యందులేమా? అదేమిమాట? మన కులదేవతలుకాక ముప్పదిమాడుకొట్ల దేవతలు వివాహవేదికపై నావ్యసంపద బడియున్నారు. వివాహమైహిక సుఖమునకు గానేకారు. మన పెద్దలు దాని నట్లు గణించలేదు. స్వర్గోపవాసలగు పెద్దలకు నివాహవారి నిచ్చి వారి యుత్తముగతుల సంరక్షించుటకు, సత్యదేవతా పూజాకార్యమునకు, నతిధిసత్కారమునకు, స్వార్థపరిత్యాగి యైహికవకారముకొనుట పాటుపడుటకును బనికెవచ్చు వంతేహానుడైన కొడుకును దెచ్చుకొనుటకు నేర్పులుపడదిన వివాహతంత్ర మైహిక సుఖతంత్రమా? ధర్మమందే చరించుట కీయాశ్రమము తీసికొనుచున్నామని యగ్ని సాక్షిగ బ్రహ్మణములొనర్చుకొన్న భార్యాభర్తల ప్రభుమహావేళోత్సవములో నైహిక గ్రంథలేమైన నున్నదా?

పర్యవసానమున జెప్పనదేమనగా మనమృతీకొనుచున్న యాహారమున్నదే అది యైహికమార్గ మందు బలమిచ్చుటకు గాదు; ఆముష్మిక కార్యములందు దీక్షనిచ్చుటకు. లాంఛన్యపు దిక్షాకుగాదు, వైరాగ్యపుద్దిక్షా ఊడ. రక్షిక్షాకుగాదు; భక్తిక్షా ఊడు. స్వసేవకొనుటగాదు; పరసేవకొనుటగాదు; శరీరముకొనుటగాదు; ఆత్మకొనుట. ఇంతింత స్వల్పాంశములందుగూడ మన పెద్దలు మన కహంభావమురాకుండ, దేహము త్రుతి కలుగకుండ, స్వార్థలోలత పెరుగకుండ, బుద్ధియు నృద్ధికాకుండ, జాగ్రత్తపెట్టుటకు బ్రయత్నించినారు. దేవతానివేదితాన్న మేకాని తినగూడదనగ నర్థమేమి? తిన్న యాహారమంతయు దేవసేవకొనుట యని యన్నముతో బ్రహ్మణముచేయుటయే కాదా?

అందుచే మతకర్తలసంబంధముచే, మహావీరుల సంబంధముచే, దేవతల సంబంధముచే, నవతారపురుషులసంబంధముచే బుద్ధిత్రములగు దినములందు మన ధర్మసంస్థల యుత్సవము లన్నియు జరిగించుకొనుట సర్వవిధముల శ్రేయము. అదినముల కధిస్థాతలగు మహాపురుషులగూడ, మహాత్ములగూడ, దేవతలగూడ, మనతోపాటు సభలలో గూరుచుండురు; మనకు మంచియూహల గలిగింతురు; మనకు సత్కార్యదీక్షను బుట్టింతురు; వారివారి యాత్మలలోని విద్యుచ్ఛక్తిని మనము సహింపదగినంత వలతు మనకు బ్రసాదింతురు; మనకు సర్వకార్యసాధనమును జేయుదురు; మనసంస్థలు శాశ్వతముగ నిర్మిల్లవలయునని యాశిర్వదింతురు; దేవతల సృరింపకుండ మనమేనెయ్య సంకల్పించుకొనదగదు. దేవతలనాహ్వనించి యారాధింపకుండ మన మేప్ర

యత్తుము జేయదగదు. విశాయకదేవునిచ్చట బ్రతిష్ఠించి, పత్రపల్లవప్రసవాదులచే బూజించి, ఫలమోహకాదిభిక్షములు వివేదించి, భక్తితో బాదములకు బ్రామిల్లి, యేతత్పాదపద్మసన్నిధానమున సాక్షిసంఘపునర్నిర్మాణ మొనర్చుటచేత, సాక్షిసంఘలో నిప్పుడువేంచేసియున్న వారెవరో యెఱుంగుదురా?

నాయనలారా! సంసారచింతల కొక్కటామము కాంతి జెప్పి, కప్పదాటులుజేయుమనస్సును గట్టిగబట్టి, శ్రద్ధావంతులై, యాశ్చర్యధ్యానతత్పరులై రవంతసేపుండగలరా? అదిగో, ఏమి కావచ్చుచున్నదా? నిశ్చలదీక్షతో, నిర్మలమనస్సుతో నీ రంధ్రదృష్టితో జూచెదరా! ఆహ! నీమకుత్తుకలో సింహముప్రవేశించినదే! ముద్రపప్రకము చాటిపడియిలో నితీకనదే! పరమాణువులో బర్హమిమిడినదే! కానులేనివానిగడిసెలో గైలాసమవతరించినదే! ఆహ! చూచితిరా! రజతాద్రియెట్లువలిగిపోవుచున్నదా! ఉదయమార్తాండుని కిరణజాల మాకొండపై బ్రసరి పంగ గొండయెమి యఖండతేజోమండితమై ప్రకాశించుచున్నది! కుడిప్రక్కనుగాంచితిరా? లక్షలు, కోట్లలగునింద్రధనుస్సులు పడుగుచేకగా నల్లుకొనిపోయిచిత్రవిచిత్రాతివిచిత్రమహాచిత్రజల్లములను వర్షించుచున్నవికదా! ఆతేజస్సంఘాతమొకప్పుడు పాముమెక్కిలగ బ్రహ్మించుచున్నది, చూచితిరా! ఇప్పుడుతరంగగళక్కిగ తవణించుచున్నది. ఇప్పుడదిగో జలయంత్రములోనినీటిస్థానవలె కైకగిరంగురంగులపూవుల నీనుచున్నది. అదిగో, యంతలో నుడిగుండములోపల గిరగిరందిరిగి క్రిందికి గ్రంథిపోవుచున్నది. కన్నులుచెదరుచున్నది. ఒక్కనిముసముకన్నులుమూసికొనుటమంచిది. “శేకరభగవానుడా! కన్నులుచెదరిపోకుండగలాక్షింపుము. తలతిరుగకుండునట్లుదయ నేయుము. త్వదియవై భవమనుజూచి తరింతుము. తొండే! తొండే! ఓహో! యనిర్వర్ణమైన యాయదృశ్యతేజమునుండి యంతకంటె సనిర్వర్ణమైన యొకతేజోరాశి బయలుదేరుచున్నదే! ఆతేజోరాశి యొక్కరూపులలో గుడినైపు శుద్ధస్పటికసహస్రకాంతితో, నెడమప్రక్క నింద్రనీలకోటికాంతితో, రెండుపాయలుగా విడిపోయియు గలసియేయున్నదే. వారేపురాణదంపతులగు పార్వతీ పరమేశ్వరులు. ధన్వంత్యీ! ధన్వంత్యీ! కేంకరా! ఆఘనాశేంకరా! దుర్గా! సంతతీతభక్తవర్గా! నమస్కారములు. నమస్కారములు. నమస్కారములు. నమస్కారములు.

ఓమహంత్యాంతిః

అజానము

[వీరాట్ల సత్యనారాయణశర్మగారు] పరమపావన భవదీయపాదకముల మాశ్రయించిన మానవమధుకరాశి పాపకార్యాన్ని జనిత పిపాస దీట ద్రావుదురు నీకృపామరందము లంటుచు పెద్దలు వచింప వినినయావేశ మొదవ దుష్టబుద్ధుల నామది దొరంగ నీక నచ్చరితుడ గాంగల సాధనముల నలవలకుమకొందమని యెంతో యాశ గల్గి చిత్తమందున నీనామచింతనంబు జేసి నే నొంటరిగ నొక చెంత నున్న నిహంసుఖిబులయందున నీను గలిగి భవ్యవైరాగ్యభాగ్యసంప్రాప్తితోడ దేవ! నీయందు లీనమై తేజరిలుదు గాని యప్పుడే తూణములో గలవరించి నటుల వెనుకకు దిరుగగా నఖిలబంధు భ్రాతృదారసుత గ్రాహభరిత మైన ఘోరసంసారవారాశి గోచరింప నందు! బడిపోదు నార! మోహతిరేక జనితమగు ఘోరమైన యజ్ఞానమునను పవనపర్ణాంబుభక్షులై ననములందు దపము గావించు మునులకే తగునుగాని వేదవేదాంగవిదు లాచు వినుతి గవిన నిమునమైనను నీధ్యాననిరతిలేక పాపపంకిలనంసృతిభ్రాంతు లయిన జనుల కెప్పుడు నీప్రాపు సాధ్యపడదు.

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము— మేహము, నిక్కా క, నిన్నతేనె, కుక్కనద్రవ్యము, అతిమాత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచిబలమును, పీర్వవృద్ధిని, సంభాగితశక్తిని, సంతానమును కలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు. 1-4-0

పాలగుగధితేమ్యము— రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సహమేహము, మేహపాదలు, మచ్చలు, యితరచర్మరోగములు శీఘ్రనాశపులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలును. 20 తులి డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు కేర. 88-1

సి.కె.సి. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేపి, నెలూరు జిల్లా

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

కేంద్రనిర్ణయ సవరణచట్టములు

ఈ క్రింది సవరణచట్టములు రాగల కాసనసభలో ప్రతిపక్షపక్షమునని ఘోషింపబడినవి. గెజిటులో యీ వారము ప్రచురింపబడినవి.

1927 సెప్టెంబరు 12-వ నెంబరు బిల్లు

ప్రతిపక్షములు కే. వి. ఆర్. స్వామిగారు

సవరణ:—ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టముయొక్క 3-వ క్షణంలోని 2-వ క్లాజులో "బెజవాడ" అను మాటకు బదులుగా "గవర్నమెంటుకు ముఖ్యమని తోచినరీతిని ఆనంతపురము క రాజమహేంద్రవరము లేక విశాఖపట్టణము అను మాట చేర్చవలెను.

కారణములు:—విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలకవర్గ కార్యస్థాన కల చోటనే విద్యాకేంద్ర ముండవలెనను విషయము సర్వసమ్మతము. ఈ ప్రకారము విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానములను శిక్షణ విశ్వవిద్యాలయములుగా మార్చవలెనను యాదేశము చాలా చర్చచేసి సంప్రదించినమీదట మూడు కేంద్రములు స్థాపించబడినవి. కాబట్టి యీ కేంద్రములలో నొకటి యిక్కడ రద్దుచేసి వేరొక కేంద్రమును బెజవాడలో స్థాపించేయవలెనను నమృతద్రోహము తప్ప వేరొకాడు. బెజవాడ విద్యాకేంద్రముగా నుండుటకు అనర్హమైనది. చారిత్రకప్రసిద్ధిగాని శిక్షణకాలమున విజ్ఞానాభివృద్ధినియేర్పరచుటగా సాంప్రదాయ ప్రక్రియగాని బెజవాడకులేవు. కాబట్టి యీ విశ్వవిద్యాలయ కేంద్ర మొకటి ప్రతిష్ఠించబడిన ప్రదేశమునకే యీ విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమును బెజవాడనుండి బదిలీచేయవలె. ఇప్పుడున్న మూడు కేంద్రస్థానములలో ఏ కేంద్రమునకు చర్చనీయము అనువిషయమై చర్చించ నవసరములేదు. ఏదైన మంచిచే. ఏదైనను ఈ ప్రకారము ప్రతికేంద్రమును ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయముగా పరిణమించినప్పుడు ఒక్కొక్క కార్యస్థానమును కలిగియుండవలయును గదా! కనుక యీ కార్యస్థానమును ఏ కేంద్రమునకు మార్చవలయుననువిషయమై చర్చచేయక గవర్నమెంటువారిచే నిర్ణయించనియ్యవలెను.

1927 సెప్టెంబరు 13 నెంబరు బిల్లు

ప్రతిపక్షములు:—దండు నారాయణరాజుగారు.

సవరణ:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టములోని 3 వ క్లాజులోని 2 వ క్లాజులో "బెజవాడ" అనుమాటకు బదులుగా "గవర్నమెంటువారికి యుక్తమనితోచిన రీతిని "ఆనంతపురము" క "రాజమహేంద్రవరము" లేక "విశాఖపట్టణం" అని యియ్యవలెను.

కారణములు:—విద్యాలయపరిపాలకవర్గ కార్యస్థానము విద్యాలయ కేంద్రముగలచోటనే యుండవలెనను సర్వసమ్మతము. ఈ ప్రకారము విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రమును విశ్వవిద్యాలయముగా మార్చవలెనను తలంపుతో చాలా సంప్రదింపు చాలాచర్చచేసి ముందు విద్యాకేంద్రములు నిర్ణయించబడినవి. సవరణ నిర్ణయకేంద్రములలో నొకదాని నిష్కడు రద్దుచేసి బెజవాడలో నెలకొల్పవలెనని యెంచుట నమ్మించి ద్రోహము నుండుట తప్ప వేరొకాడు. ఈ బెజవాడ విద్యాకేంద్రమునకు చర్చము, చారిత్రకప్రసిద్ధిగాని విజ్ఞాన నిలయ మను విషయము కలదికాదు. కాబట్టి కేంద్రమొకటి ఏర్పడియున్న ప్రదేశమునకు యీ కార్యస్థానమును మార్చవలయును. ఏ కేంద్రమునకీ మార్చవలయునను విషయమై చర్చ యవసరములేదు. ఏ కేంద్రములను మంచిచే. ఏ కేంద్రమునకు మార్చుట మంచి గవర్నమెంటువారిచే నిర్ణయించనియ్యవలెను.

1927 సెప్టెంబరు 14 నెంబరు బిల్లు

ప్రతిపక్షములు:—పి. సి. వెంకటపతిరాజుగారు.

సవరణ:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ సవరణ చట్టములోని 3 వ క్లాజులోని 2 వ క్లాజులో "బెజవాడ" అనుమాటకు బదులుగా "గవర్నమెంటువారికి యుక్తమనితోచిన రీతిని "ఆనంతపురము" క "రాజమహేంద్రవరము" లేక "విశాఖపట్టణం" అని యియ్యవలెను.

కారణములు:—మూడవ విశ్వవిద్యాలయమునుండి విశ్వవిద్యాలయములో ఆసంబంధించి బిందువులను యీ ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును ప్రతిష్ఠించవలసివచ్చినది. ఇదికూడా తిరిగి మూడవ విశ్వవిద్యాలయమునకు నకలుగా కేవల పరిష్కారము సరిగియింపక చోటనాపీతముగా నుండవలెనని సంకల్పించినది. కాని యీ విశ్వవిద్యాలయమునకు మూడు కేంద్రస్థానములు నెలకొల్పవలెనని యాయాదేశమునకు భంగము వాటిల్లి

యా బార్లీ నీళ్లనే త్రాగండి

యా బార్లీ నీళ్లని మీరు దినమున్ను భోంచేసితే మీ కడుపులో వుండే పేగులున్ను అన్నియు సరిగావుండును; మీరు నిండాబలము గలిగి, వారుగావుండురు. ఎంతకాలములో యీ పానకముతోటి, నిమ్మపండు రసమున్ను అయిసున్ను కలిపి భోంచేసితే ఆరోగ్యమున్ను సుఖమున్ను, వుండును రాబిన్సన్ బార్లీను తీయండి. చెత్తలుకలిపిన సాధారణ బార్లీను చూచుటకు కంటికి పగులుగా వుండుటకు చాక్ పొడి కలిపిన బార్లీని తీయవద్దండి, రాబిన్సన్ బార్లీ శీఘ్రముగా వుడికిపోవును. అదిచేతితో తాళక చేయబడినది.

ROBINSON'S PATENT BARLEY

రాబిన్సన్ బార్లీని తీయండి.

ఈ ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము బోధనాపీఠ మై యుండవలెననియు యీ విశ్వవిద్యాలయమున కికముందు క్రొత్తకళాశాలలను ఊరక యనుబంధించరాదనియు ఇప్పుడు తెనుగుజిల్లాలలోనున్న కళాశాలలనుగూడ సామాన్య వి. యే. డిగ్రీవిద్యాలయములకు సాహిత్యము ప్రకృతిశాస్త్రములనుమాత్రమే అర్హమైన కళాశాలలుగా ఆమోదించి అనుబంధించవలయుననియు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు కమిటీవారు మొట్టమొదట తీర్మానించియుండిరి. కాబట్టి వారియుద్దేశమునకు అనుగుణ్యముగా వ్యవహరింపబడుచే విశ్వవిద్యాలయచట్టమునందు యీసవరణ అవసరమైయున్నది.

1927 సెప్టెంబరు 15 నెంబరు బిల్లు

ప్రతిపక్షములు:—అయ్యుడేవర కాశేశ్వరరావుగారు.

సవరణ:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టములోని 6 వ క్లాజులోని 3 వ క్లాజులో "రాజమహేంద్రవరము" అను మాటకు బదులుగా "బెజవాడ" అనుమాట చేర్చవలెను.

కారణములు:—1925 సెప్టెంబరు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టము ప్రకారము బెజవాడ యీ విశ్వవిద్యాలయమునకు కార్యస్థానముగా చేయబడినది. ఈ విశ్వవిద్యాలయ చట్టము కాసనసభలో ఆమోదింపబడుటకు పూర్వము జరిగినచర్చ ముగియ నప్పుడు అన్ని రాజకీయకక్షల నాయకులను బెజవాడ విద్యా కేంద్రముగాకూడ చేయబడునని యాశీర్వదించిరి.

1926 డిసెంబరు నెలలో బెజవాడలో జరిగిన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ సెనెటు సభలో బెజవాడ విద్యాకేంద్రముగా చేయవలయునను తీర్మానము చేయబడినది.

కృష్ణాతీరమందున్నట్టియు, ఆంధ్రదేశమునకు మధ్యస్థమై యున్నట్టియు బెజవాడ విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానముగా నుండుట కెంతయు తగియున్నది. బెజవాడను కేంద్రముగాచేసినయెడల యిచటి క్రైస్తవ పాదరిసంఘములవారందరునుచేరి కొన్ని లక్షల ద్రవ్యముతో సలక్షణమైన కళాశాలను నిర్మింప నుద్యమిల్లెయ్యున్నారు. విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము విద్యాకేంద్రముగాకుండుట విపరీతము. చైకు చా నెల్ల రు గారి యొక్కయు, సె నెల్లు సభ యొక్కయు

కార్యస్థానముల పాత్రమై విశ్వవిద్యాలయ విజ్ఞాననిలయము తీరకార్యస్థానమందే పెంపొందవలయును.

విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయము బెజవాడలో నెలకొల్పబడినది. రాజమహేంద్రవరమునకు బదులుగా బెజవాడ కేంద్రము చేయబడవలెనని సిండికేటువారిటీవల తీర్మానముచేసిరి. ఈ తీర్మానము చేయుటవల్ల విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రములు మూడుమాత్రమే యుండవలెనను సూత్రము మరింతస్థిరపరచిరి. ఇంతమాత్రముచేత రాజమహేంద్రవరములోని ఘనమైన కళాశాలను ఎత్తివేయవలసిన పనిలేదు. క్రొత్తగా ఏర్పాటుచేయబడు విశ్వవిద్యాలయములు విశాఖపట్టణము ఆనంతపురముల పెంపునకు భంగములేకుండా బెజవాడలో మాత్రము నెలకొల్పబడును. స్వాభంగారి నివేదికలో గూడ విశాఖపట్టణం బెజవాడ, ఆనంతపురములు మాత్రమే అనుకూలమైన కేంద్రములుగా పేర్కొనబడియుండెను.

1927 సెప్టెంబరు నె 16 రు బిల్లు

ప్రతిపక్షములు:—సి. రామసోమయాజులగారు.

సవరణ:—ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు చట్టములోని 3 వ క్లాజులోని 2 వ క్లాజులోని బెజవాడ అను మాటకు తీసివేసి దానికి బదులుగా రాజమహేంద్రవరము అనుమాట నుంచవలెను.

కారణములు:—బెజవాడలో ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమును నెలకొల్పవలెనని ప్రజలలో అసంతృప్తి కలిగినది. సెలెక్షుకమిటీవారు చాలా యోచనచేసినమీదట రాజమహేంద్రవరమే విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము తగిన ప్రదేశమని నిర్ణయముచేసియుండిరి. ధీశక్తి ప్రతిభావిశేషములవల్ల సంఘ సంస్కరణములందును సాహిత్యవికాసము వల్లను గత శతాబ్దారముందు విజ్ఞాననిలయమై అర్వాచీన ప్రాచీనకాలములందును ప్రశస్తిగాంచి, విశ్వవిద్యాలయకార్యస్థానమునకు వలయునితరయర్హతలనుగల్గి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమున కెంతయు తగియున్నదని యూహింపబడినది. సెలెక్షుకమిటీవారి నిర్ణయమునకు వ్యతిరేకముగా కాసనసభలో రాజమహేంద్రవరమునకు బదులుగా బెజవాడలో కార్యస్థానము నిర్ణయించబడుట ప్రజలకు విషాదకర విషయము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నివేదిక

1926-27 సంవత్సరపు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నివేదిక 1926 సంవత్సరపు ఏప్రిలు 26 వ తేదీనుండి 1927 సంవత్సరపు జూన్ 30 తేదీవరకు చేకూరిన అభివృద్ధిని సూచించుచున్నది. ఇదియే విశ్వవిద్యాలయ నివేదిక యగుటచే దీనిని చదువుటకు కుతూహలము పొడముకపోదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనవలన విద్యావిధానమందు అద్భుత మగు మార్పు జరుగు ననియు, నూతనశక మారంభమగు ననియు, నూతన విశ్వవిద్యాలయము ఇతర విశ్వవిద్యాలయములకు మార్గదర్శకమగుననియు నుద్విగ్ధులైనవారికి మాత్రము ప్రథమ నివేదిక ఆశాభంగము కలిగింపక మానదు. ఒక్క సంవత్సరములో సత్వరాభివృద్ధి గలుగునని ఊహించుట ప్రమాదమే యయినను ముందయినను త్వరితముగ నభివృద్ధి గలుగునను నాశ పొడమకున్నది. విశ్వవిద్యాలయయాదర్శములు సఫల మగు సూచనలు గనుపొన కున్నవి. విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులు, విద్యాశాఖయందు విశేషానుభవము గడించిన మేధావులు. అట్టివారు దొరకుట విశ్వవిద్యాలయమున కదృష్ట మని ఎంచవచ్చును. అయినను ఒక్కరివలన నెంతపని జరుగును? ప్రభుత్వమువారు తగిన ధనసహాయము నింతవరకు జేయలేదు. నూతన విధానమును కొనసాగించు నిమిత్తము ఎట్టి సాహసకార్యమును తలపెట్టుటకును ఉపాధ్యక్షునికి వీలు గలుగుటలేదు.

విశ్వవిద్యాలయమున కర్మస్వాతంత్ర్య మున్న గా, తనవ్యక్తిత్వము జాపజాలదు. అట్టి స్వాతంత్ర్య మొకను చేకూరలేదు. విశ్వవిద్యాలయము నకు గల డబ్బు మామూలు ఖర్చులకు మాత్రము సరిపోవుచున్నది. 100900 రూపాయల సామాన్యపు రాబడిలో రు 89861-15-8 లు నివేదన సంవత్సరమున ఖర్చయ్యెను. సిబ్బందికిని, ప్రయాణ భత్యములకును, సామానుకును, అచ్చుకును, అద్దె మున్నగువాని క్రిందను ఖర్చుచేయబడెను. ప్రభుత్వమువారు లక్షరూపాయల గ్రాంటు నొసగిరి. సంవత్సరాంతమున రు 1,038-0-4 లు నిలువ మిగలెను. కళాశాలా సాంవిత్సరికోత్సవమునకు బోయినందుకు, ఉపాధ్యక్షులు ప్రయాణ భత్యమును దీసికొనిరనియు, ఇట్టి పనులకొరకు భత్యమును దీసికొనుటకు వీలగునో లేదో సందేహ ముండు, అడిటు రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. పరీక్షల అక్కౌంటుకు, పరీక్షల రుసుములు చేర్చబడెను. 54,57 రూపాయలు నివేదనసంవత్సరమున రాగ, రు 13655-6-0లు ఖర్చయ్యెను. ఇవిగాక ప్రశ్నపత్రముల బిచ్చనవారికి రు 5240-14-0 లు చెల్లింపబడెను. విశ్వవిద్యాలయమున కిచ్చిన ధానములును, ఇతర

రుసుములును ఫౌండేషను అక్కౌంటు క్రింద జేర్చబడెను. దీనిక్రింద చేకూరిన రాబడి రు 90875-11-7 లు. గంటూరు జిల్లాబోర్డువారు ఇరవదివేల రూపాయల నింతవర కిచ్చిరి. వీరు వాగ్దానముజేసిన మొత్తము లక్ష రూపాయలు.

కృష్ణాజిల్లా బోర్డువారు మూడు లక్షల రూపాయలను వాగ్దానముజేసియు, నివేదనసంవత్సరము నందు కొంతయయినను చెల్లింపక బోవుట శోచనీయము. విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము కృష్ణామండలమునం దుండగ, జిల్లాబోర్డువారు సొమ్ము చెల్లించుటకు సుస్తీజేయుటవలన, ఇతరులకు నిరుత్సాహము గలుగుట సహజము. ఫౌండేషన్ అక్కౌంటు క్రింద ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో రు. 2544-3-6 ల నిలువసొమ్ము గలదు. ప్రభుత్వపు సెక్యూరిటీలలో 1,11,600 రూపాయ లుంచబడెను. ఇవి ఇంపీరియల్ బ్యాంకు వారికి దాచుట కీయబడెను. ఎండ్మెంటు అక్కౌంటుక్రింద రు 136810-13-2 లు, ప్రభుత్వపు సెక్యూరిటీలలో నుంచబడెను. ఇంతవరకు ప్రభుత్వమువారు చేసిన సహాయము గాని, ప్రజలు గావించిన సహాయము గాని, అల్పమనిచెప్పవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయప్రతిష్ఠాపనకుదగిన ధనసహాయమింతవరకులభింపలేదు. విద్యావిధానము కొరకు జేయవలసినపని యెంతయో గలదు. దేశభాషామూలకవిద్యను గజపుటకు, గ్రంథములను ప్రచురింప వలయును. పరిశోధన కేర్పాటుల గావించవలయును. సాంకేతికవిద్యను నెలకొల్ప వలయును. విశ్వవిద్యాలయమును నూతనశత్రుల ననుసరించి సర్వాంగసామ్యము గలదిగ జేయవలయును. ప్రస్తుత సమయమున విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులు స్థలముల తగాదాలో నిమగ్నులై యున్నారు. ప్రభుత్వము వారు ఉపేక్ష వహించుచున్నారు.

ఏవిషయమునను ఇంకను స్థిరత్వ మేర్పడలేదు. తుదకు కార్యస్థాన మెక్కడోయని కూడ సందేహ మేర్పడినది. ఇట్టి సందిగ్ధస్థితిలో అభివృద్ధి నాశించుట కవకాశము గనుపింపదు. విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులు, నివేదిక కొకపీఠికను వ్రాసి, ఇప్పుడెట్టి యభివృద్ధి చేకూరెనో, ముందు ఎట్టి కార్యక్రమము ననుసరించుట మేలో, పరిస్థితు లేవిధమున నున్నవో, ఆంధ్రుల యుపయోగముకొరకు యిదిజ్ఞాతముగ వివరించిన బాగుండెడిది. కేవలము అప్పడప్పడు జరిగినవిషయములనుమాత్రము నివేదికలో వివరించుట వలన, ప్రస్తుతస్థితిని గ్రహించుట కందరకును సాధ్యపడదు. ప్రభుత్వపరిపాలనపు రిపోర్టులలో, నట్టిపీఠిక చేర్చబడును. నివేదనసంవత్సరమునకు పిమ్మట జరిగిన విషయములను గూడ దీనియందు పొందుపరుపవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయచట్టముక్రింద, బాబ్బిలి మహారాజుగారిని మొదటి ప్రోఫెసరుగ, ఛాన్సలరుగారు నామినేటు జేసిరి. ఆంధ్ర సంస్కృత విజ్ఞానాభివృద్ధికై, వీరు విశ్వవిద్యాలయమునకు లక్ష రూపాయల నొసగిరి. వీరికి మాతృభాషపై గల గాఢాభిమానమున కిది నిదర్శనము. మాతృభాష ద్వారా విద్యను నేర్పవలయు నని, వీరిచ్చిన గంభీరోపన్యాసమును మరువ వీలులేదు. ఇంతియ గాక రెండువేల రూపాయలను బాగారు పతకమునిమిత్త మొసగిరి. ఇట్టి గాఢాభిమాని మరణము, ఆంధ్రులకు తీరిని విషాదము గలిగించెను.

1927 సంవత్సరము ఏప్రిలు 29 వ తేదీన వీరు జీవయాత్ర చాలించిరి. మరణమునకు పూర్వము ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు ధనసహాయము జేసి ప్రోత్సాహపరుపవలె నని, వీరు సోదరజమిందారులకు హెచ్చరిక జేసిరి. వీరిహితవాక్యములను ఇతర ధనికులెల్లరును అనుసరించుట మేలు.

బాబ్బిలి మహారాజుగారి స్థానమున, దానకర్ణులును విద్యాభోజులునగు పీఠికాపురసంస్థానాధీశుడు నియమితు డగు టెంతయు శుభచిహ్నము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధికై వీరు యావచ్చుకీని వినియోగించెదరని నమ్మెదము. నివేదన సంవత్సరమున, సినేటుసభలు రెండుజరిగెను. సినేటు సభా ప్రారంభ మహోత్సవమును, ఛాన్సలరు గు గవర్నరుగా రతివైభవముతో 1926 సంవత్సరము ఆగస్టు 30 వ తేదీన జరిపిరి. ఆ సమయమున, వీరిచ్చిన యుపన్యాసము మాతృభాషాభిమానులకు కొంత నిరుత్సాహము గలిగించినను, ఉపాధ్యక్షుని ప్రసంగమును, ప్రోఫెసరులరుగారి ప్రసంగమును మాత్రము ఉత్తేజకముగనుండెను. ఉపాధ్యక్షులు విజ్ఞప్తిని చక్కగ వివరించిరి. ప్రోఫెసరులరుగారు, మాతృభాషాభిమానమును బాగుగ వెల్లడిజేసిరి. దురదృష్ట మేమన. సినేటుస్థాపన జరిగిన సంవత్సరము పైకాల మయినను స్థలనిర్ణయము జరిగినను, ఇంతవరకు సినేటు భవనము నిర్మింపబడలేదు. ఇంకను అద్దె ఇండ్లలోనే సినేటు సభలు జరుగుచున్నవి. ఎంతకాల మింకను గడుపవలయునో తెలియకున్నది. 1926 సంవత్సరము డిసెంబరు పదియవతేదీన జరిగిన సినేటుసభలో బెజవాడను మరియొక కేంద్రముగ జేయవలయునని తీర్మానింపబడెను. ఈ తీర్మానము ప్రభుత్వమువారి కంపబడె ననియు వారిప్రత్యుత్తరము నిరీక్షింపబడుచున్నదనియు నివేదిక దెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వము వారికిని ఉపాధ్యక్షునికిని మధ్య జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల నింతకుముందు ప్రచురించి యుంటిమి. ప్రభుత్వమువారు సినేటు సభవారి తీర్మానము నంగీకరింపక మూడు కేంద్రములు మాత్రమే యుండవలయుననియు యీసంఖ్యను పెంచుటకు వీలులేదనియు దెలుపుటవలన అనవసరవివాదము పెరిగి విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధి కడ్డు గలుగ జేయుచున్నది. ఉపాధ్యక్షులు సూచించినటుల మూడుశబ్దమునం దేమి మాహాత్మ్యముగలదో తెలియకున్నది. ప్రభుత్వము వారి పట్టుదలవలన రాబోవు శుక్రవారమునాడు జరుగు సినేటుసభలో నేమి, అక్టోబరు నెలలో జరుగు శాసనసభలో నేమి, స్థలముల తగాదా ప్రాముఖ్యము వహింపగలదు.

నివేదన సంవత్సరమున అకడెమిక్ కౌన్సిలు సభలు మూడు జరిగెను. విద్యావిధాన నిర్ణయముగూర్చి ఇంకను ఆలోచనలతోనే కాలము గడచుచున్నది. దీనిని నిర్ణయించి కొనసాగించుట ఎన్నడో తెలియలేదు. కడచిన అక్టోబరు 1 వ తేదీన జరిగిన అకడెమిక్ కౌన్సిలు సభలో విద్యావిషయక సంఘము లేర్పరుపబడెను. సిండికేటు సభలారు జరిగెను. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు శాసనసభలో ప్రాతినిధ్యము గలదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు గూడ నిట్టిప్రాతినిధ్యము నొసగవలయు నని ఉపాధ్యక్షులు కోరిరి గాని, క్రొత్త

శాసనసభ గూడిన పిమ్మట యీవిషయ మూలో దింపబడు నని, ప్రత్యుత్తర మీ య బ డె ను. కొత్త శాసనసభ ఏర్పడిన పిమ్మట మరల నడుగగ, ప్రాతినిధ్య మవసరములేదని గవర్నరుగారు బదులు జెప్పిరి. ఇట్టి ప్రత్యుత్తరము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మునకు న్యూనత నాపాదించుచున్నది. సికేటునభ వారీవిషయము నింతటితో విమవరని ఎంచెదము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు ఐచ్చికదళము నేర్ప రచు విషయమున గూడ ప్రభుత్వమువారు అను కూలముగ జవాబీయలేదు. విశ్వవిద్యాలయమునకై తయారయిన చిహ్నము, తత్ప్రతిష్ఠాపనా గౌరవ మున కెంతయు తగియున్నది. సిండికేటువారు విశ్వ విద్యాలయాదర్శవాక్యము "తేజస్వినావధీత మస్తు" అజ్ఞయింపలేనని నిర్ణయించిరి. ఆంధ్రయానివర్సిటీ అనుపదమును "ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్తు" అని యను వదించవలయు నని, తీర్మానించిరి. వీరితీర్మానము ననుసరించి విశ్వవిద్యాలయచిహ్నమును తయారు జేసిన కవుతా రామమోహన శాస్త్రిగారి కళా నైపుణ్య మెంతయు మెచ్చదగియున్నది. సిండికేటు వారు దీని నామోదించి, ఆంధ్రజాతీయచిహ్నము నేర్పరచి కృతకృత్యులయిరి. ఇట్టి జాతీయ చిహ్న ము, నేర్పరచుటలో, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమే ఇతర విశ్వవిద్యాలయములకు మార్గదర్శక మయినది.

అంతర్జాతీయ సమావేశమునకు విశ్వవిద్యాలయ ప్రాతినిధిగ హాజరగుటకు పట్టికరుగారు నియ నితులయిరి. ఓరియంటలు సమావేశమునకు, రంగా చారులుగారు విశ్వవిద్యాలయప్రాతినిధులుగ నంప బడిరి. ఆంధ్రదేశమున వ్యవసాయకళాశాల లేక బోవుట గొప్ప కొరతగ నున్నది. ఇట్టి కొరతను తీర్చవలెనని, సికేటు నభవారు గోరగ, వ్యవసాయ విచారణ సంఘమువారి నివేదిక వెలువడువరకు వేచియుండవలె నని ప్రభుత్వమువారు తెలుపుట చోద్యము. వ్యవసాయకళాశాలా స్థాపనవిషయమై భేదాభిప్రాయముండ వీలులేనపుడు, దీనికిని కమిషను రిపోర్టుకును సంబంధమేమిగలదో తెలియ కున్నది. విశ్వవిద్యాలయ చారిత్రమునం దెంచ దగిన విషయము గ్రంథాలయస్థాపనము. గ్రంథాలయమును బెజవాడలో స్థాపించుటకు సికేటునభ వారు నిర్ణయించిరి. మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ్యులును, ఆంధ్ర ప్రముఖులును, ప్రసిద్ధ దాతలు నగు రా. బి. డి. లక్ష్మీనారాయణగారు ఆంధ్రమాతను మరువక అమూల్యముగు గ్రంథ సముదాయమును విశ్వవిద్యాలయమున కొనగి, ఆంధ్రుల కృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రలయిరి. తేకు మళ్ల రాజగోపాల రావుగారును పెండ్యాల సుబ్ర హ్మణ్య శాస్త్రిగారును కొన్ని గ్రంథముల నొసగిరి. విశ్వవిద్యాలయమునకు పలువురు పతకముల నొస గియు ఇతర ధనసహాయము జేసియు తమ యభి మానముజూపిరి. కాని ఇంతవరకు చేకూరిన సహాయ మత్యల్ప మగుటచే ఆంధ్రదేశధనికు లందరును ముందునకు వచ్చి విశ్వవిద్యాలయప్రయోజనమును స్పరింప జేయుటకై శక్తివంచనలేక తోడ్పడుట సవసరము. 1927 వ సంవత్సరమున గూడ బుట్టికర్మలేపను పరీక్షను స్వంతముగ జరుపు నుటకు సిండికేటునభవారు సిద్ధపడలేదు. కాని కొరత కెంతవరలో నేర్పాటుజేసిన సంఘమేలు

1927-28 సంవత్సరపు బడ్జెటు ఎప్పిమేట్లను సికేటు నభవా రామోదించినను ప్రభుత్వమువారు రామొత్త మును శాంక్షను జేయకబోవుటచే బడ్జెటును తిరిగి మార్చవలసి వచ్చెను. ప్రభుత్వమువారు విశ్వవిద్యాలయముపట్ల ఎక్కుడు ఉదారముగ ప్రవర్తించిన మేలుగ నుండెడిది. విశ్వవిద్యాలయపు పరీక్షల రుసుములను ప్రభుత్వపు ట్రెజరీలు తీసికొని బ్యాంకుకు పంపుట కేర్పాటు జేయవలయు ననిసిండికేటు వారు గోరినను ప్రభుత్వమువారు మొదట నంగీకరిం పకబోయినను, పిమ్మట నంగీకరించిరి. ప్రభుత్వనివేదిక యంతగ ప్రోత్సాహకరముగ లేకున్నను, రాబోవు నివేదిక సత్వరాభివృద్ధిని వెల్లడి జేయుననియు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము దినదినాభి వృద్ధిగాంచి ఆంధ్రుల యభిమానాదరముల బడయు ననియు, నమ్మెదము.

కెనియాగవర్నరు ప్రసంగము

కెనియా గవర్నరుగారు సర్ ఎడ్వర్డు గ్రిగ్గగారు అక్కడి శాసనసభలో జేసిన సంపూర్ణప్రసంగ మిప్పుడు చేరినది. భారతీయులకు గలిగిన యనుమా నముల నిదివృద్ధిజేయగలదు. గ్రిగ్గగారి ముఖ్యోద్దేశ్యము, శ్వేతరాజ్యమును వృద్ధిజేసి, భారతీయుల యొక్కయు, కెనియా ఆదిమనివాసులయొక్కయు హక్కులు తగ్గించుటయని, వారి ప్రసంగము తెలు పకనే తెలుపుచున్నది. నయిరోబీకి సంబంధించినం తవరకు ఫీతాము రిపోర్టు సూచనల నిదివరకే కాలనీల మంత్రిగా రామోదించినటుల, గ్రిగ్గగారు సూచించిరి. మొంబాసా విషయమై భారతీయులలో అసంతృప్తి ప్రబలవని, గ్రిగ్గగారు రెరుగుదురు. సహేతుక మగు విమర్శనమును ప్రభుత్వమువారు విచారించెద రని వీరు చెలుపు చున్నారు. కాని, ఇట్టి వాగ్దానముల కెంతవిలువ గలదో యూహింపవచ్చును. తూర్పు ఆఫ్రికా విచారణ సంఘము నందు భారతీయులు నభ్యులుగ లేరని, కెనియా భారతీయు లెంతయో గుండుచున్నటుల దెలియు చున్నది. రాజప్రాతినిధి గారి ప్రసంగము కెనియాభారతీయులలో సంతృప్తి గలుగజేసెను. తమను రక్షించువా రెవరును లేరని నిరాశజెంది, వారు అసంతృప్తి జెందుట వింతగోదు. "నేటిపు"లకు ప్రత్యేకముగ భూముల నేర్పరుపవల యునని గ్రిగ్గగారు చేసినసూచనను గమనించుచో, తెల్లవారు ఇతర భూముల నాక్రమించెద రనియు, కెనియా దేశవాసులు మాత్రము తమ కేర్పడిన ల సరిహద్దులను దాటి రా గూడదనియు తెలును. ఈతీరున, కెనియావాసులకే తమదేశము లో స్వేచ్ఛలేకుండుటెంతవంతయో దెలుపనక్కర లేదు. తెల్ల భూముల నియు నల్ల భూముల నియు విభాగించుట వలన, ఉభయ జాతులకును శాశ్వతవిభాగ మేర్పడును. నక్రమ పరిణామమున కిది యనుకూలము గాజాలదు. తూర్పు ఆఫ్రికా విచారణసంఘము నేర్పరుచు నుద్దేశ్యము, తెల్లవారి పలుకుబడిని వృద్ధిజేయుటయే యనుటకు సందియములేదు. ఇట్టి విమర్శనముల గావించినవారు లేకపోలేదు. తూర్పుఆఫ్రికాను శ్వేత భూమిగ జేయుతలంపుగలదను విమర్శనమును కెని యా గవర్నరుగారు చులకనజేసిరి. ఇంగ్లండు నుండి వచ్చిన విదేశీయులు కొలదిమందికి సర్వాధికారము నిచ్చుట పాడి గాదను విమర్శనమునకు,

గ్రిగ్గగారిచ్చిన జవాబు చోద్యముగ కనుపించును. తెల్లవారల సంఖ్య ముఖ్యము గాదట. వారి జీల మును, విద్యయు ముఖ్యములని గ్రిగ్గగారి తలంపు. కెనియాకు స్వపరిపాలనము నిచ్చు తలంపు గ్రిగ్గ గారి ప్రసంగమునందు స్పష్టముగ కనుపించును. ఇర్విను ప్రభువుగారి యూహ సరియని తోచదు. కెనియాకు స్వపరిపాలన మనిన నర్థమేమి? తెల్లవారికి స్వపరిపాలన మనియే, ఇతరజాతులవారిపై వీరు రాజ్యము నేయుచుందురు. శాసనసభలలో అనధికారు లధికసంఖ్యాకులుగ నుండవలెననియు, నేటి పుల వ్యవహారములను శాసనసభవారే నిర్వహింప వలయుననియు గ్రిగ్గగారు, స్పష్టపరచిరి. గ్రిగ్గ గారు శాసనసభలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును సమ ర్థించుచున్నారు. ఇట్టి ఏర్పాటు లేకున్నచో యూరపి యనుల కధికప్రాతినిధ్యము లభింపజాలదు. తూర్పు ఆఫ్రికాలో ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మత్యావశ్యక మని యు, ఈ ఏర్పాటును తొలగింప వీలులేదనియు గ్రిగ్గ గారు చాటిరి. తెల్ల నాగరికమే నేటిపులను చక్క బరువగలదట. భారతీయులు అనవసరముగ పోరా డక తమకు తోడ్పడవలయు నని గ్రిగ్గగారు విన్న విచిరి. జాతివైషమ్యమును జూపవలదని వీరినికోరిరి. కాని జాతివైషమ్యమును ఎవరు చూపుచున్నారో దెలుప నక్కరలేదు. గ్రిగ్గగారి ఏర్పాటులు జాతి ద్వేషమును పెంచుటకే తోడ్పడగలవు. వీరియూహ ప్రకారము ఎట్టి యవమానములు తలపించినను భారతీయులు మారుమాటాడక భరింపవలసి యుందురు. ఇకనయినను ఇండియా ప్రభు త్వమువారు చురుకుదనము జూపి కెనియా భార తీయుల జేమమును కాపాడుటకు యావచ్చుక్తిని భారబోయనిచో భారతీయుల దుర్దశ వర్ణనాతీత మగు నని గ్రహింపవలయును.

కావేరి వటవలు

మాయవరమునందు గట్టు తెగిపోవుట
మాయవరం, సెప్ట. 22—గతరెండురోజులనుండి కావేరి వరదలు వచ్చినవి. నిన్నరాత్రి పెద్దవర్షము పడుటచే మాయ వరమునందు విశ్వనాథస్వామి కోవెలకు కొంతమారములో దక్షిణ తీరమున గట్టు కొట్టుకొని పోయినది. సముక్తవర్షులు తాళి ల్లారు తదితరఅధికారులు యీ 20 అనుగుల గండిని బాగుజేయు టకు చాల ప్రయత్నము జేయుచున్నారు. సేతు సాయంకాల ము 6 గ వూర్తికాగలదు. పి.వెంకటేశ్వర, అధికారుల ఉత్తరమై కావేరి నీటిమట్టము రి ఆడుగులు తగ్గించబడెను. (ప్రీ ప్రెస్)

తూర్పు ఆఫ్రికా సంఘము

భారతీయసభ్యునికొరకు ఆందోళన
బొంబాయి, సెప్ట 22—ఇండియను జెయిల్ మెయిలు జాంజిబారు విలేఖరి యిట్లు కేవలవార్త సంపెను. తూర్పు ఆఫ్రికానుగూర్చి రాయబారవర్త మునకు వైస్రాయిగా రొసంగి న జవాబు చాల ఆందోళనకు కారణ మగుచున్నది. విచారణ సంఘమునందు భారతీయ సభ్యు నెవరిని నియమించు నదియు వెంటనే దెలుపవచ్చుచో నిచ్చుటి భారతీయుల నితిని సంఘము వారికి దెలియజేయుట దు సరమగును.
జాంజిబారు వాయిసు పత్రికా సంపాదకుడు యిట్లుజెప్పె ను. "భారతీయ సభ్యుని పేరు (పకటింపబడకుండుటచే యిచ్చుట వితవాదులగు భారతీయులకుగూడ చాల ఆకాంక్షగము కలుగు చున్నది. అతివాదు లప్పుడే ఆగ్రహపూరితులగుచున్నారు. వారి ని కాంతిపరముల బహు కమము. (ప్రీ ప్రెస్)

విదేశవార్తలు

సింగపూరు నౌకాశయము

నూజిలందు ఖర్చును కొంతవరకు భరించుట

ప్రతివత్సరమునకు ఆదాయము

సెప్టెంబరు 21:- ప్రభుత్వమువారి నౌకాశయము నూజిలందు ముఖ్యముగ న్యూజిలందు కొంతసామ్యమును సింగపూరు నౌకాశయములకు సమీపము ఇచ్చు ఏర్పాటులను ప్రతినిధిపథకం రంగీకరించిరి. 51 మంది అనుకూలము 10 మంది ప్రతిపక్షమును. న్యూజిలందు నౌకాశయములకు మనీషి 1 కి 10 పిల్లలను పడునని ప్రధానామాత్యుడు కోట్టుగారనిరి.

చాలామంది వర్తకపు మార్గములు వ్యాపించియున్నవి. వాటిని గాపాడుటకు వలయు ఖర్చులో సామ్రాజ్య నౌకాశయముల భారములో కొంత భరించవలసియున్నదని న్యూజిలందు ప్రధాన మంత్రిపుంగవుడు కోట్టుగారు శత్రువులపై బడకుండా ప్రవేశపెట్టు సామ్రాజ్యవిధానములో న్యూజిలందుగూడ తేరవలెననిరి.

కొంతసాపచారము బ్రిటన్లకు పాలుబడినది అందులకు గర్హించవచ్చు. కాని ఈవిషయమై బ్రిటన్ తన ఆదర్శము నుండి బానిసాధిని హరించుగా రనిరి.

నౌకాశయము జపానుకు విరోధముగ నుండదని కోట్టుగారు. జపాను యుద్ధములో జేసిన నేప ఇంకను కండ్లకు గన్పించుచున్నదనిరి.

ఇండియా, కొడుకు శిక్షితులు

రెండులక్షలరూపాయలను మోసముచేసి గడించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 21:- జోసెఫ్ ఎస్పయినలు అనువాత డౌక్ ఇండియా. 50 సంవత్సరములు. మోసగించి 200000 రూపాయలను సంపాదించుటకు కుట్రబుట్టెనని నాలుగు సంవత్సరములు ద్వీపాంతరవాసమును విధించిరి. ఇందులో చేరినందులకు ఆతని కొడుకునకు 9 నెలలు శిక్షను విధించిరి.

దీనిని జూచి అయిన ప్రజలు విచారించినగాని ఎవరైన సామ్య నీయవలెననిగోర ఇవ్వకుండురు గాకయుని కోర్టువారు హెచ్చరించిరి. అట్లు వారు విచారించి యున్నచో జోసెఫ్ అస్తివలుగారు ఇదివరలో మూడుపర్యాయములు శిక్షితులై వాచనియు రెండుపర్యాయములు దివాలా దీసిననియు గ్రహించి యుండక పోవనిరి.

అమెరికను నైనికులు

వెర్డ్ నందర్శించుట

వెర్డ్, సెప్టెంబరు 21:- వెర్డ్ నకు జోయిన అమెరికను నైనికులను వారిసేనాని పేరిషింగుగారిని పోయింకేరుగాకెంతయు కొనియాడిరి. యుద్ధములో యునైటెడ్ స్టేట్స్ జేసిన మహాపరాక్రమము మరవజాలననిరి. ప్రాంసుకు యునైటెడ్ స్టేట్స్ కు యెడతెగని స్నేహము వర్ధిలు గాకయనిరి.

సర్ వి. సానూసుగారి పయనము

ప్రతికూలవాతావరణముచే ఆలస్య మగుట

రుస్సి, సెప్టెంబరు 21:- సానూసుగారు వెన్ని నును సేటిసానూసుకాలము చేరద రనుకొననున్నారు. అల్పసర్వతమును వాటిరి. వాతావరణము అనుకూలముగ లేకపోవుటచే బయటకు వెళ్లవలసివచ్చెను కొంతవరకు.

రుస్సి, సెప్టెంబరు 22:- సానూసుగారు. సానూసుకాలము 51 గంటలకు ముగియవచ్చు వెన్ని నునేరి. ఆదివారము బయట 'షిడారుకప్పు' పోటీలో బ్రెటిషుప్రతినిధిగ నుండురు.

ప్రతిదినము ఇటలీ బ్రెటిషు పోటీదారులు పరిశ్రమ చేయుచున్నారు. ఆఖరునాటికి ముందుగ నే ఎవరికి కైసి వారు విజయమునూరు.

రెండుగంటలపాటును దెబ్బలుకు 2000 మార్కులను ఇచ్చెరు.

రషియాలో గూఢచారుల శిక్షలు

ముద్దాయిలు నేరము లొప్పుకొనుట

మస్కో, సెప్టెంబరు 21:- బాల్కన్లు, పర్షియాగూఢచారులుగ పనిచేసినవనియు దొడ్డనృమనకు పంపి యెరిమనియు ఒప్పుకొనిరట. క్యామెపు, అదార్కన్ గార్లు గూడ ఒప్పుకొనిరి గాని దొడ్డనృమనకు గడంగ లేదనిరి.

పిన్ డు గూఢచార ప్రచారక ఏజెంటునుండి 2000 మార్కులను దీసికొన్నట్లు బాల్కన్లు ఒప్పుకొనెను.

జర్మను వైమానికుడు జపాను కేగెట

అంగోరా, సెప్టెంబరు 21:- జర్మను వైమానికుడు కోయిస్కెగారు నేటియుదయము 8 1/2 గంటలకు అంగోరా కేరెను.

గంటకు 104 మైళ్ల వొప్పున 1875 మైళ్లపయనము గా వింతెనట. పెరిషియా ఇండియాగుండా టోక్యోకు శుక్రవారము బయలుదేరును.

పడమటిఆఫ్రికాలో ఎట్లో జ్వరమును రూపుమాపుట కేగిన కారీకాన్స్ట్రాడు అడ్రియను స్ట్రాక్సుగారు ఈ జ్వరము చేతనే చనిపోయిరిని లండనుకు తెలియపెట్టెను.

హాస్యరససోమకుడు జి. పి. హాంట్లీగారు చనిపోయిరి.

క్యాంబ్రిడ్జిలోనున్న సర్ ఆర్థరు పిప్పిగారు 67 ఏట చనిపోయిరి.

జర్మనీలో బట్టలుకుట్టుటకు కావలసిన పట్టు నూలుదారమును తయారుజేయుటకు బ్రెటిషు కంపెనీలదగ్గర తక్కువవడ్డికి బదులు దీసికొనెను.

అబిసినియాలో బానిసత్వము

జిహా, సెప్టెంబరు 20:- పోయినమాడుసంవత్సరముల నుండి 1000 బానిసలను విముక్తులనుజేసితిమనియు 187 బానిస వర్తకులకు 15 సంవత్సరములశిక్షను విధించితిమనియు, మరి దారుణ వ్యాపారమును ఉర్రదీసితిమనియు అబిసినియా ప్రభుత్వ మువారు తెలియజేసిరి.

నోబిలు శాంతిబహుమానము

ను ఈపర్యాయము జనరలు బేడెకోపనెలుగారి కిచ్చె దరనుచున్నారు. ఈబహుమానిని స్థాపించిన నోబెలుగారి కి బాలభటయుద్ధము మొరెయొ ప్రీతిగాన దీనిని స్థాపించిన పతెలుగారి కీయవలయునని బాలభటసంఘమువారు తీర్మానించి లండనులోనున్న అంతర్జాతీయ బాలభటసంఘమునకు దలియజేసిరి.

మెక్సికోలో యునైటెడ్ స్టేట్స్ రాయబారిగ మాకో గారు నియమించబడిరి. ప్రెసిడెంటు మాలిడ్జిగారికి కావలసిన స్నేహితుడు. దీనివలన బాండుమార్కెటులో విక్రయ మెక్కి నై నది.

గ్రేటుబ్రిటనులో ఆయుర్దాయము

రుస్సి, సెప్టెంబరు 22:- స్త్రీలు పురుషులకంటె ఎక్కువ కాలము బ్రతికెదరట. 37 ఏండ్లు దాటినవీడప పెండ్లి అయిన స్త్రీలు వితంతువులకంటెను, అవివాహితులుగనున్న స్త్రీలకంటె ఎక్కువకాలము బ్రతికెదరట. పెండ్లిలేని స్త్రీలకంటెను, పెండ్లి అయిన స్త్రీలు వితంతువులు ఎక్కువగా చనిపోవుచున్నారు. బ్రెటిషు వారి అంతయు దాదాపుముగను ఆరోగ్యముగను వర్ధిలుచున్నారు.

సింగపూరు ఆస్ట్రేలియా

వైమానిక పయనము

25 వేల మైళ్ల దూరము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, సెప్టెంబరు 25:- కాల్యాటరు ప్లి ఫ్లెతునుండి అక్టోబరు 17 తేదీన నౌకావిమానములు సింగపూరు, ఆస్ట్రేలియాకు 25 వేల మైళ్ల దూరముపోవును.

ఇరాకు ప్రధానామాత్యుడు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, సెప్టెంబరు 23:- ఇరాకు ప్రధానామాత్యుడు జావద్పాషా సేనాని నిన్న అధినివేశకార్యాలయమునకు బోయెను. ఇరాకు ఒడంబడిక సవరణవిషయమై లండనుకు బోవుచున్నారనుచున్నారు. ప్రాంసునుండి ఫెయిసూలురాజు లండనుకు వచ్చెదరేమో యనుకొనుచున్నారు.

ఫ్రాంకో-సోవియటు ఒడంబడిక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

మస్కో, సెప్టెంబరు 23:- సోవియటు విదేశాంగ సహాయమంత్రిలిట్వివాపుగారు ఫ్రెంచియునుములనుగూర్చి ఫ్రాన్స్ ఒడంబడిక కుదిరెననియు సాధారణపుటాడంబడికమాత్రము ఇంకను సంతకము గాలేదనియు తమకీయవలసిన అస్యలను గూర్చి ఫ్రెంచివారు కొన్ని విషయములను అంగీకరించకపోవుటచే ఇందులకు కారణమట. కాని ఫ్రాన్సును అధికారులు మాత్రము లిట్వివాపుగారి ప్రకటనము నిజముగాదనుచున్నవారు.

ఇంగ్లీషుభాషలను ఇద్దరు అస్ట్రేలియను విద్యార్థులు తోని మీద ఈడుచున్నారు.

పని ఆపకుండా తగాదాలను పరిష్కారమునేయుటకు యేర్పాటులను జేయుటకు వచ్చేవారము నౌకానిర్మాణసంఘమువారుగూడ ఆలోచించెదరు.

బార్ని హ్యామిల్టనుప్రభువు చనిపోయెను.

అమెరికన్ టెలిగ్రాఫ్ కంపెనీ

ఆహా నిజముగా అద్భుతము

ఈ టెడ్డికమే. ఒకనిమనకాలములో 8 1/2 " సైజుకార్డులమీదనే బొమ్మనుకొనుట. అద్భుతమైన ఫలితము లుగలుగుట. ప్లేట్లుగాని, తదితర బొమ్మలను కెమెరాపరికరములై విద్యుదు నల్పరలేదు. చీకటిగదిలో నవసరముండదు. సాధారణముగా కెమెరా, కొడాకెరి బొమ్మనుచుములోపకు, కష్టము వృధాకృమ యి అన్నియు లేకుండా ఏర్పరుపబడెను. పువ యోగించుటకు కావలసిన పరికరములన్నిటితోను 5 కార్డులు, డెవలప్మెంట్ కూడి రు 15/- వలకు సిద్ధపరుపబడినది.

ఈ తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాసువలెను. 1490

J. J. SHAW & SONS.
A. P. 287, Sandhurst Road BOMBAY, 4.

అమెరికన్ టెలిగ్రాఫ్ కంపెనీ

నెలకు రూ 3. పోస్టువిద్య

ఉర్దు (తుర్కీ), ఇంగ్లీషు, సంస్కృతము, హిందీ, పంచాంగగణితము, జ్యోతిషము, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములద్వారా నక్షత్రగలము. మీ ఇంటియగుండియే చదువుచున్ను. వారము రూ 3 పోతము. భాష ౧ కి రు 3. వేరేగ్రంథములు కొనవసరములేదు. మీసంతకములన్నిటిని తీర్చగలము. మాపొస్తుఖర్చులు మాకు. 6 నెలలలో మంచి జ్ఞానము రాగలదు.

అచ్చుతే వీధివాయిద్యం, తిరువూరు. (కృష్ణా).

EARN Rs. 100 to 200 a-month

WANTED:—District Agents in all parts of India, Burma and Ceylon to sell our famous Mysore Agarbathies and other Perfumery Articles and to Canvass Shares.

Apply with two annas stamp for particulars to:—

K. RAMA DAS, Managing Director,
The Mysore Perfumery & Indigenous Industries, Ltd., MYSORE.

వాతవరణస్థితి

1927 సం. సెప్టెంబరు నెల 23-వ తేది శుక్రవారము

మార్పుదలలు	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షుల వేగము	వర్షము	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షుల వేగము	వర్షము	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షుల వేగము	వర్షము	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షుల వేగము	వర్షము	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షుల వేగము	వర్షము
గోళాక్షాంశ	90.5	78.2	...	41.08	+	14.54				
దిశాభ్రమణము	88.2	79.4	...	28.66	+	8.85				
కాలాక్షాంశ	88.5	76.7	0.10	22.87	+	1.74				
మరింతలము	88.3	75.0	0.45	25.51	+	2.71				
కాలము	86.9	78.2	...	17.14	—	0.90				
కాలము	88.4	78.4	0.01	7.95	—	1.72				
అనంతము	16.65	+	1.78				
కాలము	95.8	77.8	...	14.84	—	2.87				
కాలము	80.1	77.0	0.11	12.84	+	1.86				
కాలము	81.0	76.8	0.05	10.27	—	8.92				
కాలము	90.0	76.3	...	7.04	—	7.04				
కాలము	86.2	71.8	0.06	26.28	+	7.72				
కాలము	85.6	70.4	...	8.80	—	1.44				
కాలము	87.9	75.5	...	11.79	+	1.58				
కాలము	85.8	77.3	...	5.86	—	8.79				
కాలము	87.2	74.8	...	12.94	+	1.75				
కాలము	86.8	80.2	...	0.86	—	1.12				
కాలము	1.11	—	1.14				
కాలము	82.1	75.3	0.48	30.54	+	2.52				
కాలము	84.4	72.9	0.88	69.50	—	1.58				
కాలము	86.6	74.5	1.20	87.42	+	1.49				
కాలము				
కాలము	80.1	66.0	0.12	16.56	—	0.97				
కాలము	71.4	61.5	0.45	1160.5	+	14.71				
కాలము	60.2	52.2	...	23.07	+	1.40				

సర్పారులు:—మరింతలములో 0.45" కాకినాడలో 0.10" వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. డక్టర్:—బల్గాలో తుంపరపడినది. మేఘములు విస్తారముగా నున్నవి. కర్మాటకము:—కల్లూరులో 0.1" వర్షించెను. ముల్క దట్టముగానున్నది. కడపలో తప్ప ఇతరచోట్ల అద్ద) త విస్తారముగానున్నది. మద్రాసులో 12, నెల్లూరులో 14 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ.

వ. వ. నారాయణ అచ్యుత, వహాడ వాతవరణాప్రజ్ఞాడు.

లాహోరు, సెప్టెం 22—జగనాధు అనునతడే దినమున మేయో హాస్పిటలునకు మరణించెను. గృహకలతలవలన నితడు నెల్లమందు తిన్నెనని చెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణలు)

నలనుభవము! (పోస్తుభుల్లం ప్రత్యేకము) గుణముధికము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి పైతృకాకల, శీత్రలు దివ్యామృతము. ఆదర్శము, అరుచి, అపులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అదిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, వీక్కిలు, పార్శ్వములు, శరీరస్థు, శ్రద్ధ, అనుభవ మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి తీర్యగ్యమునకు దెచ్చును. ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమాయును ఇందు ఆనేక పీడలు చేరినవి. అనుభవముగల బోవధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. విరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్తు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

ఉచిత కాలక్షేపము:—శ్రీమత్ మంజీశిరావు భాగవతరుగారు తులసీదాసు చరిత్రము తెనుగులో కాలక్షేపము యీనెల 25 వ తేదీ ఆదివారంసాయంత్రం 4 గంటలకు చిత్రాద్రిపేటలో స్వామినాయకనుపిధి 104 నెంబరు ఇంటిలో శ్రీరంగదాస దాసగోపి భవనమందిరమందు జరిపెదరు. టిక్కెట్లు లేవు. కాలక్షేపము ఉచితము.

గవర్నరుగారి విరాళము

కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సందర్శమున జరుగు పారిశ్రామిక ప్రదర్శనమునకు మద్రాసు గవర్నరుగారు రు 500 లు విరాళముగా నొసంగినది కార్యదర్శియగు సి. వి. రంగస్వామిగారు తెలియజేయుచున్నారు.

రాకపోకలు:—పెర్ని కోడేరాగారు మద్రాసు వచ్చిరి. హీరానందకామ్రెగారు (ఇండియా గవర్న మెంటువారి ప్రాచ్యకానన పరిశోధకులు) మద్రాసు వచ్చిరి.

డాక్టరు రామకేంద్రరావుగారు (మలేరియావ్యాధి చికిత్సకేత్ర) ఉత్తరప్రదేశ్ నుండి పర్యటనానంతరము మద్రాసుకు తిరిగి వచ్చిరి. గౌ. పి. రంగనాథమొదలియారుగారు గత రాత్రి తాడేపల్లిగూడెంవెళ్లిరి.

కర్నూలు యఫ్. డబ్లియం. రాబర్ట్ నుగారు గతరాత్రి మద్రాసునుండి వెళ్లిరి. క్రొత్తజిల్లా కావేరీ ప్రాజెక్టుచే నాక్రమింపబడిన సేలం కోయంబ తూరుజిల్లాలలోని ప్రదేశమును, ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తజిల్లా గ నేర్పాటుజేసిరి. దీనిపేరు మేటూరుజిల్లా. రెండుపంపత్సరములవరకు యీజిల్లా నిలబియుండును. దీనికి ప్రత్యేకముగ నొక కలెక్టరు నియమింపబడును. డిప్యూటీ కలెక్టరుగూడ నియమింపబడును. ఇప్పుడున్న కమిషనరుపదవి తీసివేయబడునని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

36 అడుగుల ఎత్తునుండి పరుగెత్తు రైలులోనుండి క్రింద పడిన యువకుడు

బి.సి. కృష్ణమూర్తి యనునాతడు నుమారు 30 సం|| రముల యువకుడు పి. ఆర్. అంతు సమ్యవారి బ్రాంచినింగవిజంబులు. వారిష్టరుగానున్న బి. సి. శంకర నారాయణగారికి సోదరుడు. ఈ కృష్ణమూర్తి యనునాతడు నిన్న సాయంకాలము మద్రాసునుండి మాంబోమునకు పోవుటకురైలు ఎక్కినను, రైలు వేగముగా పోవుచుండెను. చెట్లపట్లోనిపచ్చయ్యప్పహాస్టలు సమీపముననున్నవం తెనమిదరైలుపోవుచుండయీకృష్ణమూర్తి రైలుపైతైయుక్క పడిచెక్కిమిద నిలుచుండి యుండెను. ఆకన్నాత్తుగా పట్టువీడి క్రింద నదిలోపడెను. 36 అడుగుల ఎత్తునుండి పం తెనమిదనుండిపడెను. నోటిపండ్లూడెను. గాయములు తీవ్రముగాతగిలెను. అతిదోహర్షునియుండిన పెట్టెలోని ప్రయాణికులు గొలుగులాగి రైలుఆపిరి. అతనిని పైకి తీసికొని వచ్చి తిరిగి రైలులోఎక్కించి కోడంబాకంప్లేషనులో దింపగా తిరుగురైలుమిద మద్రాసుకు గొంపోబడి జనరలుఆస్పత్రిలో నుంచబడెను. అతడు ఆపాయమైన స్థితిలోనున్నాడని బంధువులు భయమందుచున్నారు.

జబల్పూరు

బజల్పూరు మునిసిపలు సంఘమువారు గౌ. ఇ. రామకేంద్రరావు, మధ్యరాష్ట్రముల ప్రధానమంత్రిగారికి సన్మానపత్రమొసంగి, తమయార పోస్తుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సు, మెడికలుకాలేజి, లాకళాళాల, బాలికలహైస్కూలు యేర్పాటు జేయవలెనని వేడిరి. మంత్రిగారు ప్రత్యుత్తరమునందేమియు వాగ్దానము జేయలేదు.

విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రము

రాజమహేంద్రమువారు నాల్గవ కేంద్రమున కంగీకరించుట

జప్తి సునాయకుల సలహాలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

రాజమహేంద్రము, సెప్టెంబరు 23:—పానగలు రాజాగారు, సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు, ఎ. రామస్వామి మదల్యారుగారు, బి. రామచంద్రరెడ్డిగారు, పి. సి. ఎల్. ఎ. తి. రాజునాయుడుగారు, నిన్న సాయంకాలము యీపునికి విచ్చేసిరి. రాజమండ్రివిద్యార్థులు టవునుస్కూలులో సభజేసి గౌరవనీయులగు అతిథులకు సన్మానపత్రమొసంగిరి. జిల్లాబోర్డు ఆధ్వర్యమున గోవిందరావునాయుడుగారు ఆధ్వర్యత వహించిరి.

రాజమండ్రిలో విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రమునంచి త్వరలో నభివృద్ధిజేయుటకు తమముత్తములందు ను తోడ్పడవలసినదిగా విద్యార్థులుకోరిరి. రాజమండ్రి కేంద్రము నెత్తివేసి బెజవాడ యందుంచుట తమకెంతమాత్రము యిష్టములేదని వినిపిరి. నాల్గవకేంద్రముండుటకు తమ కభ్యంతరము లేదనిరి.

సానికప్రజలుగాని, యేదయిన ప్రత్యేక సంస్థగాని ధనసహాయము జేయ బూనుకొనినచో తాను నాల్గవకేంద్రము సాపించుట కనుకూలయత్నముల జేసెదనని రామస్వామి మదల్యారుగారు జెప్పిరి. సర్ పాత్రోగారు, ఒక కేంద్రమున సకల విద్యల యభివృద్ధితరగతులనుంచు విధానమును నిరసించిరి. చిట్టమును సమదృష్టితో అమలుజరుపవలెననిరి.

వారిష్టరు స్వామినాయుడుగారు జబాబు జెప్పుచు నూతనముగ యేర్పాటుజేయబడు నాల్గవ కేంద్రము, మొదటి మూడు కేంద్రములు కొంతవరకైన యభివృద్ధి చెందువరకు వేచియుండుటకు యిష్టపడినచో, నాల్గవకేంద్రము నుంచుటకు తమకెట్టి యభ్యంతరములేదని నుడిపిరి.

రత్నస్వామిమదల్యారుగారు బ్రాహ్మజేతరవిద్యార్థుల కుపన్యాస మొసంగిరి. (తంతి)

చిత్తూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఉద్యోగుల మార్పులు

సెప్టెంబరు 22—మా మండలమునకు కలెక్టరుగా నుండిన శ్రీయుత హెచ్. యల్. బ్రేయిడ్ ఫుడ్ దొరగారు రెవిన్యూ బోర్డుమెంబరుగా నియమింపబడుటచే వారిస్థాన ముదనపల్లిడివి జనుకు సభకలెక్టరుగా నుండిన శ్రీయుత బయ్యర్న దొరగారు చిత్తూరుజిల్లా కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి. నూతన కలెక్టరుగారు చార్జీని పుచ్చుకొనిరి.

కాలమానము

గత ఏడేనిమిదిమాసములనుండియు మామండలమున వర్షము లేక ప్రజలల్లాడుచుండిరి. త్రాగుటకు నీరుదొరకుటకూడ కొన్నిచోట్ల దుర్లభముగ నుండినది. దైవకృపచే యీవారము మా మండలమంతటను వర్షము పుష్కలముగ వర్షించినదని వినుచున్నాము. కాని చెరువులు నిండునంతవర్షము వర్షించలేదు. మా చిత్తూరుపురమున త్రాగుటకే నీరు దొరకకుండినందున గత వారమంతయు వరుణజపహాత్సవమునుగూడ జరిపియుండిరి.

దివ్యజ్ఞానసమాజము

పై సమాజము తీరపున శ్రీమతి ఆనిబెసంబయ్య గారి జన్మదిన మహోత్సవమును శ్రీయుత సి. ఆర్. పార్థ సారథి ఆయ్యంగారు వారు ఆక్టోబరు 1, 2, తేదీలందు బహు వైభవముగ జరుపబోవుచున్నారని తెలియుచున్నది.

శ్రీరామవిలాస నధ

పై సభవారు 24, 25 తేదీలందు వేలూరు వెళ్లి, రామదాసు, విశ్వమిత్ర, అను రెండు నాటకములను ప్రదర్శించి, తనూర్లమున లభించిన ధనమును “శ్రీరామదేవాలయము” నకు సమర్పించుటలకు చెలియుచున్నది.

బోర్డు పున్నతపాఠశాల

పై పాఠశాల “జనరా” నెలవులకు యీనెల 26 వ తేదీన మాయబడి ఆక్టోబరు 6-వ తారీఖున తెలుపబడునని తెలియుచున్నది.

వ్యతంతరేఖలు

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

(స్వతంత్ర విలేజ్)

ఒక పోరాటాలు

కాకినాడ, నవంబరు 22:— ఈనెల 19 వ తేదీనాడు వార్డుల ఆంధ్రప్రదేశ్ 9 వ పుటలో రెండవ కాలములో పెట్టి క్రింద 8 వ వార్డులకు కాంగ్రెసు పక్షమున బొగ్గవరపు సుబ్బారావుగారు అని ప్రచారమైనది. సుబ్బారావుగారు అనుటకు బదులుగా లక్ష్మయ్యగారు అని చదువకోరుమన్నాను. ఆయన తండ్రిగారి పేరు సుబ్బారావుగారు. ఇది వ్రాతపాఠాలు.

మరియొక కాంగ్రెసు విజయము

పైజెప్పబడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ 19 వ వార్డులకు పోటీయై టి. టి. లె. ప. బ. డె. ను. ఈ నెల 19 వ తేదీన కాంగ్రెసు ఆభ్యర్థికి పోటీగా నిలువబడిన కడియాల వెంకన్నగారు తమ ఆభ్యర్థిత్వమును ఉపసంహరించుకొనినది తెలిసినది. దీనివల్ల కాంగ్రెసుపక్షం దైవ యేసు చివసత్తిరాజుగారికి తమవార్డులోనుండి ప్రజానుజ్ఞకత్వము సానుభూతి స్పష్టపడుచున్నది. చివసత్తిరాజుగారు విశేషవిద్యాపంపాదన తనివారయ్యను మొదటినుండియు కాంగ్రెసులోనుండి కాంగ్రెసు విధుల ననుసరించి వృద్ధ యపూర్వకముగా పట్టాభివృద్ధికి పాటుపడుచున్నవారిలో ఒకరు. ప్రతికోణానూడ సామాన్యముగా వార్డులో తిరుగుచు కష్టములు నరయుచుండునది తెలియుచున్నది. కాంగ్రెసు పక్షపుసభ్యులలో మూడవవార్డుకు సేట్రకంటి శ్రీనివాసకోనేట్రావుగారికి పోటీలేనట్లు అదివరలోనే చెప్పబడినది. కాబట్టి యంతవరకు రెండు సానములు కాంగ్రెసు పక్షమునకు పోటీలేకుండ కలిగినవి. కాంగ్రెసేతరులకు రెండు సానములు పోటీలేకుండ కలిగినవి. ఇంక నాలుగువార్డుల యెన్నికలు కలవు. ఈసానములకు కాంగ్రెసుపక్ష ఆభ్యర్థులు నిలువబడిరి.

కాంగ్రెసు ప్రబోధము

ఇందువిషయమై కాంగ్రెసుప్రబోధము తీవ్రముగా జరుగుచున్నది. నిష్పరాత్రి తిరుగ శ్రీ బిలుసు సాంబమూర్తిగారు పెద్దపల్లిలో బజారులో కాంగ్రెసు ఆఫీసువద్ద మహాప్రసాదముగావించిరి. స్వాతంత్ర్యదర్శిత్యమునకు ప్రజలను గురిచేసిరి. కాంగ్రెసును బలపరచి కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకు వోట్ల విస్తరింపజేసినది చెప్పించిరి.

జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక.

(3 వ భాగము భావభూతాధ్యాయము)

30, 40 ప్రాచీన జ్యోతిషగ్రంథములయొక్క అద్భుత రహస్యవిషయములను దీనియందు చేర్చి ద్వాదశభావఫలములను సంపూర్ణముగా వ్రాసియున్నాను. దీనియందు తాత్పర్యపాతముగా నుమారు 2 వేల శ్లోకములును 400 వేదశ్లోకములు గలవు. ఇది పండితులను మెప్పించును. ఫలవిషయములో నిట్టి గ్రంథము దొరుకుటదర్శనము. దీనిఖరీదు రు 4 లు యీగ్రంథము నచ్చని యెడల దీనికి 10 రెట్లఖరీదు వాపసుచేయుదును. 15 నవంబరు లోపుగా యీగ్రంథము వెలువడును. గనుక ఈలోపుగా ముందుసొమ్ము పంపెడువారికి రు 8 లకే లభించును. అటు పిమ్మట రు 4 లకు తక్కువకు దొరకదు. మాపాఠశాలకు 8 వ నెల చందాపంపనివారు రు 2 లును, తదితరులు రు 3 లును, వెంటనే పంపినచో నీపుస్తకము నవంబరు 15 వ తారీఖునకు తప్పక పంపబడును. యీ గ్రంథము చదివినచో ఫలవిషయములో ఏ యితర జ్యోతిషపుస్తకమును చదువ నక్కరలేదని రూఢిగా నమ్మవలెను.

గోపాలపురం,

కొత్తపేట పోస్టు,

తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

ఆకెళ్ల వెంకటశాస్త్రి,

జ్యోతిషకళాపాఠశాల.

కాయసిద్ధి మకరధ్వజ (రిజిస్టరు)

బలమును, సత్తువను గలిగించును.

ఆయుర్వేద ఔషధశాస్త్రానికి బంగారు సుండియు, కాయసిద్ధి మూలికను నేనించి నరములపట్టుకొను నుద్దిశ్చయము తమకు కావలసినది ఔషధము.

ఆనేక ఘనవైద్యులచేతను, ఇండియా, బర్మా, సింగపూర్, పాశ్చాత్యదేశపు లౌకికుల నేలవలె మెప్పునుబడి యితరుల సలహాల నిబద్ధులగుచున్నది.

ది టామిల్ నాడు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీ, లిమిటెడ్,

44, గోవిందస్వామయనపేటి, పోస్టువాక్కు నెం 278 మద్రాసు,

ప్రధానవైద్యులను, వాడిపరిశ్రయంగు ప్రవీణులను నగు బిష్నరత్న పండిట్ డాక్టరు

ఇ. యస్. గోపన్ గారిచే శాస్త్రీయముగా తయారు చేయబడినది.

ఆన్యతపరము, నవంబరు 22:—నిన్న సాయంత్రము ఒక టంగావాలాకును, ఒక తమిళనాడు వర్తకవనకును చిన్న కలహము కలుగించెను. దానిని గాంచి కొందరు హిందూ మహమ్మదీయుల కొట్లాటలు జరుగుచున్నవని నగర మంతటను పుకారులు బుట్టించిరి. దానితో హిందువులు మహమ్మదీయులు పెద్దసంఘటనగా చేరిరి. ఇంతలో పోలీసువారు వచ్చి గుంపుల చెరగగొట్టిరి. పోలీసువారు బజారులందు కాపలా గాయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, నవంబరు 22:—హైకోర్టులో వేర్వేరు కాటా పరిపాలనను సంస్కరించి పునర్నిర్మాణమొనర్చుటగాను బొంబాయి హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు, కొందరు న్యాయమూర్తుల నొకయుపసంఘముగా నియమించిరి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీలంక, నవంబరు 22:—నల్లమందు కొరతయను మొదలగు మత్తుపదార్థములను దొంగతనముగ విక్రయించు చున్నందులకు గాను సామరదు దోసాదు అను నతడు పోలీసువారిచే ఆరెస్టు చేయబడినది. పోలీసువారిరెస్టుచేసినపు డతనివద్దనున్న మూటలో ఆరుగుండ్ర రివాల్వరును తుపాకిగుండ్లను గలవు. రాజధాని ప్రధానమేస్ట్రీటు ముద్దాయికి ఒకనత్తెరము కలిపిక్షును విధించెను. (ఆ. ప్రె.)

కరాచీ, నవంబరు 22:—తనతండ్రి తనను బూతులు తిట్టెననియు అందుచే గ్రహవేషుడై తానుకొట్టుగా తండ్రిను రణించెననియు, రహిమతుల్లాహ్ అను యువకుడు లార్కానా సెక్షన్సుకోర్టుకు అంగీకరించెను. న్యాయమూర్తి, ముద్దాయికి ఆగ్రహవేషము గలిగింపబడెనని గమనించి, రెండునత్తెరముల కనడక్షణో ముద్దాయిని వరకెవేసెను. (ప్రీ. ప్రె.)

కేంద్ర నిర్మాణసంఘము

ఆన్యతపరము, నవంబరు 22:—కేంద్రశిక్షాసంఘ 6 వ వార్షిక కౌన్సిలను అధ్యక్షునిగ నెన్నార కరమసింగుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

శ్రీ శ్రీ టాగూర్ గారి అంత్యక్రియలు

రంగూను, నవంబరు 22:—డబ్ల్యు. సి. టాగూర్ గారి అంత్యక్రియలు సేవకాంటను మెంటుశ్వ శానమునందు జరిగినపుడు హోం గవర్నరుగారు, హోము మెంజరు, ఆడవిశాఖమంత్రిగార్లు హాజరయిరి. విచారముచెల్పుచు గణింపుకటన గావించబడినది. (ఆ. ప్రె.)

ఆధునిక భారత చిత్రకళాప్రదర్శనము

బొంబాయి, నవంబరు 22:—ఆధునిక భారత చిత్రకళాప్రదర్శనము నేడు సాయంకాలము పురమందిరమునందు దార్యాని హుసేరాజుగారు తెరచిరి. ఇది యేప్రథమ ప్రదర్శనముగావ ప్రదర్శింపబడినవాటి సంఖ్య ప్రశంసార్హముగ నేయున్నది. డెంగాలు, అంధచిత్రములు యొక్క విగ వచ్చెను. రవీంద్రనాథ్ ఠాగూరు, నందలాలు బోసు, సి. డబ్ల్యు. టాగూరు, ఎన్. చాదరిగార్లు దెంగాలునుండి హుసేరాజునుండి కె. వెంకటప్పగారు ఉత్తరదేశమునుండి ఎ.డి. థామసుగారు, చాంద్వాసిగారు పశ్చిమమునుండి టి. హిమాచంద్రులనుండి తమబొమ్మలనుపంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

నేడునూరు

హైదరాబాదునుండి కొద్ది ప్రశంసలు ఎత్తెను నిల్ యీనెల 15 వ తేదీన మెంబర్లు మీటింగు జరిగినది. మొదలు 7 గురున్న హాజరైనారు. గొర్రె పల్లె య్యగారిని ప్రశంసలుగా యొన్నుకొనినారు. నుమారు వాల్మీకిమహిమనుంచి మూలపడినట్లు పాతికవార్డును డిస్ట్రీబ్యుచేయుటకు తగిన ప్రశంసలుగా ఎన్నుకొనినందులకు హైదరాబాదును మిక్కిలి కొనియాడుచున్నాము. గొర్రె పల్లె య్యగారు సమ్మతంక చేశారట. వ్యాపకవిషయముగలవారని చెప్పుటకు ఏమియు సంతయింపదు.

(ఒకవిలేజ్)

నాగమేకవర్ ప్రాజెక్టు

మట్టా జిల్లాలోని గుర్రా

కడప, కర్నూలు, ఆనంతపురము, గుంటూరు, నెల్లూరు, జిల్లాలలో కరవు ప్రదేశములకు అప్పుడు జరిగినవి గలుగును. ప్రజలు ఆందోళన జేయుచున్నది. ప్రజాప్రతినిధులవారు గమనించి పట్టుదలతో కోరవలెను. బాధ్యతగల ప్రభుత్వమువారు ఈ కన్నపనిని గుర్రాపై గొప్పలాభమును పొందవలెను.

చేయవలసినవి

కర్నూలు జిల్లాలో ఈ ప్రకారముగా ప్రజాసంఘము స్థాపించింది. తుంగభద్రానదిసంయోగము కలిగిన నందికొట్ల కూడ తాలూకా నాగమేకవర్ ప్రాజెక్టును అనుసరించి అనకట్టకట్టింది. కాలవలు తీర్చిదిద్దుదురు.

తీయవలసిన కాలవలు

- 1 కర్నూలు జిల్లాలోనుండి కడపజిల్లాలోనికి ఒకటి
 - 2 డి.బి. అంతపురముజిల్లాలోనికి ఒకటి
 - 3 డి.బి. నెల్లూరు జిల్లాలోనికి ఒకటి
 - 4 డి.బి. గుంటూరు జిల్లాలోనికి ఒకటి
- ఈ కాలవల ద్వారా నీరు పారిండువిధము

1 వ కాలవ

ఇప్పుడు తుంగభద్రకాలవ కర్నూలునుండి కడపకు పోవుచున్నది. దీనివలన అప్పుడు భూములను చాలినంతనీరు లభించుట లేదు. కానీ ఈ ప్రాజెక్టునుండి ఒక కాలవను కడపకర్నూలుకాలానల్లా తగినచోట కలుపవచ్చును. లేదా మరెయ్యక మార్గమున కర్నూలుజిల్లాలో కొన్ని తాలూకాల భూములను పారిండుచూ కడపజిల్లాలో ప్రవేశింపజేసి అప్పుడు భూముల ముఖ్య పారిం చవచ్చును.

2 వ కాలవ

కర్నూలు జిల్లాలో భూములన్నీరు అనంతపురము జిల్లాలోకి పోవుచున్నది. ఇది ప్రజలకు అనుకూలముగాను గాను నుండుటచేత ఈ ప్రాజెక్టునుండి కర్నూలుజిల్లాలో కొన్ని తాలూకాల భూములను పారిండుచూ ఈ కాలవను అనంతపురము జిల్లాలో ప్రవేశింపజేసి అచటభూములను పారిండువచ్చును.

3 వ కాలవ

ఈ కాలవలన కర్నూలుజిల్లాలో నందికొట్లకూరు తాలూకా భూములను పారిండుచూ ఆ ప్రాంతమున పెద్దది అయిన సిద్ధాపురము చెరువుకు కానీసినంతనీరు నిండి, మార్కాపురము తాలూకాలో చిన్నమంత్రాలపల్లె నల్లమలకొండల ఆటంకములు కొరకనగును. ఇంకొకటి అచటనుండి పాయలుగాచీలి ఒక కాలవ కంభం తాలూకాలో ప్రవేశించి అచ్చటయందు ప్రకృతమైన కంభం చెరువుకు కానీసినంతనీటి సప్లైజేసి ఆ తాలూకా భూములను పారిండుచూ వెలికిండుల ఉత్తరపునైపున నెల్లూరు జిల్లాలో ప్రవేశించి అజిల్లాలోకరువుకు వెలుపుతే గుండ్లకమ్మపూసానదికి దక్షిణదిశయందు పొదిల, దరిశి, కనిగిరికం దుకూరు, తాలూకాల భూములను పారిండువచ్చును.

4 వ కాలవ

మాడన కాలవలో చిన్నమంత్రాలపల్లె చీలినరెండవపాయ మార్కాపురము తాలూకా మెట్టభూములకునూ అచ్చటని దివరకే నిర్మించబడియుండు అనేక చెరువులకునూ నీరునవ్వయి చేయుచూ యేటాజిండ్లల ఆటంకములు లేకుండా గుంటూరు జిల్లా పల్నాడు తాలూకాలో ప్రవేశించి గురిజాలవగైరా తాలూకాల భూములను పారిండు చేయుచూ చాలినంతనీటికనసరి తీసి గుంటూరుపట్టణమునకు తగునీటివసతిని కలిగించి ఒంగోలు తాలూకాలో గుండ్లకమ్మపూసా నదియొక్క ఉత్తరదిశన యందు భూములను ఈ కాలవలన పారిండు వచ్చును.

గమనించదగిన ముఖ్యాంశములు

1. ఈ కాలవలను నిర్మించిన ప్రాంతములలో అనేకచెరువులు వాటి ప్రయోజనములకాదుగాను నగైరాలని ఇదివరకే నిర్మించబడియుండుటచేత ప్రస్తుతము ఇతరకట్టలములూ, చిల్లరకాలు వలన వగైరాలను ఎక్కువగా చేయవలసినవని తేలు.
2. ఈ ప్రాంతములనుండి చెరువులకు చాలినంతనీటి సౌకర్యము లేనందున ముమారు, 10 ఏలీలను 2 సం॥ వైననూ రెమి వనులేకుండా ప్రభుత్వమువారు పూర్తిశిస్తును వసూలుజేయుచున్నట్లు కనిపించలేదు. ఆ 2 సం॥ వైతము ప్రభుత్వపు నిర్బంధముతో కైతులు, పూర్తిశిస్తును చెల్లించలేకపోని అందుకు తగిన ఫలితము వైతులకు యేరినూ తీయునూ లభించుట లేదు.

నన్ న లైట్ బ్యు

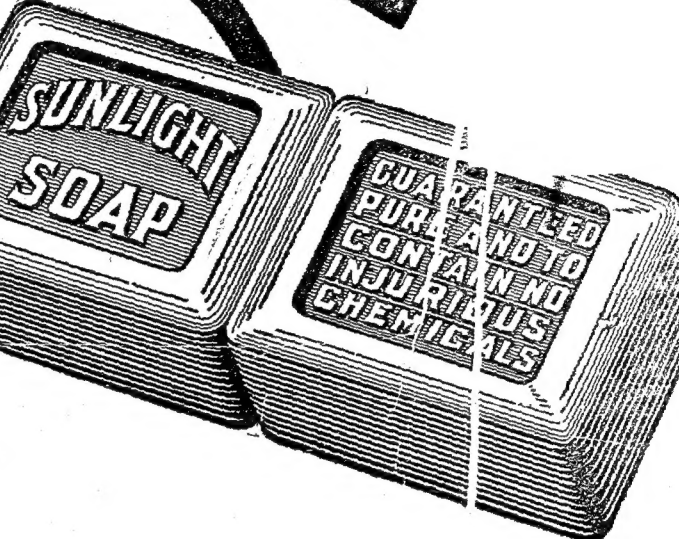
శ్రేష్ఠమైన సబ్బునే ఉపయోగింపుడు.

రానురాను ఇది మిక్కిలి చాకమైనది.

పరిశుద్ధమైన వస్తువుల నుండి తయారు చేయబడినది. ప్రపంచమందు అతటను మిక్కిలి శ్రేష్ఠమయినదని పేరు పొందినది.

3716 2

LEVER BROTHERS LTD., FOR THE SUNLIGHT, ENGLAND

3. ఈ ప్రాంతములందు అసలేవ్వ ములుతక్కువ. అది యూసకాలములో కురియుట ఆదురు. అందు వలన కృత్రిమములనుసరి ప్రజలు పూర్తిగా పట్టాలకు తీసికొనుటలేదు. పట్టాలకింద నైలేనేమి శివాయిజములకిందనైలేనేమి కొలదిభూమి విమాత్రమే సాగించుకొనుచూ ఎక్కువభూమిని బంజరుగానే యుంచుచున్నారు.

4. మొత్తముమీద నాకు తెలిసినంతవరకు ఈ ప్రాజెక్టువలన దాదాపు 20 లక్షల ఎకరములలో తరిమెరు పండించుటకు చాలినంతభూమియూ అంతటిసాగుభూమికి చాలినంతనీరునూ లభించుటకు ఏలాటిపండియమున్నూ లేదని నానమ్మకము.

ఇంతేగాక ఈ ప్రాజెక్టునుండి కొన్ని కాలవలను నైజాము రాజ్యములోగూడ తీసికొనిపోయి అచట మరికొంత భూమిని పారిండువచ్చునని కొందరు మిత్రులు సలహా యిచ్చుచున్నారు.

గొప్పలాభము

ఇప్పుడు తరి కుష్మి-వస్తులు గలసి ఎకరము 1-కి ను మారు రు. 1-0-0 కంటె జాస్తిగా శిస్తు ఈ మొత్తపు భూములపైన ప్రభుత్వమునకు గిట్టుబడిగాజాలదు. అట్టి ఈ నేలలన్నియూ ఈ ప్రాజెక్టువలన తరిభూములుగా మారినపుడు ఎకరము 1-కి రు. 10-0-0 ల శిస్తును పీనపక్షముగా ప్రభుత్వమువారికి లభించగలదు.

ఇంతేగాక

ఇప్పుడు ఈ ప్రాంతములో మొత్తముమీద భూముల వెల ఎకరము 1-కి రు. 100-0-0 లవరకు మాత్రమే యుండును. ఇవి తరిభూములైనపుడు 1-కి రు. 1000-0-0 లవరకు ధరలు పెరుగుటకు సంభావములేదు. ఇందువలన ప్రభుత్వమునకు ఎకరము 1-కి భూముల విక్రయముద్వారా ప్లాంపు హ్యూటి రు. 1-8-0 ల నుండి రు. 15-0-0 లవరకు విజృంభింపజేసి రు. 1-0-0 ల నుండి రు. 8-0-0 లవరకు భూములగాదాలనునుంచి కొద్దిపాటి రు. 7-8-0 ల నుండి రు. 112-8-0 లవరకు మరెయ్య శిస్తు చెరుగుటచేత కొద్దిపాటి స్వవిద్యాసెన్సు బోర్డు సెన్సులు మొదలగు ఇతర సెన్సులు వాటివాటి పదముల ప్రకారము అవియున్నూ వృద్ధియై ప్రభుత్వమువారు అమితలాభమును పొందుతూ ప్రజల విశ్వాసమును బడయగలరు.

కర్నూలు జిల్లాలోనుండు పార్వతిలో నిరుపయోగముగా పోవు ఆకుఆలములు ఎరువుగా ఉపయోగ మగుటద్వారా మరికొంతలాభము కలుగును.

చాలకాలమునుండి పలుమంది మిత్రులతోను ఇతరులతోను విచారించుటవలన నాకు తెలిసిన ఈ సూచనలను విన్నవించుచున్నాను. పాతకమహాశయాల ఇంతకంటె నులభమైన మార్గములను తెలిసియుండిన తెలువగోరుచున్నాను.

ఆహా!! ఎంతమో ముప్ప

శ్రీ గవర్న మెంటువారిచే సహాయము పొందుచున్న (State-aided) మా ఫేక్టరీలో తయారయినటువంటి సిల్క్ బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమార్కెట్టులోను 1918 సంవత్సరము నుండి అనగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్నవనే సంగతి ఆందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారి ప్రోత్సాహము వల్ల లండనులో జరిగిన బ్రిటిషు ఎంటైర్ ఎగ్జిబిషనును మా సిల్క్ బట్టలు పంపించియున్నాము. సదరు బట్టలుకులంకననుండి మాకు ఒక మెడలున్నూ ఒక ఫర్నికేటున్నూ బహుమతి యిచ్చి యున్నారు. ఇందువల్ల మాబట్టలయొక్క నాణ్యమున్నూ అందమున్నూ మీరే యూహించగలరు.

యితీవల కొందరు ప్రజలను మోసపుచ్చే తలంపుతో నాణ్యముకానిబట్టలు తయారుచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతాలూకు ప్రతిబట్టయందును మా పేరువుండును. మా పేరుతో వున్న బట్టమాత్రమే మాబట్ట అని నమ్మవలెను. కానల సినయెడల స్యాంపులు పంపిస్తూ ధరలు తెలియపర్చగలము.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ సోన్స్

శ్రీ లక్ష్మీ సిల్క్ మేన్యూఫ్యాక్చరీంగునర్సు ప్రొప్రయిటర్సు, పెద్ద పురము తెలిగ్రాఫ్ అడ్రసు "సిల్క్ గుడ్సు" 3358

గోక్షేపర్వతి 3984

అవలంబించు ఆర్థికముగా వృద్ధిజేయును. అట్టిపాలుపొందుకొనగలిగి రక్తగుర్తితచేసి వర్షకే కిగిలిచి సర్వమేమాములను మాన్సి బలము నిచ్చును. నెలకు పరిపక్వ 2 పౌనుల దబ్బా 15 రు 2 ల. వి.సి. చార్జీవేరు. రిజిస్టర్డ్ ప్రొడ్యూసర్సు 2650 రు. మయువారు G.M.&Co. MOUNT RD. P.B. No. 314, MADRAS.

విశాఖపట్నం డివిజన్ యిలాకా గ్రామోద్యోగియుల సంఘము

1927 వ సం. సెప్టెంబరు 19 వ తారీఖున తూర్పు గోదావరి జిల్లా విశాఖపట్నం గ్రామములలో పాదగయవద్దవున్న లోకల్ ఫండు సత్రంలో మహారాజశ్రీ విశాఖపట్నం గ్రామ మున సభాగారము చక్రవర్తిల పద్మరాజుగారి ఆధిపత్యమున సభగా వింపబడి యాదినగు తీర్మానములు పాఠ్యముకాబడినవి.

గవర్న మెంటు గ్రామ మునసబు కరణములలో పాటు జమీందారీ గ్రామ మునసబుకరణములకు గవర్న మెంటు పనిచే యెట్లుగా గాక అదనంగా జమీందారువారి పనికూడా చేయ వలసియున్నది. కనుక డెప్యూ ఆఫీసరు తాలూకా లనే భేదము లేకుండా ఆఖరు జీతం రు 15-0-0 లున్నూ, హెచ్చుతీతం రు 80-0-0 లున్నూ మునసబుకరణములనున్నూ, గ్రామ నాకర్లకు నె 1 కి రు 10-0-0 లు చొప్పున్నూ వృద్ధిచేయించవలసినది అని గవర్న మెంటువారిని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

గవర్న మెంటువారు 1920 సం. లగాయతు క్లబ్బింగుచే నిన గ్రామాదుల విలేజ్ ఆఫీసర్లను తిరిగి పునరుద్ధరించు విషయ ములో యిప్పుడు పనిచేయుచున్న జమీన్ దారి గ్రామోద్యోగి యులకు కరణమునకు రు 1-0-0 చొప్పున్నూ, మునసబునకు రు 1-0-0 చొప్పుననున్నూ తగ్గించియున్నారు. ఆలా తగ్గించుట అన్యాయమనియు యీపైని 1 వ తీర్మానంలో వ్రాసికొన్న ప్రకారం కనీసం రు 15-0-0 లు లగాయతు రు 80-0-0 లు వర కు మునసబు కరణములనున్నూ రు 10-0-0 లు చొల్ గ్రామ నాకర్లనున్నూ యిప్పించవలెననియు గవర్న మెంటువారిని యీ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

మునసబుకరణములను తాలూకా ఆఫీసులకుగాని మరి యెయిదర ఆఫీసులకుగాని గవర్న మెంటువారు పిలిపించినప్పు డున్నా జమీందారువారు తమ పనిమీద పిలిపించినప్పుడున్నూ మునసబుకరణములకు మైలేజీ మైలు 1 కి రు 0-2-0 చొల్ ననున్నూ ఫీల్డ్ యోజా 1 కి రు 0-8-0 లు చొల్ ననున్నూ, తలియారు నా కర్లకు యోజా 1 కి రు 0-4-0 లు చొల్ న భత్యమున్నూ ఇప్పించు టుం పు త్రత్యయు యిప్పించుమని యీసభవారు తమ ఆందోళన మును తెలియపర్చుకొనుచున్నారు.

మునసబు కరణములను తాలూకా ఆఫీసులకు పిలిపించి నపుడు వారికి వ్రాయుతాళిములలో పూర్వమువలెనే మర్యా దగా వ్రాస్తూవుండుటకున్నూ అగౌరవమయిన పదములను తాళి దులలో వ్రాయకుండావుండుటకున్నూ పు త్రత్యయు యిప్పించగ లుడులకు గవర్న మెంటువారిని యీ సభవారు ప్రార్థించు చున్నారు.

మిస్ మేయోగారి భారతమాత

సోంపేటలో బహిష్కరణతీర్మానము సోంపేట, సెప్టెంబరు 14—మిస్ మేయోగారి మదర్ యిండియా ఆను గ్రంథమునుగూర్చి సోంపేటలో నొక పౌరసభ జరిగెను. శ్రీయుత దుర్గమహాంతు ఆదినారాయణగారు పెద్ద బహుదరు సభను జరపు నేర్పాటులనుగావించిరి. స్థానిక వ్యాయ వానులలో నొకరగు మల్ల రాల్ శ్రీ ప్రగడ పట్టాభి రామయ్య పంపంబుగా రధ్యక్షతన వహించిన పిమ్మట మల్ల రాల్ శ్రీ గోతా సరళిహంపంతులు బి. ఏ ప్లీడరుగారు ఈదినవ సుదహ రింపబడినరీతిని తీర్మాన ముపపాదించిరి.

మిస్. మేయో ఆను ఆమెరికను యువతి (వాసిన భారత మాత) ఆను గ్రంథమున భారతీయులను దూషించి అప్రతిష్ఠకరము లగు కొన్ని సంగతులను వ్రాసినందున ఆ గ్రంథమును బహిష్క రించవలసినదిగా ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నా రు పండిత గానాల రామయ్యగారి రీతీర్మానము నామోదిం చుచు ఈ గ్రంథము శ్వేతపద్మల పోత్సహమున రచింపబడిన దనియు భారతజాతి కంటికిని అప్రతిష్ఠను గలిగించునదియు బహిష్కరణమునయియు ననేకవిధుల నొకగంబనే పునస్య స్థించిరి. శ్రీయుత కొమ్మూరి సంగమేశ్వరకవిగారు తీర్మాన మును బుంపిరి. సభ్యుల కరతాళధ్వనులచే తీర్మాన మామో డింపబడియెను. సభ బహుప్రథముగ జరిగినది.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తునుసరించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వాయుటకు రు 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్న(వాయు టలమును) తిలపవలెను. సర్వకార్యములయందును నయము పొందునది "దయనీతిరణి" తాయతి 1 కి. రు 2-0-0. వి. సి ఖర్చులు. 0-4-0. 2598 వి. కే. కళకోపాచార్యులు తిరు త్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు (23-9-27)

నీమజపురి దినుసులు ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు రు. అ. పై కారికా మల్లు—22 X 22 ముంగిసమార్కు (బి) 9-8-0 " సరాసరికము 8-8-0 కారికా మల్లు—22 X 22 "మోటారు సెటిల్" (బి) రు " సరాసరికము(20 X 20) రు 9-0-0 కారికా మల్లు—22 X 22 వేరుకములు (బి) రు 8-0-0 " సరాసరికములు రు 8-0-0 తెలుపు మల్లు—1708 (సెట్) రు 18-1. గ్లాస్ గో 9000 (సెట్) రు 18-10-0; 1702 రు 10-12-0 ఎల్. ఎల్ 78, రు 8-12-0 88/888 రు 18-12-0; జి. జి. 78 రు 8-8; 7668 రు 8-6; 78078 రు 8-6; జి 78 రు 7-6-0.

తెలుపు వర్టింగ్ న—H. K. 62 రు 17-0-0; C. 40000 రు 22-4; బి. బి. బి. రు 15-12-0. ట్టింగ్ ను 100,000—గజము 1-కి రు 0-9-6;

నూలు

40 సెంటరు పీసు (5 పా కట్టులు)—టూక్రి రు 5-12-0 చలువ (కొంగ) రు 7-3-0; చలువ ("సిటి క్లెయిన్") రు 6-12-0; చలువ (నాగకన్యక) 6-18-0 చలువ (గు ప్తి) రు 7-2-0 చలువ (గడ్డకెండా) రు 7-2-0 పచ్చగుర్రము (ఎర్ర) రు 8-4; పడవ (ఎర్ర) రు 7-12; నూలువ్యాపారి రు 7-8-0; పచ్చపాము రు 7-10; 40 జపాక (పదిపానులకట్టు) నత్త (త్రము రు 11-10-0 60 పీసు (5 పానులకట్టులు)—అడక తైర రు 15-4, సెమలి రు 15-8; "డంబుల్ నున్" (ఎర్ర) 15-4-0 రాట్టుము (ఎర్ర) రు 18-8; కలశము (ఎర్ర) రు 9-8; రుదుకారము రు 9-0-0 ఎద్దు గడియారము రు 8-18-0; పెన్ సెట్ రు 8-11-0. ఇ త్తడికేసులు—(డిట్ మేక్) రు 285 రాగి కేసు రు 247.

సిమెంట్ పీపా వెల్.

గోల్డ్ పేపర్ ("చెయ్యి") రు 11-12; జర్నల్ "లేడి" రు 9-10-0.

చక్కెరమూటయొక్క ధర—

కావా "లేడి" రు 29-6-0. అబ్బోబరు 29-8-0 నవంబరు డిసెంబరు రు 29-12-0, 29-14-0

వేరుసెనగ నూనె "ఇంగ్లీషుబారువ ధరలు"—గానుగ రు 119. (సెన్ రు 112.

ఆముదము

(విల్ డెలివరి) రు 112. వదును వేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

అవుతోలు (7 1/2 టు 8) "అవ్ కంట్రిన్" రు 1-1-0; 1-1-9 " (8 1/2 టు 9) " " రు 1-0-6 టు 1-1-8 " (తేలిక) " " రు 1-2-9 టు 1-8-8 " (8 1/2 టు 9) తెంసుకూర్పు రు 1-1-8 టు 1-1-7 " (7 టు 7 1/2) " " రు 1-2-0 టు 1-2-6 " (తేలిక) " " రు 1-8-6 టు 1-4-0 " (8 టు 8 1/2) బెజవాడ్సు రు 1-1-8 టు 1-1-9 " (6 1/2 టు 7) " " రు 1-2-0 టు 1-2-6 " (7 టు 7 1/2) విజయనగరము రు 1-1-9 టు 1-2-6 " (6 1/2 టు 6 3/4) " " రు 1-2-6 టు 1-3-0 " (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 1-2-0 టు 1-2-9 " (6 టు 6 1/4) " " రు 1-3-0 టు 1-3-8

గోడతోలు రు 0-11-0 టు 0-11-6 గోడూడతోలు రు 0-14-9 టు 0-15-9 అవుదూడతోలు రు 1-18-0 టు 1-15-8 వదునువేసిన మేకడి రు 2-7-0 టు 2-13-0 గునుచేసిన గోరడి రు 2-7-0 టు 2-15-0

శాస్త్రోక్త మైన జ్యోతిషం

భవిష్యత్తును గురించి శాస్త్రము మైన ప్రశ్నలకు జరులు వ్రాయుటకు రూ 1-0-0 ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 సంవత్సర ఫలము వ్రాయుటకు రూ 5-0-0. వి. సి. ఖర్చులు శేరు. ప్రశ్న వ్రాయుకాలము తెలుపవలయును. సర్వకార్యములందు జయము నొనగు శ్రీ గుబ్బాస్వామి వచనము రు 2-8-0. శ్రీ శివగుబ్బాస్వామి జ్యోతిషవచనములు. తిరు త్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

నీ వెండుకలను పరిశు భ్రముగ నుంచుకొనుము.

నీదేహమునెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ వ్రయత్నించుదువో, నట్లే నీశరణుగూడ మురికిగాకుండ పరి శుభ్రపరచ వ్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరణునెగల రంధ్రములందు చుండు మున్నగు కల్మషపదార్థములుకూడి యుండిన నీవెండుకలు పరిశుభ్రముగ లేనివి గ్రహింపవలసి యుండును. ఈయందు వగై రాలు చేరునప్పుడు నీవు పేతు వహించిన అతిత్వరలో నీతలయంతయు పురుపుల మయము గాగదు. గనుక నీశరణు యిట్టి వాటికి లోనుగాకుండ కాపాడుకొన దలచినచో ప్రతినిత్యము

కామినీయా తలనూనె (రిజిస్టర్డ్)

నువయోగించి తీరవలెను. ఈ నూనె చుండును చేరనీయదు. ఒకవేళ నీతలయందు నాచుండినకే ప్రవేశించి యుండిన రెండుమాడుసారు రీసూనెను రాచుటతోనది అంతరింపవలసినదే. వెండుకల కుదుళ్లలోనికి సరాసరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమాఘమైనదీనుగులనేక మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలికలు నీ వెండుకలను, తుమ్మెది రక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెలై నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నుపయోగించి దీని శ్రేష్ఠత్యమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము లొంది యున్నారు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని పొగడొందిన కామినీయా ఆయిలు

సీసా రు 1-0-0 తపాలాచార్జి 0-6-0 కి సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలా చార్జి 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు.

ను వా న న ద్రవ్య ము ల కు రా జు ఓ టా ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టర్డ్)

అతిచవుకయు, ఎంచుకు పనికిమాలినవియు నగు అనేక నమూనాద్రవ్యములు బహుద నందుగలవు. ఓటాదిల్ బహారు నువయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్ఠత్యమును, మంచి నువాస నకు అచ్చెరువందకతీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తరుల శేవిధముగను తీసిపోదు.

నేడే అర్జును వంపును. 1/2 కొన్ను ఓటాదిల్ బహారు రు. 2-0-0 1/2 " " " 1-4-0 1 డ్రాము " " 0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పంపబడును. వాసనకాదులు. డజన్ 0-10-0 తపాలా ఖర్చు ప్రత్యేకము

సోలు వీజంటు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ, 285, బహ్మమశీదు మార్కెటు, బొంబాయి. నెం 2

వీరిని గూర్చి రామచంద్రరావు.

